

ГРЕГ ПРУЕТТ

НАДЗВИЧАЙНЕ СЛУХАННЯ

Готуючи душу почути Бога

Перекладачі Біблії

України

Луцьк
МКФ «Християнське життя»
2024

УДК 278
П 85

Переклад з англійської – *Денис Баранов*

Originally published in English under the title
Extraordinary Hearing: Preparing Your Soul to Hear from God
Copyright © 2023 by Greg Pruet. All rights reserved.

Всі біблійні цитати, якщо не зазначено інше, взяті з перекладу проф. Івана Огієнка. Всі права захищено. Жодна частина цієї публікації не може бути відтворена, збережена в системі пошуку або передана в будь-якій формі будь-якими засобами – електронними, механічними, фотокопією, записом або іншим чином – без попереднього дозволу видавця, за винятком випадків, передбачених законом щодо авторських прав.

Published in partnership with Literature and Teaching Ministries
latm.info

ГО «Перекладачі Біблії України»
pioneerbibleukraine@gmail.com
pbu.org.ua

Пруетт Грег

П 85 Надзвичайне слухання. Готуючи душу почути Бога / Пер. з англ. Д. Баранов. – Івано-Франківськ : «Перекладачі Біблії України» ; Луцьк : МКФ «Християнське життя», 2024. – 256 с.

ISBN 978-966-8495-67-0

Книга допоможе вам зрозуміти процес, функцію та силу надзвичайного слухання, а також здатність та навички, які необхідні для того, аби ясно чути Божий голос і відрізнити його від безлічі інших голосів. Автор послідовно пояснює, як Бог промовляв до Свого народу в Біблії (розділи 1 і 2); потім спонукує мати серце, яке здатне слухати, розвиваючи активне благочестиве життя (розділи 3–12); і нарешті налаштовує навчитися на власному досвіді розрізнити Божий голос (розділи 13 і 14). Читаючи «Надзвичайне слухання», ви помітите дуже практичний характер ідей – автор не говорить і не пише теоретично, а описує реальний досвід, який привів його особисто та його дружину туди, де вони є сьогодні. Принципи, якими він ділиться, мають безпосереднє застосування в цьому світі та здатні змінити наше життя на краще.

УДК 278

ISBN 978-1-4964-6685-3 (англ.)
ISBN 978-966-8495-67-0

© Greg Pruet (англ.), 2023
© ГО «Перекладачі Біблії України», 2024

Я присвячую цю книгу чоловікам і жінкам віри, які вірно служать Церкві, хоч їх і рідко шановують. Я поважаю вашу мужність та чесність, з якою ви ставите щирі запитання у миті духовного дисонансу. Подібно до Якова, ви боретесь з Богом в епічній боротьбі, намагаючись віднайти сенс у фізичних та духовних викликах земного життя.

Ви ніколи не втомлюєтесь підтримувати працю Ісуса та Його Церкви потужною і стійкою молитвою. Ви неухильно допомагаєте як святим, так і грішникам. Ви вважаєте себе середньостатистичними, але Церква щодня покладається на вашу відданість.

Я ніколи не знав, скільки людей у Церкві щодня відважно намагаються зрозуміти і практикувати молитву, доки не написав про це книгу – і несподівано став адресатом ваших запитань та ідей. Ваші проникливі запитання спонукали мене до написання цієї книги. Ваші запити надихають мене на творчість. Безсумнівно, на вас чекає слава на небесах, яку ви навіть не уявляєте!

ЗМІСТ

Передмова. Март Грін	7
Вступ: Божий поклик	11
ЧАСТИНА 1: НАДЗВИЧАЙНЕ СЛУХАННЯ У БІБЛІЇ	
1. Бог говорить	23
2. Божий народ слухає	37
ЧАСТИНА 2: НАВЧАЮЧИСЬ ХОДИТИ З БОГОМ	
3. Активна посвята	65
4. Звичка	75
5. Читання	85
6. Слухняність	97
7. Захоплення	109
8. Сповідь	119
9. Подяка	133
10. Заступництво	145
11. Перемога	157
12. Радикальна молитва	177
ЧАСТИНА 3: НАДЗВИЧАЙНЕ СЛУХАННЯ	
13. Принципи слухання	197
14. Чуючи голоси	213
Епілог: Слава	237
Подяка	243
Примітки	245
Про автора	249

ПЕРЕДМОВА

УПРОДОВЖ КІЛЬКОХ РОКІВ я працював з багатьма людьми, намагаючись прискорити переклад Біблії на більш ніж шість тисяч основних мов, якими розмовляють на нашій планеті. Наші прогнози показували, що робота не буде завершена до 2150 року.

Однак потім заговорив інший голос. Він сказав, що ми можемо виконати цю роботу до 2033 року.

Чи був це Божий голос, який вів нас? Чи це була лише людська уява? Для того щоб скоротити понад століття часу у досягненні поставленої мети, потрібно мати надзвичайне слухання, це точно!

Ґрег Пруетт увійшов у моє життя, коли ми вирушили в цю грандіозну і водночас приголомшливу пригоду заради Царства Божого. Я знав, що Ґрег, як президент організації *Pioneer Bible Translators*^{*}, повинен відчувати внутрішню спонуку приєднатися до наших зусиль. З перших днів я також знав, що якщо ми хочемо досягти нашої мети, нам знадобиться радикальна молитва, про яку Ґрег писав у своїй першій книзі^{**}. Протягом всієї цієї ініціативи Ґрег був рішучим прихильником молитви, нагадуючи нам про

* Pioneer Bible Translators (<https://pioneerbible.org>) існує для того, щоб навчати людей, які не мають Біблії, мобілізуючи Божий народ для забезпечення постійного доступу до Божого Слова. – прим. ред.

** Greg Prueett. *Extreme Prayer. The Impossible Prayers God Promises to Answer* (Tyndale House Publishers, 2014), 144 p. ISBN 978-1-4143-8624-9. Переклад: Ґрег Пруетт. Радикальна молитва. Неймовірні молитви, на які Бог обіцяє відповідати / Пер. з англ. О. О. Козинець. – Івано-Франківськ : Перекладачі Біблії України; Луцьк: РТ МКФ «Християнське життя», 2023. – 128 с. – ISBN: (укр.) 978-617-503-257-2. – прим. ред.

її центральне місце та силу. Коли ми створили молитовну робочу групу для координації зусиль усіх одинадцяти партнерів з перекладу Біблії, Грег був обраний її керівником.

Було дуже приємно зустрітися з Грегом, з десятьма іншими нашими керуючими партнерами перекладу Біблії, а також ще з чотирма партнерами, які беруть участь у роботі *illumiNations**, щоб розробити стратегію нашої «великої, складної та грандіозної мети». Більшість наших щомісячних зустрічей відбувалися в *Admirals Club* біля виходу С 20 аеропорту Далласа/Форт-Верту.

Тепер, коли я прочитав новий рукопис Грега, я повинен запитати: «Чи чули ми насправді, що Бог говорив стосовно нашої мети у перекладі Біблії?» Я вірю, що так, втім, наближаючись до 2033 року, ми побачимо це напевно.

Читаючи «Надзвичайне слухання», ви помітите дуже практичний характер ідей, викладених у цій книзі. Грег не говорить і не пише теоретично; він описує реальний досвід, який привів його особисто та його дружину Ребекку туди, де вони є сьогодні. Принципи, якими він ділиться, мають безпосереднє застосування в цьому світі та здатні змінити наше життя на краще.

Ще однією особливістю для мене є чудове почуття гумору Грега в історіях, які він розповідає, та уроки, які він з них виносить. Регулярні зустрічі з Грегом протягом останнього десятиліття дозволили мені чути його голос та оцінити його особливе почуття гумору, навіть коли я читаю його слова. А пише він так описово! Одного разу, коли я читав рукопис, я сказав своїй дружині: «Ти тільки послухай це!» Ми обоє посміхнулися, коли я прочитав вголос абзац з цієї унікальної, нової книги, будучи задо-

* *illumiNations Bible* (<https://illuminations.bible/>) – це альянс партнерів з перекладу Біблії та ресурсних партнерів, які працюють разом, щоб викоринити біблійну бідність. – прим. ред.

волені тим, що Грег пояснив ключове питання з такою майстерністю та витонченістю.

Навіть назва, яку він обрав для книги – «Надзвичайне слухання» – влучно передає суть справи. Подивіться слово «надзвичайний» у словнику, і він видасть таке визначення цього терміну: «Той, що виходить за межі звичайного». Подивіться у тому ж словнику слово «слухання», і ви побачите, що воно означає «процес, функцію або здатність сприймати звук». Складіть обидва слова разом, і ви отримаєте «вихід за межі звичайного в процесі, функції або здатності сприйняття звуку».¹

І це *саме та* пригода, в яку ви збираєтесь вирушити у цій книзі.

На наступних сторінках Грег допоможе вам зрозуміти процес, функцію та силу надзвичайного слухання, а також здатність та навички, які необхідні для того, аби ясно чути Божий голос і відрізнити його від безлічі інших голосів.

Я вірю, що, читаючи книгу «Надзвичайне слухання», ви зростатимете у своїй здатності чути Божий голос... і потім втілите усе, що ви почувете!

Біблія жива!

Март Грін, засновник *Mardel Christian and Education*;
спеціаліст з інвестицій в служінні у *Hobby Lobby*;
Серпень 2022

ВСТУП

БОЖИЙ ПОКЛИК

ВПЕРШЕ БОГ ПРОМОВИВ до мене, коли я сидів у темній комірчині. Не судіть мене, поки не вислухаєте.

Техаський університет А&М. 1987 рік. Двадцять чотири години на добу мій сусід по кімнаті слухав платівки наркокультурного гурту *The Moody Blues*. Крім того, він спав із ножем у руці, що постійно тримало мене в напрузі. Щоб помолитись, я йшов до каплиці «Всіх віросповідань», скляної споруди, яку більшість студентів оминали. Рішення шукати Бога в цьому тихому місці молитви змінило для мене все.

Коли я там молився, мою увагу привернула загадкова, тиха студентка з вражаючими блакитними очима. Вона часто грала на фортепіано і довго співала пісні поклоніння. Здавалося, що вона втілювала тишу і духовність, яких я так прагнув; можливо, мені хотілось би знайти в ній ще якісь якості, але ця історія зараз не про це.

Одного разу, коли я стояв на колінах у каплиці, намагаючись поєднатися душею з Богом, мені здалося, що навіть у тиші цього місця поклоніння, де могли бути присутні ще декілька людей, моя молитва була занадто публічною, аби я міг на ній зосередитись. У той час я відвідував зустрічі організації *InterVarsity Christian Fellowship*, яка у задній частині каплиці мала власну шафу, де зберігалися Біблії, піснеспіви та коробки з Євангеліями від Івана, призначені для розповсюдження. Ця шафа стояла на висоті лише пів метра від землі і була вбудована у стіну.

Цю шафу часто називали «молитовною комірчиною». Тож одного разу, відчуючи гостру потребу побути наодинці з Богом, я заліз в ту шафу, сів на ящик і спритно зачинив за собою дверцята, навіть не зламавши при цьому пальців.

Мене поглинула приємна темрява. Я досі пам'ятаю гладку, запилену поверхню картонних коробок навколо і заспокійливо-релігійний запах запліснявілих піснеспівів. Я насолоджувався тихою годиною, яку провів там, у комірчині всередині каплиці. Я одразу зрозумів, що знайшов своє місце для молитви. Відтоді я часто проводив там блаженну годину, виливаючи свою душу перед Божим престолом.

То було райське відчуття... за винятком тих рідкісних випадків, коли хтось з представників організації *InterVarsity* забігав до каплиці, аби узяти книги з шафи. Тоді дверцята шафи з тріском відчинялися, і від раптового яскравого світла ззовні я починав мружитись, наче єнот, що потрапив на залитий сонцем ганок. У ті миті я бачив вираз шоку на обличчі людини, яка від несподіванки широко розплющувала очі. Потім, мало-помалу, шок змінювався приголомшеним здивуванням. А вже потім, коли людина починала усвідомлювати, що у шафі незрозумілим чином вмовстився якийсь студент, їй ставало незручно. Не існує соціального етикету, який би визначав, що робити, коли хтось застає вас за молитвою в шафі.

Можливо, мені слід було впевнено простягнути руку і запропонувати людині піснеспіви, так, ніби я саме для цього там і сидів. Особливо мені подобалось, коли вони потім різко грюкали дверима, мабуть, усвідомлюючи, що скоїли якийсь страшний соціальний гріх, і занурюючи мене назад у чорнільну темряву.

Однак воно було того варте.

День, коли Бог промовив до мене

Я пам'ятаю той день, коли Бог ясно промовив до мене. В одну мить я звернувся до Господа з проханням про допомогу, а в наступну мить почув у своїй голові слова, які не були моїм власним задумом: *«Поки ти ще можеш!»* Того дня я вискочив з темряви шафи, стурбований тим, що я «почув».

Я почув не звук, вловимий вухом, а думку, що прийшла ззовні. Спочатку я подумав: *«Можливо фраза «поки ти ще можеш» означає, що мій час на землі короткий?»* Втім здавалося, що це не відповідає дійсності. Бо час кожної людини є коротким. Коли ці слова прокручувалися у моїй голові, мене раптом осяяло, що в житті може бути така можливість, яку, якщо втратити, вже не повернути. І ми, віруючі в Ісуса, повинні діяти, «поки ще можемо».

Ісус сказав: *«Ми мусимо виконувати діла Того, Хто послав Мене, аж поки є день. Надходить он ніч, коли жоден нічого не зможе виконувати»* (Ів. 9:4). Коли я побачив ту саму ідею, записану в Слові, я зрозумів, що дійсно почув Господа, почув повторення послання, яке вже було записане в Біблії ще дві тисячі років тому.

Тепер я розумію, що саме в цей момент я отримав своє покликання. *«Бо очі Господні дивляться по всій землі, щоб зміцнити тих, у кого все їхнє серце до Нього»* (2 Хр. 16:9). Коли Бог зазирнув до Техаського університету А&М в 1987 році, то побачив наївного студента, який шепотівся у темній комірчині, і сказав ангелу, що стояв поруч: *«Подивись на це»*. Лише чотири слова *«поки ти ще можеш»*, і Він визначив усе моє життя. З того моменту я точно знав одне: я не повинен гаяти часу, а маю прагнути до якнайшвидшого виконання свого призначення. Бог створив мене *для чогось*.

Тепер ці слова мають сенс. Бог міг зазирнути на стежки часу і побачити, що згодом я одружуся з Ребеккою, інтригуючою красунею, яка грала на фортепіано в каплиці. Він міг побачити, як вона на мене вплине, аби я відмовився від своїх кар'єрних планів і став перекладачем Біблії – мрії, якої вона прагнула і за яку молилася, коли грала на піаніно. Він знав, що попереду на мене чекає довгий процес, який займе десятиліття. Він знав, що врешті-решт я стану керівником перекладацької організації саме в той момент історії, коли у нас буде шанс розпочати останні необхідні проекти з перекладу Біблії. Тому Його перші слова, звернені до мене, стали гучним наказом не жартувати. Він телеграфував мені майбутнє, казав про те, що мені потрібно зосередитись, якщо я дійсно хочу виконати своє дароване Богом призначення.

Божі слова пролунали в моєму житті, наче грім. Я побачив у цьому посланні можливість назавжди присвятити себе Богу. Я й досі пітнію, коли згадую про це. Нічого подібного не повторювалось дуже довго.

А що, якби ви могли Його почути?

Що, якби *ви* могли чути, як говорить Бог? Що б це змінило у вашому житті? Я не маю на увазі почути звичайний голос. Мені б не потрібно було писати книгу про те, як *його* почути. Ви б просто слухали. Натомість я маю на увазі отримання послання від Бога у вигляді думки в голові. Глухі люди також мають доступ до такого «слухання», тому що наш всемогутній Бог може промовляти до будь-якого людського розуму будь-якою мовою, включаючи мову жестів.

Слухання, якого я прагну і яке я маю на увазі, стосується отримання внутрішнього керівництва від Бога, керівництва Святого Духа глибоко всередині нас.

Раніше таке слухання було обмежене кількома пророками, обдарованими Духом. Однак тепер ми всі, хто слідує за Ісусом, маємо доступ до того самого Духа. Слухати Бога – це не тільки *можливість*, але й *необхідність*, якщо ми хочемо добре Йому служити. Ми потребуємо вказівки, яку описав Ісая: «А коли ви відхилитесь праворуч, чи підете ліворуч, то вуха твої будуть чути те слово, яке позад тебе казатиме: «Це та дорога, – простуйте ви нею» (Іс. 30:21). Ми потребуємо спілкування, яке обіцяв Ісус: «Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто *почує Мій голос* і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною» (Об. 3:20; *курсив* у біблійних цитатах відображає акценти, зроблені автором). Він би не сказав церкві в Лаодикії слухати Його голос біля дверей, якби не було ніякого голосу.

Чи не було б життя набагато ефективнішим, якби ми виконували Божі настанови? Хіба б ми не могли виконати більше роботи, якби керувались Божою мудрістю, а не власним розумінням? Скільки зусиль та енергії ми витратили, переслідуючи безплідні ідеї та контрпродуктивні мрії, коли замість цього ми могли б під Божим безпосереднім керівництвом зосередитись на виконанні *самого*, для чого Він нас створив?

Але як нам знати, що це говорить дійсно Він?

Бог припинив говорити?

Я виріс у відносно консервативній церкві, лідери якої *здебільшого* вчили, що Бог, дарувавши Біблію, припинив говорити. Вони наполягали на тому, що Він сказав усе, що мав сказати, коли на світ з'явилося досконале Боже Слово.

Вас так само вчили? На щастя, я в боргу перед моїми духовними попередниками, бо вони також навчили мене вірити Біблії і цінувати її понад усе інше.

Справжня богословська турбулентність у моєму житті почалася тоді, коли я зробив те, чого мене навчили: я по-справжньому прочитав Біблію. Біблійний Бог виявився набагато говірким, ніж мені казали в дитинстві.

Потім я вступив до коледжу і потрапив під вплив людей, які, здавалося, постійно чули Бога. Раніше я ніколи не знав харизматичних християн. Їхні звички приголомшили мене. Поспостерігавши за ними деякий час, я зрозумів, що вони, схоже, сприймають свої враження та імпульси, як слово Господнє.

Одного вечора, коли я був у приміщенні церкви, готуючись до іспиту з інженерії, однокурсниця принесла мені текст, написаний Кліффом, її другом з даром пророцтва. Благоговійно простягнувши мені клаптик паперу, вона тихо промовила: «Грег, Кліфф щойно пророкував слово Господнє!» Я прочитав його і вдячно кивнув, вдивляючись у слова. «Добре», – сказав я.

Ошелешена відсутністю у мене прояву ентузіазму, вона помахала папірцем перед моїми очима і ще наполегливіше заявила: «Ти не розумієш! *Це* ж слово Господнє!» Я подивився ще раз, не в змозі приховати сумнів з обличчя.

Так, написане видавалося гарними словами, однак, я не планував покласти їх у свою Біблію або ще кудись. Я намагався викликати в собі хоч *якийсь* ентузіазм, але мені вдалося лише знов кивнути головою і, вдивляючись у папір, повторити своє первісне зауваження: «Добре».

Я подумав: «А може це справді воно?! Чи може бути, що імпульси під час молитви – це дійсно спосіб почути Бога?»

Втім будучи студентом інженерного факультету, я спершу протестував ідею. Я молився, а потім записував усі сильні враження, які приходили до мене в молитві. Я думав: «Прийшло слово Господнє». Але потім я подумав: «Якщо ці імпульси дійсно від Бога, то реальний світ

навколо мене буде відповідати цим посланням». Отже, я ретельно їх записав і спостерігав, чи справдяться вони. Однак мої випробування довели цілковиту ненадійність цих «послань».

Я ще не навчився розпізнавати Божий голос.

Здебільшого я виявив, що імпульси – це лише імпульси, а для імпульсивних студентів коледжу це справді важлива інформація. Нам дійсно потрібно *знати*, що сказав Бог, перш ніж ми будемо діяти відповідно до цих слів. Я не хочу жити у світі несправжнього Бога, Чий голос я лише уявляю! Підозрюю, що ви відчуваєте те ж саме.

Прагнучи Його пізнати

Я прагну по-справжньому пізнати Творця цього дивовижного всесвіту. Я не хочу вигадувати Його. Я хочу, аби Він відкрив мій світ, очистив моє заплутане мислення і навчив мене, як процвітати в цьому всесвіті, який Він створив. Я жадаю, аби Він дав мені велику роботу, яку я зможу виконати і яка буде Йому до вподоби. Я прагну щодня ходити в сьайві Його присутності. Я хочу розмовляти з Розумом, достатньо великим, щоб розтягувати зірки на небі, і достатньо кропітким, щоб вручну створювати молекули. І я відчайдушно бажаю почути, як Він промовляє до мене.

Я думаю, що Він створив мене з цим прагненням глибоко всередині, як Адама, який гуляв із Богом у прохолоді раю, аби просто провести час разом у мирі та тихому задоволенні. Коли я молюся, я не хочу просто отримати щось від Бога. Я хочу Самого *Бога!* Мені недостатньо мчати галопом за кожним випадковим імпульсом, який приходить в мій розум під час молитви.

Іноді в житті, як і в Біблії, існує тонка грань між пророцтвом і божевіллям. Нам буває важко відрізнити одне від іншого. У двадцятому розділі книги пророка Ісаї ми

дізнаємось, що Господь наказав пророку ходити нагим протягом трьох років. Я не вигадую! Зрозуміло, що це найкоротший розділ в Ісаї, ніби він не міг на ньому довго зупинятись. Я, наприклад, не зміг би поставити своїх дітей у незручне становище заради чудової ілюстрації до проповіді, тому це, мабуть, все ж таки інший рівень. Бог також сказав Ісаї назвати одного зі своїх дітей «Квапиться здобич, скорий грабіж» (Іс. 8:3).² Який сором ходити з таким ім'ям у школі! Мій малюк також був «шкідником», але я не вписав *це* в його свідоцтво про народження.

Я уявляю, що діти Ісаї згадували той період служіння свого батька, як «голі роки». Найгірше те, що Бог змусив його пройти через усе це приниження лише для того, щоб донести пророчу думку, яку, з моєї обмеженої людської точки зору, Ісаї цілком достатньо міг би висловити, сказавши пару речень у плавках *Speedo*.

Ми не служимо «звичайному» Богу.

Ось чому нам потрібно бути обережними, коли ми вчимося чути, як Він говорить, аби нам бути впевненими, що ми *дійсно* чуємо Божий голос. Ми повинні очікувати, що іноді слово Господнє може шокувати нас, як в Іс. 20. Але ми не повинні в кінцевому підсумку просто слідувати бентежним імпульсам від наших власних нестабільних нейронних синапсів (з'єднань). З цієї причини перший розділ цієї книги починається з того, що наша розмова ґрунтується на міцному фундаменті Писання.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Наскільки комфортно вам від думки про те, що Бог може з вами говорити?
2. Чому ви вірите, що Він дійсно може говорити? Або чому ні?
3. Якщо можливо, опишіть випадок, коли, на вашу думку, Бог міг з вами говорити, або коли Святий Дух спонукав вас щось зробити.
4. Як ви зрозуміли, що з вами говорив Бог?
5. Чи відчуваєте ви потребу в тому, щоб Бог ясно промовляв до вас? Поясніть це.
6. Стосовно яких речей у житті ви б хотіли, аби Бог вас направляв?

ЧАСТИНА 1

НАДЗВИЧАЙНЕ
СЛУХАННЯ
У БІБЛІЇ

РОЗДІЛ 1

БОГ ГОВОРІТЬ

*«Господнє слово було рідке за тих днів,
видіння не було часте».*

1 Самуїлова 3:1

СВІТЛО СВІЧНИКА щойно почало тьмяніти на обличчі хлопчика, який намагався вмотитися на своєму ліжку в шкіні. Відколи йому виповнилося три роки, Самуїл спав по той бік завіси від Ковчега Завіту, буквально у Божій присутності. Коли мати віддала його на служіння Богу, він міг заснути лише при дорогоцінному світлі золотого світильника. Тепер, коли йому виповнилося дванадцять, темрява вже не лякала його. Проте ночами, коли він думав про те, як сильно сумує за матір'ю, світло цього світильника стримувало іншу темряву.

Коли намет поступово наповнився мінливими тінями, він зробив помилку, перевернувшись на ліжку обличчям до полотняної завіси, що приховувала найсвятіше місце. Враз його розум наповнився спокусою зазирнути під завісу, щоб побачити заборонений простір і гладеньку золоту скриньку з величними ангельськими фігурами, виліпленими зверху і виблискуючими золотом. Він із трепетом подумав про суворе попередження Іллі не прослизати під завісу у Святеє Святих, бо, доторкнувшись до Ковчегу Господнього, він міг померти там на місці. Після тієї лекції він не спав цілий тиждень.

Лежачи на ліжку, він також подумав про те, що стане, якщо він підкрадеться до столу навпроти світильника, аби відламати собі шматочок жертовного хліба, коли його нарешті поглинув сон, і він задрімав.

Раптом тишу темряви порушив голос, який покликав: «Самуїле!»

Його очі миттєво розплющились.

«Іллі, мабуть, щось потрібно», – подумав він, вискакуючи з ліжка пружинистим кроком молодого хлопця. Він підбіг до Іллі, перервавши сон літнього священника.

«Я тебе не кликав», – буркнув Ілля. – «Повертайся в ліжко». Чомусь Ілля завжди здавався похмурим вночі. Самуїл повернувся до свого ліжка і спробував знову заснути.

«Самуїле!»

Вдруге він побіг ще швидше. Звісно, цього разу Ілля не став би заперечувати, що кликав його. Але ні, його прихід засмутив Іллю!

«Повертайся і лягай! Я тебе не кликав», – знову буркнув Ілля. Самуїл повернувся, щоб піти, але цього разу трохи повільніше, і почув позаду себе довге, розчароване зітхання Іллі.

Самуїл відчував себе справді спантеличеним. Коли він повернувся до свого ліжка серед величних предметів поклоніння, то не зміг заснути. Тільки-но він влаштувався на довгу ніч, з жахом вдивляючись у тканину стелі, як це сталося втретє.

«Самуїле!»

Він неохоче прокрався до спальні Іллі і тихенько зазирнув усередину, чи не чекав той на його прихід. Коли він знов опинився перед Іллею, у того від прозріння раптом широко розкрилися очі.

«Чи дійсно це правда, після стількох років мовчання?» – здивовано подумав Ілля.

«І сказав Ілля до Самуїла: «Іди, лягай. І якщо знову покличе тебе, то скажеш: «Говори, Господи, бо раб Твій слухає Тебе!» (1 Сам. 3:9).

Не встиг Самуїл знову лягти у ліжку, як з іншого боку завіси на його свідомість почала тиснути величезна, як космос, присутність. Бог прийшов і став у темному наметі між золотим ковчегом і наляканим хлопчиком.

Творець всесвіту знов покликав: «Самуїле! Самуїле!» Цього разу у хлопчика вже була готова відповідь: «Говори, Господи, бо раб Твій слухає». Тоді Самуїл почув слова, які змінили все: «Ось Я зроблю таку річ серед Ізраїля, що в кожного, хто почує про неї, задзвенить в обох вухах його» (1 Сам. 3:11). Після цих слів розпочалося служіння одного з великих пророків Біблії.

Бог говорить

Бог Біблії промовляє до людей. Йому є що сказати, і Він так палко любить людей, що просто не може тримати Свої плани при Собі. Наш Бог не з тих, хто «тримає язик за зубами»! З якихось причин, принаймні стосовно деяких таємниць, це просто не в Його природі зберігати їх в секреті.

Тому мене не дивує, що Бог розмовляє з хлопчиком. Однак мене шокує те, що Він так довго мовчав до цього: «Господнє слово було рідке за тих днів, видіння не було часте» (1 Сам. 3:1). Уявіть собі, як важко було мовчати Богу, Який любить розмовляти! Людей, які б мали прагнути до перебування і спілкування з Богом, турбувало лише одне – як збагатитися. Однак служіння Самуїла змінило все.

Навіть одна людина і Бог можуть стати потужним поєднанням, якщо вона навчиться Його слухати. Біблія пояснює це так: «І виростав Самуїл, а Господь був із ним,

і не опустив ані жодного зо всіх Його слів» (1 Сам. 3:19). Як це, коли рахується кожне слово, яке ви промовляєте?

Пишучи цю книгу, я прагну, аби ми з вами так налаштувалися на перебування з Богом, щоб кожне слово, яке ми пишемо чи говоримо, блискуче злітало в небо, стаючи правдивим, надійним та корисним у Божих руках. Ми, служачи Господу, прагнемо, як Самуїл, бути настільки огорнутими Божою присутністю, аби жодне наше слово не було марним.

Бог пояснює

Бог *багато* говорить в Біблії. Він створив Адама та Єву для того, щоб разом з ними гуляти та спілкуватись у прохолоді саду (Бут. 2:19; 3:8-9). Навіть після того, як гріх увійшов у світ, деякі люди все ще ходили та розмовляли з Богом.

Енох ходив із Богом триста років, і, мабуть, Бог вважав його настільки цікавим співрозмовником, що забрав його до Себе. І більше ніхто вже не бачив Еноха на землі (Бут. 5:24). Ной також «з Богом ходив», наслідуючи праведний спосіб життя і живучи бездоганно (Бут. 6:9). Одного разу, коли Бог та Ной прогулювались і розмовляли, Бог розкрив Свої плани: «Отже, Ною, Я хочу, аби ти знав, що Я збираюся покласти край усьому живому». Ось такі речі Бог говорить у розмові. Потім Він за допомогою потопу знищив світ, який став жорстоким і нечестивим.

Протягом усієї Біблії Бог говорить зі Своїм народом про великі справи, які Він збирається зробити. Він перевернув життя Авраама, давши йому повеління та всеосяжну, глобальну обітницю: «І благословляться в тобі всі племена землі» (Бут. 12:3). Бог вважає, що Його обраний народ має право та потребу чути Його думки. Одного дня Він сказав: «Чи Я від Авраама втаю, що Я маю зробити?...

Бо вибрав Я його» (Бут. 18:17, 19). Потім Він та Авраам декілька хвилин дискутували стосовно долі міста Содом. Для Бога було важливо почути думку Авраама у тій розмові, бо Він його вибрав. І Бог вибрав нас також.

Згодом Бог звернувся до Якова, змінивши його ім'я на Ізраїль, тому що Яків був людиною, яка боролася з іншими людьми та з Богом – і вийшла переможцем (Бут. 32:29). Так нащадки Якова, Божий народ, стали зватися «Ізраїлем», тими, хто бореться з Богом, з Його природою та планами. Ось наша справжня ідентичність. Ми, хто наслідує духовну спадщину Ізраїлю, з усіх сил боремося з Богом, намагаючись зрозуміти, Хто Він і навіщо Він нас створив.

Пізніше Бог промовляв до Мойсея через палаючий куш (Вих. 3:2). Дружні розмови Мойсея з Богом стали настільки частими, що йому довелося поставити за межами табору спеціальний намет для нарад з Творцем. Усі в таборі уважно спостерігали, як хмарний стовп опускався на намет, і Мойсей заходив усередину, щоб слухати і говорити. Рано чи пізно Мойсей, безумовно, мав вийти з намету і продовжувати виконувати важку роботу по керівництву Ізраїлем (Вих. 33:7-11).

Ісус Навин же відмовлявся виходити з намету (Вих. 33:11). Він став гідним наступником Мойсея на посаді лідера, постійно перебуваючи в цьому «наметі зібрання» у Божій присутності. Пізніше функцію намету замінило Святеє Святих в скинії в центрі табору. Згодом на зміну скинії прийшов храм, але Святеє Святих залишалось тим простором, де Бог і священники зустрічалися один з одним (Лк. 1:11). То було місце, де Бог зустрічався і розмовляв зі Своїм народом.

Бог попереджає через сни

Бог майже з самого початку промовляв через сни.

- Бог попередив Авімелеха уві сні: «Ось ти вмираєш через жінку, яку взяв, бо вона має чоловіка» (Бут. 20:3).
- Яків побачив ангелів на небесних сходах в Бет-Елі та отримав обітницю від Бога, Який стояв на вершині драбини (Бут. 28:12-15).
- Уві сні Бог до смерті налякав Лавана, попередивши: «Стережися, щоб ти не говорив з Яковом ані доброго, ані злого» (Бут. 31:24).
- Бог послав фараону сни, аби через Йосипа врятувати Свій народ від голоду (Бут. 41:25-27).
- Бог з'явився Соломону уві сні, аби той обрав майбутнє свого правління (1 Цар. 3:5).
- Бог врятував немовля Ісуса від Ірода, попередивши уві сні мудреців та Йосипа (Мт. 2:12-13).
- Дружина Пилата сказала йому залишити Ісуса, бо уві сні вона отримала попередження (Мт. 27:19).
- Даниїл пояснив мету снів: «Є на небесах Бог, що відкриває таємниці» (Дан. 2:28).

Бог відкриває істину в образах

Бог також показує Своему народу видіння. Біблійні видіння бувають щонайменше у двох формах: або щось фізичне, побачене оком, або уявний образ від Бога. Часто ми не знаємо, що саме відбулося (див. 2 Кор. 12:1-4).

Одного дня Бог двічі спитав Єремію: «Що ти бачиш?» Єремія просто відповів: «Я бачу мигдалеву галузку»; і: «Я бачу кипляче горня». Іншим разом Бог поставив те саме питання і отримав відповідь: «Фіги» (Єр. 1:11, 13; 24:3).

Бог спитав Захарія: «Що ти бачиш?» Однак Захарій побачив набагато складніші образи, ніж Єремія (Зах. 4:2; 5:2).

Амосу декілька разів ставилось те саме запитання, але він бачив висок і кошик з плодами (Ам. 7:8; 8:1-2). Кожного разу видіння містили духовний зміст у символах, які пророк повинен був проголосити.

Бог говорить опосередковано через видіння, аби люди добре подумали над значенням Його слів. Бог приголомшив Петра видіннями «нечистих» тварин, що спускалися з неба, звірів, яких Бог заборонив євреям їсти. Бог наказав Петру порушити Закон, з'ївши цих тварин. Пізніше Петро зрозумів, що це означало: «Пізнаю я поправді, що не дивиться Бог на обличчя» (Дії 10:34).

Бог ставить запитання

Бог ставить Своему народу навідні питання:³

Адаме, де ти? (Бут. 3:9)

Каїне, чого ти розгнівався? (Бут. 4:6)

Аврааме, чого Сарра розсміялася? (Бут. 18:13)

Чи є щось занадто складне для Господа? (Бут. 18:14)

Агаро, звідки ж то прийшла ти, і куди ти йдеш?
(Бут. 16:8)

Що сталося, Агаро? (Бут. 21:17)

Як твоє ймення, Якове? (Бут. 32:28)

Навіщо питаєш про Ймення Мое? (Бут. 32:30)

Мойсею, що то в руці твоїй? (Вих. 4:2)

Мойсею, що ти до Мене кличеш? (Вих. 14:15)

Ісусе, устань, навіщо падаєш на обличчя своє?
(Єг. 7:10)

Йове, де ти був, коли землю оснóвував Я? (Йов 38:4)

Ілля, чо́го ти тут? (1 Цар. 19:9, 13)

Юдейський царю, навіщо ти поклонявся богам, які не рятують? (2 Хр. 25:15)

Маловірні, чо́го ви такі полохливі? (Мт. 8:26)

Що таке ви в серцях своїх думаєте? (Мр. 2:8)

Чо́го ви спите? (Лк. 22:46)

Що звете ви Мене: «Господи, Господи», та не робите того, що Я говорю? (Лк. 6:46)

Савле, Савле, чо́му ти Мене переслідуєш? (Дії 26:14)

Бог запитує не тому, що Йому потрібно знати; Він запитує тому, що Йому потрібно, аби ми подумали над відповіддю. Бог ставить великі запитання.

Бог веде Свій народ

Коли Бог вивів Ізраїль з рабства, Він започаткував загальну ідею «Божого народу», який належить Йому і є Його цінністю (Вих. 19:6). Ця фраза означала, що євреї були народом, яким керував Бог, на відміну від усіх інших. Після того, як десять кар змусили єгиптян відпустити Ізраїль, Боже лідерство від самого початку приголомшило і налякало народ.

Бог пояснив ізраїльтянам їхній наступний крок, сказавши приблизно таке: «Слухай, Мойсею, Я веду Свій народ до Ханаанської землі. Зазвичай усі вирушають у цю подорож величезною, добре наїждженою дорогою з Єгипту до Ханаану вздовж моря. Це зайняло б лише декілька тижнів. Але ми цього не зробимо. Якби Мій народ зіткнувся з битвою, проходячи через єгипетські фортеці на кордоні, він би повернувся назад (Вих. 13:17-18). Нато-

мість Я хочу, аби ви почали безцільно блукати пустелею в хибному напрямку звідси сюди, потім туди. Врешті-решт, ви опинитесь перед Червоним морем у найменш стратегічній позиції, яку тільки можна собі уявити. Фараон зробить висновок, що ви безнадійно блукаєте пустелею, неспроможні стратегічно обрати собі шлях. Він не зможе встояти перед такою легкою мішенню. Тож він збере своїх найкращих колісничих і спробує напасти на вас» (Вих. 14:2-4).

Якби я був Мойсеєм, я б тоді обережно підняв руку і запитав: «Господи, яка частина цього плану здається Тобі гарною ідеєю? Чи не могли б ми переглянути варіант з шесе?»

Однак у Вих. 14:4 лише сказано: «І [ізраїльтяни] вчинили так». Бог не пояснив, що у Нього є план для них, як перейти Червоне море по суші. Чому Бог не вважав за потрібне пояснити найважливіші аспекти Свого плану? Бо Він очікував, що Його народ буде крок за кроком йти аж до Червоного моря і до певної катастрофи, та лише потім Він врятує його несподіваним способом, який тільки Він може Собі уявити. Ось що означає бути Божим народом, перебуваючи під Його унікальним керівництвом.

Бог наказав Своему народу слідувати за хмарою вдень і за вогнем уночі, і кожен, хто слідував за хмарою, був частиною Божого народу:

«Два дні, або місяць, або рік хмара була над... скинією, – Ізраїлеві сини таборували, і не рушали, а коли вона підіймалась, – рушали вони» (Чис. 9:22).

Поміркуйте над стислим Божим планом для подорожі у пустелі: «Ідіть за хмарою». Можливо, деякі люди думали: «Ми стоїмо тут занадто довго». Якщо вони збиралися та йшли далі, це означало, що вони покинули Божий

народ. Можливо, хтось інший думав: «Я не готовий рухатись далі». Якщо хмара пішла, а вони залишились, то вони теж не були частиною Божого народу. Весь сенс полягав у тому, щоб слідувати за хмарою.

За цей довгий час перебування в пустелі Бог сформував у Своєму народі звичку до послуху. Ось чому шлях з Єгипту до Ізраїлю зайняв сорок років, а не тижні чи місяці. Саме стільки часу знадобилося людям, аби виробити в собі беззаперечний послух Богу. Коли вони, нарешті, були готові до такого прояву покірності, вони стали придатними для входу в Обіцяний Край. Коли Бог сказав: «Обходьте Єрихон», вони без довгих роздумів пішли.

Бог не змінюється

Я знаю, що, на думку багатьох людей, яких я поважаю, Бог більше не посилає снів та видінь, що Він більше не говорить і не дозволяє нам пророкувати від Його імені. Вони кажуть, що Біблія замінила все це. Я чув, як вони наводили вражаючі біблійні аргументи.

Однак я просто не згоден. Я не бачу, як наше отримання Біблії може змінити звички Бога, Який надихнув на її написання. Пророк Амос сказав: «[Господь] це Той, що вформує гори, і що створює вітри, що людині показує задум її» (Ам. 4:13). Саме таким є Творець. Думаю, що ніхто з нас не хотів би наводити Богу богословські аргументи, наполягаючи на тому, що Він не може або не хоче говорити тоді, коли захоче. Коли я читаю Біблію, я не бачу в ній натяку на те, що прийде кінець звичайному способу спілкування Бога з людьми. Насправді, Петро цитує пророка Йоїла, щоб сказати, що з наближенням останніх часів, Бог, можливо, буде говорити ще більше:

І буде останніми днями, говорить Господь: Я виблю від Духа Свого на всяке тіло, – і будуть про-рокувати сини ваші та ваші доньки, юнаки ж ваші бачити будуть видіння, а старим вашим сни будуть снитися. І на рабів Моїх і на рабинь Моїх за тих днів Я також виблю від Духа Свого, – і пророкувати вони будуть» (Дії 2:17-18).

Бог і досі промовляє

В 1988 році ми з Ребеккою цілі години проводили у навчанні в цілодобовому ресторані «Чайник» в *College Station*, штат Техас. Тим часом Бог діяв у Західній Африці, повідомляючи народів ялунка про те, що незабаром у них з'явиться шанс отримати Євангелію. Ця звістка прийшла через сон до двох старих чоловіків. Одного з них звали В'є Сайон (Старий Сайон), а іншого – Манга Конбон (Головний Конбон). Обидва були старими людьми, коли їм приснився цей сон, як і казав Йоїл.

Набагато раніше В'є Сайон вже прийняв у своєму житті рішення слідувати за Христом, коли перші місіонери з місії Християнсько-місіонерського альянсу прибули туди в 1920-1930-х роках. Сайон був сином першого християнина народу ялунка, Серджента Бокарі. Він був добрим другом (дехто каже, що найкращим другом) місіонера, який побудував будинок і церкву в селі, де ми згодом жили й працювали.

Люди розповідають, що все село вважалося християнським до того, як у 1960-х роках змінився уряд, і всіх місіонерів вигнали. Настав час переслідувань, і майже всі жителі села повернулися до релігії, яку сповідували раніше, в тому числі В'є Сайон і Манга Конбон. Манга Кон-

бон став відомим віщуном, який розповідав людям, які жертви треба приносити, аби отримати силу духів.

Одного разу вночі В'є Сайону наснився сон. Уві сні він побачив американців, які літали над селом з простягнутими руками, наче люди-літаки. Наступного ранку він прокинувся і розповів одному з небагатьох християн, які залишилися в селі, про те, що він бачив десятки американців, які літали над селом.

«То було страшно», – згадував він.

Через роки його сон почав здійснюватись, коли ми з Ребеккою приїхали жити в його село. І він сказав тому ж християнину: «Почекай! У моєму сні їх було багато. Це лише початок».

Згодом ми почали приймати десятки короткострокових місіонерів. У якийсь момент у нас було два будинки і дві маленькі хатини, в яких мешкало майже дюжина американців. Тоді В'є Сайон сказав: «Так, *це* те, що я бачив у своєму сні».

Манга Конбон мав інший сон. Одного разу церква запросила всіх нехристиянських лідерів села приєднатися до святкування Різдва. Тоді Манга Конбон встав і заявив, що всі в селі повинні слухати християн, бо йому приснився сон. У своєму сні він підняв голову і побачив два міста. Одне місто було місцем великих страждань, а інше було наповнене співом, музикою та радістю. Він також побачив, що між двома містами високо вгорі стояв славний чоловік. Манга Конбон гукнув до нього: «Пане, я хотів би увійти до міста, де лунає музика і святкування». Однак чоловік сумно похитав головою і сказав: «Ти не можеш туди увійти, бо ти не християнин. Ти мусиш іти в інше місто».

Чи були ці сни від Бога? Вони обидва сповіщали впливових людей села про майбутнє, про Божий намір зробити серед них щось нове, подібно до того, як це відбу-

вається в Біблії. На основі Писання я роблю висновок, що Бог дійсно все ще промовляє до нас, так само як Він говорив з Авраамом, фараоном, Йосипом, Яковом та іншими. Бог все ще дає людям знати, що Він робить.

Хоча ці нові послання не мають такої ж ваги, як Слово Боже, розкриті в Біблії, ми все одно повинні замислюватися над ними.

Чи ви слухаєте?

Ці двоє ялунян так і не повернулись до Христа, незважаючи на попередження. Турботи світу і тиск навколишньої культури, яка слідувала за Кораном, були надто великими для них. Ці дорогоцінні люди мали всі можливості, але так і не пішли за Ісусом. Вони поступово ставали немічними і померли, відокремлені від Ісуса та Його Євангелії... що підводить нас до наступного розділу.

Бог промовляє до людей, аби пояснити, застерегти чи запитати, втім далеко не всі Його слухають. У Біблії сказано:

«Небо звіщає про Божу славу, а про чин Його рук розказує небозвід. Оповіщує день дневі слово, а ніч ночі показує думку, – без мови й без слів, не чутний їхній голос, та по цілій землі пішов відголос їхній, і до краю вселенної їхні слова» (Пс. 18:2-5).

Нам не потрібно дивуватись, що Бог і досі говорить. Він відкриває Себе усім без винятку. Різниця між Божим народом та всіма іншими людьми, розсіяними по землі, полягає в тому, що коли Бог говорить, Його *народ слухає*.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як ви думаєте, наскільки важливо для Бога, аби люди Його пізнали?
2. Якщо вам коли-небудь снився сон, який, на вашу думку, був від Бога, то яким він був? Чого ви з нього навчилися?
3. Чи траплялося вам коли-небудь молитись і бачити уявний образ, який, як вам здавалося, мав для вас певне значення? Якщо так, то чого ви навчилися?
4. Як ваш досвід Божого керівництва у вашому житті можна порівняти з тим, як Бог діє в Біблії?
5. Перегляньте частину про запитання, які Бог ставить людям. Яке з Божих запитань вам подобається найбільше? Чому?
6. Що Бог намагався пояснити Своєму народу, ставлячи це запитання?

РОЗДІЛ 2

БОЖИЙ НАРОД СЛУХАЄ

*«Він наш Бог, а ми люди Його пасовиська й отара
руки Його. Сьогодні, коли Його голос почуєте,
не робіть твердим серця вашого».*

Псалом 94:7-8а

ПРИБЛИЗНО В ТОЙ САМИЙ ЧАС, коли В'є Сайон і Манга Конбон бачили сни від Бога, я теж бачив сон. На першому курсі коледжу я був певен, що Бог кличе мене працювати у Гватемалі. Я знав місіонерів, які там несли служіння, тому для мене було цілком природно прагнути того, що я добре знав.

Однієї ночі мені наснився сон, настільки реальний, що був схожий на яскравий спогад. Я присів біля багаття, підняв голову і побачив декілька хатин з куполоподібними трав'яними дахами, що височіли наді мною. Я подивився крізь дим багаття навпроти і побачив літню жінку, яка також присіла, дивлячись на мене крізь танцююче полум'я і мерехтливий дим. Вона промовила до мене речення настільки чітко, що я зрозумів, що ці слова *щось* означають. Я зловив себе на тому, що повторюю їх подумки, відчайдушно намагаючись запам'ятати, але вона говорила якоюсь іншою мовою.

У цю мить я прокинувся, охоплений бажанням записати кожне слово, і будучи впевненим, що колись знов почую їх і дізнаюсь їхнє значення. Ідучи чистити зуби, я

повторював їх про себе, але відчував, що слова вислизують з моєї голови, наче дим, що поступово розвіюється у повітрі. Я подумав про жінку і хатини, які бачив усі сні, і зрозумів, що ці образи не нагадували про Гватемалу.

Того ж дня я розповів про свій сон друзям. Пам'ятаю, як сказав одному з них, що я упевнений, що цей сон колись здійсниться. Мені стало цікаво, що він означає, куди я направляюсь і чим зрештою буду займатись.

Сьогодні, будучи перекладачем Біблії, я не можу порахувати, скільки сотень разів я присідав біля вогнища, оточеного хатинками з трав'яними дахами, розмовляючи з літньою жінкою і відчайдушно намагаючись записати її слова в блокнот, аби я міг їх зрозуміти. То був незвичайний сон, і він збувався багато разів. Саме він тоді підштовхнув мене до роздумів про те, що, можливо, Бог пошле мене у якесь село (подібне до того, в якому ми згодом прожили дванадцять років). Можливо, це означало, що Бог зорієнтує моє покликання на розуміння незнайомої мені мови.

Я міг би прокинутись після цього сну і подумати: «Ого, це було дивно!», і більше ніколи не думати про це. Однак я був відкритим до Божого послання, і це все змінило.

Божий народ слухає Бога. У Біблії Він готовий пояснювати, застерігати і запитувати; але Божий народ також має відігравати свою роль. Ми повинні відкрити свої серця для Божої роботи.

Якщо ми запитуємо і прагнемо зрозуміти, чого Бог хоче від нас, Він до нас промовляє. У період, коли мені приснився цей сон, я був переконаний, що працюватиму в Гватемалі інженером-будівельником. І тоді Бог послав мені цей сон, аби змінити мої очікування. Він хотів попередити мене, щоб я уважно стежив за своїми упередженнями уявленнями і залишався відкритим до інших можливостей, які Він незабаром покаже мені.

Того ж року я почав відвідувати курс «Перспективи світового християнського руху».⁴ У той час говорили, що на кожен мільйон мусульман у світі припадає лише один місіонер. Я почав усвідомлювати, що Бог спрямовує мене від Гватемали до мусульман. Але я все ще не міг зрозуміти свій сон. Я не знав жодного мусульманина, який би жив у селах, радісно сидючи біля вогнищ, оточених глиняними халупами з трав'яними дахами. Лише набагато пізніше Бог показав цю частину сну. Вперше я почув про недосягнуті народи,⁵ коли відвідував цей курс у 1987 році, і тоді я почав молитись, аби Бог підготував серця тієї групи недосягнутих людей, до яких Він мене направить.

Бог використовує людей, які слухають. Саме тому Бог благословив Авраама. Бог сказав: «Я виконаю присягу, що нею поклявся був Авраамові... через те, що Авраам *послухав Мого голосу*, і виконував те, що виконувати Я звелів» (Бут. 26:3, 5). Бог поважає людей, які прагнуть Його пізнавати і залишаються уважними до Його Слова та відкритими до пізнання того, чого Він хоче.

Просити керівництва

Великі біблійні лідери подають приклад того, що Божий народ «запитує Господа» майже перед кожною дією. Візьmemo, наприклад, Ісуса Навина. Щоразу, коли він отримував від Господа план битви, ізраїльтяни перемагали. Бог сказав Ісусу Навину, як взяти Єрихон, надавши просту інструкцію: «Обійдете навколо це місто» (Єг. 6:3). Пізніше Бог докладно пояснив, як влаштувати засідку для здобуття міста Ай.

Втім одного разу виникла, здавалося б, незначна проблема, яка поставила Ісуса Навина в глухий кут. Прибули жителі Гів'ону з проханням укласти угоду. Щоправда, вони вдалися до хитрощів, аби Ісус Навин подумав, що

вони прийшли здалеку, і уклав з ними угоду, всупереч прямим Божим наказам. Зопалу Ісус Навин відчув, що має право приймати рішення самостійно. Однак в Біблії сказано: «І взяли [ізраїльтяни] з їхньої поживи на дорогу, а *Господніх уст не питали*. І вчинив їм Ісус мир» (Єг. 9:14-15).

Майже немає такої дрібниці, про яку не можна було б запитати Бога і послухати Його настанови, навіть якщо перед вами лежать очевидні докази. Бог знає більше, ніж ми. Божі слуги вчаться запитувати Його майже про все!

Цар Саул надто пізно зрозумів, що ігнорування Божої думки може бути смертельно небезпечним:

«І помер Саул за своє беззаконня, що він ним спроневірився проти Господа через Господнє слово, якого не тримався, а також через те, що питався віщого духа, щоб вивідати, а *не вивідував від Господа*. І Він убив його» (1 Хр. 10:13-14).

На які ризики ми несвідомо йдемо щодня, не шукаючи Божого керівництва? Саул втратив усе, не послухавши Бога, хоча навіть його ім'я походить від кореневого слова, що означає «просити або запитувати».⁶

Давид став кращим царем, ніж Саул, тому що з нетерпінням просив у Господа керівництва. Давид сказав: «Вернімо ковчега нашого Бога до нас, бо *не зверталися ми до нього* за Саулових днів» (1 Хр. 13:3). Давид мав звичку запитувати Господа через ефод, декоративний аксесуар, схожий на жилет, який священник надягав поверх іншого одягу. Зовнішній вигляд і використання ефоду могли з часом змінюватись (Вих. 28:4; 2 Сам. 6:14), але тут я наголошую на його використанні у пошуках Божого керівництва. Звертаючись до священника з ефодом, Давид отримував прямі вказівки щодо того, як здобути перемогу

в різних битвах (1 Сам. 23:9-13; 1 Сам. 30:7-8). Саме наявність допитливості відрізняла хороше керівництво від поганого.

Бог очікував, що Давид буде радитись з Ним і проситиме Його керівництва щодо кожної деталі, навіть щодо того, як перевезти ковчег. Одного разу Давид не впорався з цим завданням і поставив ковчег на новий віз замість того, щоб використати його жердини, як це було задумано Богом. Віл, що тягнув віз, спіткнувся, і Узза інстинктивно простягнув руку, аби утримати ковчег, і в ту ж саму мить упав замертво. В Біблії оповідається, що того дня Давид «зажурився» і «злякався Бога» (1 Хр. 13:11-12). Пізніше цар пояснив: «Бо через те, що спочатку не ви [левіти] це робили, то вдарив нас Господь, Бог наш, бо ми не шукали Його так, як належало» (1 Хр. 15:13). Допитливість та вміння слухати *важливі*.

У свої найкращі часи Давид часто просив у Бога керівництва. Дев'ять разів у Біблії згадується, що Давид запитував Господа.⁷ Зазвичай він питав щось на кшталт: «Чи виходити на филистимлян, і чи даси Ти їх в руку мою?» І Господь давав не менш чіткі відповіді: «Вийди, – і Я дам їх у руку твою» (1 Хр. 14:10). Просто чудово. Як такі прості твердження могли б змінити ваше життя?

Іноді настанови приходили з несподіваними подробицями, як тоді, коли Господь сказав:

«Не виходь, – оточи їх з-позаду, і прийди до них від бальзамового ліска. І станеться, коли ти почувеш шелест кроку на верховіттях бальзамового ліска, тоді поспішися, бо то тоді вийшов Господь перед тобою» (2 Сам. 5:23-24).

Навіть я би міг перемогти з такими інструкціями! (Єдине питання, яке у мене є – який має вигляд той баль-

замовий лісок.) Давид став великим царем, тому що просив і отримував Боже керівництво – простий рецепт для успіху лідера у будь-якому віці.

Якщо ми можемо отримувати Боже керівництво, то навіщо ж комусь із нас робити щось без Нього? Можливо, ми не запитуємо, бо нам не подобається те, що ми можемо почути.

Цар Ахав обрав чотириста «пророків» на основі того, чи говорили вони йому те, що він хотів почути. Коли Йосафат, правитель Південного царства, прибув до Ахава з візитом, він відчув занепокоєння через тих чотирьохсот «пророків», зібраних Ахавом. «Чи нема тут іще Господнього пророка, – і вивідаємо від нього?» – несміливо спитав Йосафат (1 Цар. 22:7). Ахав відверто висловив свої почуття: «Є ще один муж, щоб від нього вивідати *Господа*. Та я ненавиджу його, бо він не пророкує на мене добре, а тільки зле» (1 Цар. 22:8).

Злий Ахав не соромився говорити вголос те, про що ми іноді думаємо потайки. Божі настанови можуть надавати нам незручностей. Ми воліємо робити те, що нам хочеться, замість того, щоб слухати Бога.

У Єремії був епітет стосовно тих, хто намагається служити Богу, не питаючи Його керівництва – безглузді. «Пастирі стали безглузді, і вони *не звертались до Господа*, – тому не щастилося їм, і розпорошене все їхнє стадо» (Єр. 10:21). Тільки безглуздий лідер не звертатиметься до Бога за керівництвом.

А якщо Бог пошле мене в якесь жахливе місце? Якщо Він скаже мені зробити те, чого я не хочу робити? Це справжня проблема. І те, і інше траплялося зі мною, і, безсумнівно, трапляється і з вами, якщо ви почнете просити Божого керівництва. Однак ви зрозумієте, як свого часу зрозуміли Авраам, Саул, Давид і Даниїл, що духовна винагорода за послух Богу величезна; якщо ж ми живемо,

ігноруючи Бога, це створює ще більші ризики. Божий народ вчиться Його слухати.

Бути добрим священником

Втім Бог не завжди надавав час та простір, аби вголос поговорити з людьми. Він спілкувався й іншими способами.

Наприклад, Бог заклав у закон Мойсея священницьку систему отримання керівництва. У 28-му розділі книги Вихід Господь визначив роль священника і дав йому деякі ключові завдання. Священник мав поклонятися Богу з гідністю та честю (Вих. 28:2). Він повинен був буквально носити імена колін Ізраїлевих на своїх плечах, коли входив у Божу присутність, підносячи їхні імена до Бога, як молитовне нагадування. Він заступався за народ, який перебував під його духовним впливом.

Священники приймали рішення, які сприяли б встановленню справедливості серед людей. Вони носили золоту табличку на чолі, яка проголошувала їх «святиною для Господа», аби вони могли приносити Богу дари від народу. Багато чого було поставлено на карту! Священник мав виконувати свою роботу належним чином, «щоб йому не померти» (Вих. 28:35-36).

Ми мало говоримо про ще одну важливу роботу священника: він носив на грудях тканинний квадрат, в якому містилися спеціальні інструменти для визначення Божої волі та напряму для людей шляхом *кидання жереба*. Це нагадувало ефод, яким користувався Давид:

«І даси до судного нагрудника урім та туммім, – і будуть вони на Аароновім серці при вході його перед Господнє лице. І буде завжди носити Аарон суд Ізраїлевих синів на своїм серці перед Господнім обличчям» (Вих. 28:30).

Таємничі елементи завжди супроводжували процес отримання Божих настанов. Священник повинен був якимось чином брати ці предмети, прикладати їх до серця, а потім нести їх у присутність Бога – дивний процес, який надавав Боже керівництво.

З усього цього зрозуміло одне. Бог хотів дати Своєму народу щоденний спосіб пізнання Його волі. Священники входили у Божу присутність, тримаючи в ефоді біля серця знаряддя прийняття рішень. Бог пообіцяв їм: «[Я] буду там *відкриватися вам*, щоб говорити до тебе там. І буду відкриватися там Ізраїлевим синам» (Вих. 29:42-43).

Чи шокує вас думка про те, що саме *ви* зайняли місце шкіни і священника? «Хіба ви не знаєте, що ваше тіло – то храм Духа Святого?» (1 Кор. 6:19). У Божому Царстві наші тіла замінюють храми і фізичні місця поклоніння. Петро каже: «Ви – вибраний рід, священство царське, народ святий, люди власності Божої» (1 Петр. 2:9). Іван говорить, що Ісус «вчинив нас царями, священниками Богові й Отцеві Своєму» (Об. 1:6). Коли Бог дивиться на вас, Він бачить слова «святиня для Господа», так, ніби до вашого чола прив'язана блискуча золота пластинка з тими словами.

Чи може Той самий Бог, Який зустрічався зі священниками, прагнути зустрітися з вами і просто зараз «проговорити» до *вас*?

Чиї імена *ви*, як священник, несете на своїх плечах у Божу присутність? Кого *ви* представляєте перед Богом, благаючи, аби вони теж прийшли і освятилися Кров'ю Ісуса? Як *ви*, як священник, сприяєте встановленню Божої справедливості у вашій громаді? І нарешті, чи знаєте ви як тепер просити у Господа відкрити Його волю?

Багато чого змінилося з того часу і до сьогодні, але ми все ще залишаємось святим Божим народом. І людям все

ще потрібно знати, що говорить Бог. Так, процес залишається таємничим. Це нормально. Так було завжди.

Почути Бога в поклонінні

Бог говорить не лише через священників, але і через пророків. «Якщо буде між вами пророк, то Я, Господь, дамся пізнати в видінні йому, у сні говорити з ним буду» (Чис. 12:6).

Під час свого правління цар Давид почав шукати Божу волю через пророків та священників. Він запитав Натана стосовно будівництва храму для Бога і врешті-решт дізнався, що саме його син, Соломон, побудує храм (2 Сам. 7:2, 12-13). Бог дав пророків, як ще один важливий спосіб для людей почути Бога.

У той час як священники отримували керівництво від Бога, кидаючи жереб за допомогою ефоду, пророки наближалися до Бога в особистому поклонінні. Групи пророків грали на бубнах, флейтах та арфах, проголошуючи слово Господнє (1 Сам. 10:5; 1 Хр. 25:1).

Одного разу юдейський цар Йосафат приєднався до царя Ізраїлю, аби спільно воювати проти Моава. Опинившись посеред пустелі, на південь від Мертвого моря, у їхнього союзного війська повністю закінчилася вода. Вичерпавши свої власні ідеї, вони почали шукати пророка і, знайшовши Єлисея, попросили його звернутися до Бога з проханням вказати, що їм робити.

«Приведіть мені гусляра», – сказав у відповідь Єлисей. «І сталося, коли грав гусляр, то на Єлисеї була Господня рука, і він сказав: «Так сказав Господь: Накопайте на цій долині яму за ямою» (2 Цар. 3:15-16).

Пророки отримували слово Господнє під час поклоніння. Якщо ви хотіли почути Бога, вам потрібно було знайти такого пророка, як Єлисей або Єремія.

Бентежна історія Єремії

Будучи перекладачем Біблії, я із задоволенням перекладав книгу пророка Єремії, але щось мене у ній непокоїло. У кожному з її п'ятдесяти двох розділів майже ніхто, окрім Баруха, не слухав Єремію. Інші ігнорували його, виступали проти нього або навіть розрізали та спалювали його писання.

Тим часом Єремія вірно проголошував Боже Слово до неохочих вух. Тепер я розумію, чому люди врешті-решт ув'язнили його! Наскільки я розумію біблійний текст, він ходив по домівках послів, проголошуючи їм слово Господнє (саме тому в Єр. 1:5 сказано, що Бог покликав його бути «пророком для народів»).

Уявіть собі шок, коли чиновники відчиняли двері в кожному посольстві:

Тук-тук

Чиновник: Хто там?

Єремія: Це пророк Господній. У мене для вас чаша Божого гніву.

Чиновник: Вона нам не потрібна.

Єремія: «Пийте й впивайтесь, і виметуйте, і падайте та не вставайте перед мечем, що Я посилаю між вас... Конче будете пити!» (Єр. 25:27-28).

Це жорстко.

Іншим разом Єремія ходив до послів, носячи на собі ярмо. Вони відчиняли двері, щоб побачити перед собою пророка з дерев'яною палицею за плечима, обв'язаною ремнями. Зрештою, він відніс своє послання прямо до царя Седекії, сказавши: «Вкладіть ваші шиї в ярмо вавилонського царя» (Єр. 27:12).

Одного разу, коли Єремія пророкував у храмі про поразку Юдеї, фальшивий пророк у розпачі зірвав ярмо з його плечей і розбив його. Незабаром після цього Бог дав Єремії інше послання: «Ти поламав дерев'яне ярмо, але Я зроблю замість нього ярмо залізне» (Єр. 28:13).

Єремія настільки порушував тогочасну політику і викликав такий шок серед людей, що цар відчув, що повинен його зупинити. Зрештою, почалася війна з Вавилоном... і Єремія проголосив, що народ Юдеї зазнає *поразки*. Звучить, як майже пророча державна зрада!

Однак ніхто і за жодних обставин не міг змусити Єремію замовкнути, навіть після того, як його кинули до глибокої, слизької ями. Зрештою, люди настільки розлютились через його послання, що жорстоко побили Єремію та кинули до в'язниці, де він мало не помер від голоду.

Коли я перекладав цю історію, мої очі наповнювались співчутливими сльозами. Я був вражений і відверто зневірений. «Господи», – запитав я, – «якщо Єремія дійсно проголошував Твоє Слово, як Ти міг допустити, щоб його праця зазнала такої невдачі? *Ніхто і ніколи* не слухав його!» Невже Бог дійсно послав би Свого пророка проповідувати протягом десятиліть, і без жодного успіху, аж до самої його смерті?

Втім насправді мене турбувало інше: «Господи, невже Ти такий Бог, що можеш злити все *моє* життя в темну канаву?»

Однак, розмірковуючи, я усвідомив, що перебуваю тут, у Західній Африці, в команді, яка перекладає кожне слово Єремії з івриту на мову народу ялунка. Навіть якщо ніхто не слухав Єремію за його життя, ми *слухаємо!* Насправді, його книга перекладена більш ніж на сімсот найбільших мов світу, що охоплює 80 % населення планети, а це майже шість мільярдів людей.⁸ Люди по всій землі все ще вчать у Єремії, 2600 років по тому. Тепер, з потой-

бічного світу, Єремія нарешті може чітко побачити увесь масштаб сили слова Господнього!

Участь у засіданнях Божої ради

Поки я перекладав книгу Єремії, я отримав цінні уроки про те, як слухати. Бог пояснив через Єремію, що слухати слово Господнє – це все одно, що бути присутнім на зборах. Очевидно, Єремія мав звичку бути присутнім на «таємних нарадах» Господа. Ось чому Єремія проголошував правду, в той час як інші пророки говорили неправду.

«А хто ж то стояв на таємній Господній *наradі*, і бачив та чув Його слово?» (Єр. 23:18). Через декілька віршів Бог знов використовує те саме слово: «А якби в Моїй *радi* таємній стояли вони, то вони об'являли б народові Моєму слова Мої, і їх відвертали б від їхньої злої дороги» (Єр. 23:22). Слово «рада» («нарада») в обох віршах означає таємну нараду або засідання правління.

В одному єврейському словнику такі наради названі «довірчою розмовою» або «колом довірених осіб».⁹ Єремія імовірно був присутнім на Божих зустрічах з планування! Чи хотіли б ви час від часу мати такий досвід у своєму житті?

Один із секретів того, як почути Бога, полягає в тому, щоб приходити на Божі зустрічі. І це дуже важливо! Навчитися чути Бога має величезне значення для ефективності служіння. Єремія міг пророкувати на сімсот років вперед про те, що Ісус встановить Новий завіт (Єр. 31:31). Тим часом інші пророки передбачали перемогу Юдеї лише за кілька днів до того, як вавилоняни зруйнували Єрусалим.

Якщо ми хочемо знати Божий план, ми повинні приходити на Його зустрічі з планування. Ми повинні приділяти достатньо часу перебуванню у Божій присутності.

Дайте Богу час говорити

Після того, як дим від зруйнованого Єрусалиму розвіявся, життя Єремії встановило ще один переконливий стандарт для слухання Божого голосу. Божий гнів за гріхи Його народу не закінчився зі зруйнуванням Єрусалиму. Юдея стала настільки невірною, а її покаєння були настільки поверхневими, що трапилось ще одне лихо, якого можна було б уникнути.

Призначений Вавилоном намісник був убитий ворожим народом, який намагався скористатися слабкістю Ізраїлю. Страх вразив серця останніх вцілілих ізраїльтян. Якщо їхні попередні повстання проти Вавилону пояснювали руйнування Єрусалиму, то що зробить Вавилон, щоб помститися за вбивство свого правителя? Тривожні перешіптування про втечу до Єгипту прокотилися по розпорошеній громаді.

Останні лідери країни зібрали весь народ і покликали Єремію, єдиного пророка, який залишився, і, безумовно, єдиного, хто нещодавно здобув перемогу. Вони попросили його: «Молися за нас до Господа... і нехай виявить нам Господь, Бог твій, ту дорогу, якою ми підемо, та те діло, яке ми зробимо» (Єр. 42:2-3).

На обвітреному обличчі Єремії, мабуть, з'явився відтінок скептицизму, бо вони відчули, що змушені запрягтися: «Нехай буде Господь проти нас за свідка правдивого та вірного, якщо ми не зробимо так, як усе те, з чим пошле тебе до нас Господь, Бог твій» (Єр. 42:5). Кожна голова в натовпі ствердно кивала, а кожен вуста шепотіли: «Ні, Єремія, цього разу ми обіцяємо *по-справжньому*. Ми зробимо *все*, що ти скажеш. Ми засвоїли урок! Незважаючи ні на що, ми виконаємо слово Господне!»

Тут легко пропустити суть життєвого уроку від Єремії. Однак ми бачимо його вже через декілька віршів після

прохання народу: «І сталося з кінцем *десятьох днів*, і було Господнє слово до Єремії» (Єр. 42:7). Богу знадобилося цілих десять днів, аби дати Єремії Своє слово!

Це спостереження може дати нам підказку, чому ми так мало чуємо Божий голос. Коли ви або я востаннє присвячували десять днів тому, щоб почути Божі настанови стосовно важливого питання? Я не можу пригадати, щоб коли-небудь так робив.

Якщо ми хочемо знати Божий план для нашого життя, нам потрібно приходити на Божі зустрічі з планування. Нам потрібно присвятити час молитві, взяти ручку та папір і просити Бога показати нам, що Він хоче зробити з нашим життям. П'ятнадцяти хвилин не вистачить, якщо ви хочете почути Господа. Нам доведеться присвятити більше часу, щоб отримати Його надійне керівництво.

Ісус та Єремія згодні

Ісус погоджується з Єремією. Він чітко сказав Петру, що апостол не витримає спокусу, якщо не буде більше інвестицій у молитву:

«І вернувся, і знайшов їх, що спали, та й каже Петрові: «Симоне, спиш ти? *Однієї години* не зміг попилнувати? Пильнуйте й моліться, щоб не впасти у спокусу, – бадьорий-бо дух, але немічне тіло» (Мр. 14:37-38).

Ісус рекомендував Своїм учням залишатися духовно міцними, молячись упродовж години під час випробувань. Звичайно, ми ніколи не знаємо, коли прийде таке випробування, тому найбезпечніше зберігати пильність упродовж усього часу. Якщо Ісус закликав Петра молитися годину, щоб подолати спокусу, то скільки б Він поре-

комендував Петру присвятити часу для пошуку Божого керівництва стосовно якогось важливого рішення?

Гаразд, ви самі попросили

Після десяти днів пошуків слова Господнього Єремія повернувся і дав народу Божу відповідь. Це був єдиний випадок у всій книзі, коли Єремія провістив мир для Ізраїлю: «Якщо ви будете сидіти в цьому Краї, то збудую вас, а не розіб'ю... бо пожалував Я щодо того зла, що зробив був вам» (Єр. 42:10).

Після сорока одного розділу, в яких проголошувалась цілковита руїна, Єремія нарешті проголошує мир... однак, лише за умови, що люди залишаться на цій землі. У 17-му вірші він терпляче пояснює, що якщо вони втечуть до Єгипту, то решта народу буде знищена «мечем, голодом та моровицею».

Без роздумів, без намагання зрозуміти Боже керівництво, в абсолютно імпульсивній реакції, народ вигукнув: «Брехню ти говориш!» (Єр. 43:2). Отже, народ потягнув пророка до Єгипту разом з рештою тих, хто вижив. Очевидно, решту своїх днів Єремія прожив, проповідуючи приреченість юдеїв у Єгипті.

На цьому історія Єремії закінчується. Втім якщо ми поглянемо на його пророчі слова, то побачимо кілька золотих самородків стосовно слухання Божого голосу.

Принципи Єремії стосовно того, як чути Бога

Єремія говорить, що коли Бог відкриє вам Свої плани, ви про них дізнаєтесь. «Хіба слово Моє не таке, як огонь, – говорить Господь, – і як молот, що скелю розлупує?» (Єр. 23:29). Ви зрозумієте, що то слово від Бога, коли почувете його, бо воно вирує, як палаючий вогонь, та б'є, наче кувалда.

Божі слова можуть перекреслити ваші власні життєві цілі та порушити ваш добре організований графік. Вони будуть претендувати на вашу життєву мету, як і слова мого покликання, описані на початку цієї книги: «Поки ти ще можеш!» Я так і не оговтався від дзвінкого удару того молоту.

По-друге, Єремія закликає нас остерігатися пророків, які говорять нам тільки те, що ми хочемо почути. Це виняток, а не правило, якщо слово Господнє буде таким: «Продовжуйте робити те, що ви хочете робити!» Одного разу Єремія пояснив цей принцип фальшивому пророку:

«Ті пророки, що від віків були передо мною і перед тобою, пророкували про численні краї та про царства великі, про війни, і про голод та про морози. Пророк, що пророкує про мир, коли справдиться слово пророче, – буде пізнаний цей пророк, що його справді послав Господь» (Єр. 28:8-9).

Фальшиві пророцтва найчастіше відображають наші власні бажання: «...говорячи: “Мир, мир”, – а миру нема» (Єр. 8:11). Ви можете взяти приклад з Єремії: коли вам здається, що ви чуєте слово Господнє, але воно просто підтверджує те, чого ви вже хотіли, перевірте цю ідею з подвоєною увагою. Можливо, це не слово Господнє. Якщо ви відчуєте виправлення від Бога, це слово з більшою імовірністю підтвердить, що воно дійсно від Бога, бо Він часто говорить задля нашого виправлення.

Третій урок з книги Єремії нагадує нам, що хоча Бог може бути невидимим, Він не ховається і не мовчить. Він не приховує від вас Своїх планів, якщо ви дійсно шукаєте Його! Коли Вавилон забрав людей у рабство, Боже Слово слідувало за ними навіть туди. У 29-му розділі Бог надихає Єремію написати листа до вавилонських вигнанців,

в якому пророк пояснює, що вигнання закінчиться «по сповненні семидесяти літ» (вірш 10). Потім він надає ще одну настанову про те, як чути Бога:

«Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, – говорить Господь, – думки спокою, а не на зло, щоб дати вам будучність та надію. І ви кликатимете до Мене, і підете, і будете молитися Мені, а Я буду прислуховуватися до вас. І будете шукати Мене, і знайдете, коли шукатимете Мене всім своїм серцем. І Я дамся вам знайти Себе» (Єр. 29:11-14).

Бог не приховує Своїх планів від Свого народу! Однак для того щоб зрозуміти Його слова, потрібно більше, ніж половинчате зусилля. Ви повинні шукати Його всім серцем.

Сім уроків стосовно Божого керівництва

Розглянемо коротко сім уроків, які я отримав від пророків, включаючи Єремію, і які перекликаються з моїм власним духовним досвідом:

1. Бог відкриває нам керівництво під час поклоніння.
2. Бог очікує, що ми прийдемо на Його зустрічі з планування і будемо слухати.
3. Боже Слово палить, як вогонь, і розбиває, як молот.
4. Боже Слово частіше виправляє нас, ніж стверджує те, чого ми хочемо.
5. Слухання Слова вимагає зосередженої уваги і часу.
6. Бог не приховує Своїх планів від Свого народу.
7. Люди, які шукають Бога всім серцем, знайдуть Його.

Ви можете сказати собі: «Звичайно, Єремія міг отримати слово Господнє! Адже він старозавітний пророк! А я – звичайна людина».

Зачекайте хвилинку. Не забувайте, що у вас є Божі обітниці, яких *не* було у Єремії.

Слухайте Святого Духа

Можливо, ви не уявляєте себе сучасним Єремією, Єзекиїлем чи Ісаєю. І це правда, ви не можете бути такими, як вони. Ні, бо ви *більші* за них! Ісус сказав:

«Між народженими від жінок не було більшого над Івана Хрестителя! Та найменший у Царстві Небеснім – той більший від нього... Усі-бо Пророки й Закон до Івана провіщували» (Мт. 11:11, 13).

Отже, ось послідовність:

Пророки → Іван Хреститель → Ви

Як Ісус міг з такою впевненістю зробити таку масштабну заяву стосовно нас? Ісус знає все про нашу людську слабкість, однак, Він також знає силу Духа. Ісус знав, що з Божим Святим Духом, навіть якщо я «найменший у Царстві Небеснім», я все одно маю перевагу над будь-яким старозавітним пророком, тому що Дух говорить зі мною.

Павло заохочував віруючих палко бажати, аби Дух дав нам здатність пророкувати, щоб ми могли зміцнювати, втішати і повчати Церкву (1 Кор. 14:1-5). Ісус так пояснював роль Духа в нашому житті:

«Коли вас водитимуть до синагог, і до урядів, і до влад, – не турбуйтеся, як або що відповідати чи що говорити, – *Дух-бо Святий вас навчить* тієї години, що потрібно казати» (Лк. 12:11-12).

Він не тільки скаже нам що говорити, але і відкриє істинне керівництво від Ісуса:

«А коли прийде Він, Той Дух правди, *Він вас поведе до цілої правди*, бо не буде казати Сам від Себе, а що тільки почує, – казатиме, і що має настати – звістить вам. Він прославить Мене, бо Він візьме з Мого та й вам сповістить» (Ів. 16:13-14).

Ісус каже, що Дух промовлятиме до Його послідовників як у майбутні дні, так і зараз. Ці майбутні часи охоплюють і сучасні церкви. Іван каже віруючим, що Дух навчатиме і їх:

«А помазання, яке прийняли ви від Нього, – воно в вас залишається, і ви не потребуєте, щоб вас хто навчав. А що те помазання само вас навчає про все, – воно-бо правдиве й нехибне, – то як вас навчило воно, у тім пробувайте» (1 Ів. 2:27).

Якщо Бог хотів це для них, то Він хоче цього і для нас з вами теж.

Дух промовляє до нас

Дух розмовляє з людьми. У Нього є голос, слова якого люди можуть цитувати, як і будь-яку іншу людину:

- «Дух до Пилипа промовив: «Підійди, та й пристань до цього повозу» (Дії 8:29).
- «Дух промовив до [Петра]: «...три чоловіки шукають тебе» (Дії 10:19).
- «Прорік Святий Дух: «Відділіть Варнаву та Савла для Мене на справу» (Дії 13:2).
- «...та їм не дозволив Дух Ісусів» (Дії 16:7).

- «*Дух Святий* в кожному місті засвідчує, кажучи, що кайдани та муки чекають мене» (Дії 20:23).
- «*Дух Святий так звіщає*: Отак зв'яжуть в Єрусалимі юдеї того мужа, що цей пояс його» (Дії 21:11).

Той самий Святий Дух так само промовляє до вас і до мене.

Слухати голос Ісуса

Ісус сказав, що Його послідовники знають Його голос, слухають Його та йдуть за Ним. Ісус назвав Себе Добрим Пастирем: «Вівці слідом за ним ідуть, бо знають голос його» (Ів. 10:4). Він застосував це до Себе: «Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть» (Ів. 10:27).

Ви чуєте Його голос?

Одинадцять разів у Євангеліях Ісус закликав людей слухати Його з надзвичайною здатністю чути. Він, наприклад, говорив: «Хто має вуха, – нехай слухає» (Мт. 11:15). Я припускаю, що Він говорив не до натовпу людей, які не мали фізичного слуху. Він говорив людям, аби вони слухали з духовним розумінням Його слів. Таке слухання потребує не фізичних вух, а духовних.

Таке слухання означає бути достатньо духовно сприйнятливими, аби розуміти, що Ісус говорить через Духа і як це стосується нашого життя, а потім навчитися мати серце, яке спонукає нас до слухняних дій.

Хтось може сказати, що Ісус говорив лише про слухання Його вчення в Писанні, а не про слухання Його голосу сьогодні. Однак в книзі Об'явлення воскреслий Ісус продовжує кидати виклик Церкві, навіть з небес, кажучи сім разів до Івана: «Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам» (Об. 2:7). Коли Ісус промовив це всьоме,

Він зробив так, що ця ідея виглядала, як всеосяжна обітниця для всіх людей, скрізь і щодня:

«Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто *почує Мій голос* і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною... Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам»
(Об. 3:20, 22).

Якщо ви сьогодні чуєте голос Ісуса, відкрийте Йому двері!

Африканський друг, який чув Ісуса

Я знав одного західноафриканця, який міг чути Ісуса. Пастор Пол служив проповідником і працював фермером. Під час праці кожне сухожилля на його сухій спині пульсувало, натягнуте від десятиліть роботи з ручними інструментами, виготовленими в місцевій кузні. Він подолав невідому кількість кілометрів за своїм плугом, запряженим волами, яких він сам виростив і навчив. Пол був одним з моїх найближчих, найдорожчих друзів до дня своєї смерті, яка настала надто рано.

Щороку, коли ми з Ребеккою повертаємось до Західної Африки, я помічаю руїни круглої хатини Пола біля церкви, коли ми спускаємось з пагорба на богослужіння. Я все ще бачу залишки вузької бетонної плити, яку ми поставили перед його дверима, щоб захистити від бруду. Руїни, що залишились від його хатини, часто викликають у мене сльози, коли я згадую Пола. Я пам'ятаю ті години, які ми проводили разом, сидячи на дерев'яних лавках біля вогнища, впираючись ногами в тонку бетонну плиту і закинувши голови назад під час легкого сміху, а наші голоси безтурботно відлунували у зоряному африканському небі.

Кожну годину свого життя Пол присвячував важкій праці, вирощуючи їжу з червоної кам'янистої землі, аби прогнати свою зростаючу сім'ю. Щороку це було одне й те саме: він намагався розпушити землю, щодня годинами нахилившись над мотикою завдовжки у метр. Далі він розкидав рисове насіння на розпушену землю та обробляв його, перетворюючи на тонкий шар пилу. Коли дощі проливали благодать на поля, рис проростав, швидко піднімався вгору, а потім згинався під вагою товстих колосків. Так було завжди.

Згодом у ту місцевість прилітали мігруючі птахи і гніздилися навкруги. Маленькі, але ненажерливі, ці птахи своєю величезною чисельністю могли знищити врожай і заморити сім'ю Пола голодом. Тому він та його діти по черзі протягом двох місяців щороку займалися «пташиним полюванням». То була досить проста справа: стоїчно сидіти в полі та періодично вставати, бігати, розмахувати руками і кричати, якщо птахи націлювались на їхній дорогоцінний врожай. Більшу частину часу Пол та його діти проводили у «скануванні» поля, що давало Полу можливість молитися... і слухати.

Одного разу, коли Пол молитовно пильнував за полем, Бог порушив Своє мовчання. «Іди на північ і проповідуй», – сказав йому Бог. Ці слова не виходили з його голови цілий день, поки він періодично відлякував пролітаючі зграї птахів. Цілі міста і регіони на північ від його поля ніколи не чули про Ісуса. Я не знаю, як Пол це відчув, але настав момент, коли він без тіні сумніву зрозумів, що Бог направив *його* проповідувати. Він мав поїхати до найбільшого північного села народу ялунка, до місця, де ніхто ніколи не ділився Євангелією Ісуса, починаючи від створення світу і до цього моменту.

Шкода, що я не розпитав його більше про те, як це сталося і що він тоді відчув. Як він дізнався? Зараз вже

запізно це з'ясовувати. Однак Пол розповів мені, що на-стала мить, коли він, поважний фермер, підняв очі на своє рисове поле, ретельно шукаючи на кожній ділянці тремтливий рух птахів, і побачив натомість волю Божу.

Одного вечора Пол сказав мені: «На північ від нас є міста, які ніколи в історії світу не чули Добру Звістку про Ісуса. Тепер Бог дав мені три цілі для мого життя, три спадщини, які я залишу після смерті: побудувати цегляний будинок з металевим дахом для моєї родини; посадити фруктові дерева, щоб залишити їжу для моїх дітей; і проповідувати Євангелію в тих містах на півночі».

Невдовзі після цього вони з майбутнім пастором на ім'я Бокарі вирушили на велосипедах у євангелізаційний тур по селах, поки не прибули до великого села, на яке Бог вказав Полу. Вони звернулися до старійшин і місцевого релігійного вчителя. Вони пояснили свою місію і послання Ісуса. Сільські старости уважно їх вислухали.

Коли настав час давати відповідь, релігійний вчитель чітко висловився: «Тут, у нашому селі, ми хочемо мати лише одну релігію. Ми не хочемо, аби тут була релігія Ісуса». Тож Пол і Бокарі знову сіли на велосипеди і пригнічені поїхали додому.

Через понад двадцять років в тому селі почала збиратись невелика група віруючих. Я сподіваюсь, що колись процвітаюча мережа церков поширяться по всьому цьому регіону. Пол і Бокарі назавжди збережуть честь бути першими, хто послухався повеління Ісуса стосовно цього села. Того року вони претендували на місце в історії церкви.

У вічності на небесах, коли врятовані з того села та регіону зберуться, щоб розповісти духовну історію свого краю, ця історія почнеться на рисовому полі, ретельно захищеному від птахів, де Бог промовляв до замисленого

фермера, коли той молитовно слухав, як Він вказував йому шлях.

В церкві, де пастор Пол проповідував протягом десятиліть, до самої своєї смерті, стало традицією регулярно читати текст з Євр. 4. Вони роками повторювали цей вірш знову і знову: «Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших сердець» (Євр. 4:7). Слово «сьогодні» щоразу зачіпає за живе. Я думаю, що це був їхній спосіб сказати: «Послухайте, мої друзі, послідовники Ісуса. Божий голос може прорватися крізь тишу будь-якої миті». Це може статися вже *сьогодні*. Ви можете почути Бога. У будь-яку мить Він може послати вас поїхати на велосипеді на північ, аби там проповідувати Євангелію.

Чи маєте ви вуха, щоб почути? Якщо ви чуєте Бога, не робіть твердими свої серця, як це зробило багато людей. Сьогодні, якщо ви почуєте Божий голос, будьте такою людиною, яка скаже: «Говори, Господи, бо раб Твій слухає Тебе!»

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Про що ви запитуєте Господа?
2. Про що ви ще не запитували Його, а тепер маєте намір почати питати?
3. Як ви виконуєте роль священника для оточуючих людей, допомагаючи їм навчитися отримувати Боже провидіння?
4. Скільки часу нам треба присвячувати слуханню у Божій присутності, подібно до Єремії на «засіданнях» Господньої ради?

5. Як часто ви відчуваєте керівництво Святого Духа у своєму житті? Як це відбувається у вашому житті?
6. Що потрібно змінити у вашому житті, аби мати серце, яке чує Бога?

ЧАСТИНА 2

**НАВЧАЮЧИСЬ
ХОДИТИ
З БОГОМ**

РОЗДІЛ 3

АКТИВНА ПОСВЯТА

*«Нехай я стою на сторожі своїй... і хай виглядаю,
щоб бачити, що [Господь] буде казати мені».*

Авакума 2:1

НАМАЛЬОВАНИЙ ВІД РУКИ ЗНАК, розміщений біля самотньої ділянки африканської дороги, спровокував неймовірний сюжетний поворот у моїй життєвій історії. У ті часи автомобільний рух лише зрідка перетинав село, де ми з часом вирішили оселитися нашою родиною. Жінки могли розкидати зерно по краях дороги, аби воно висихало під палючими сонячними променями. Люди могли спокійно і досить довго стояти на проїжджій частині, аби вести невимушену бесіду, лише періодично перериваючи її, коли повнопривідний автомобіль, вивертаючи з-за рогу, проїжджав повз них по іншій смузі.

Іноді масивна вантажівка, завантажена на три з половиною метри заввишки або навіть більше, вривалася в мирне село, розганяючи овець та курей, і з гарчанням мчала по проїжджій частині, сильно розгойдуючись вперед і назад під хвилеподібним впливом вантажу, що зміщувався.

Ніхто не міг собі уявити, що одна з цих машин на завжди змінить життя більшості мешканців села. І весь мій світ вже ніколи не буде таким, як раніше.

Досвідчений місіонер на ім'я Кент вирушив з Лісового регіону країни до столиці, як він думав, можливо,

востаннє. Він готувався до від'їзду. Коли він мчав через сільську місцевість, ліворуч він побачив нічим непримітне скупчення хатин і вкриту гравієм ділянку без трави і дерев, де машини могли легко з'їжджати з дороги. Там його увагу привернули яскраво написані слова на плакаті: *Foyer Chrétien* («Християнський дім»).

Очі Кента втупилися в повідомлення, коли він проносився повз. Він на мить замислився: «Я думав, що в цьому регіоні живуть лише мусульмани. Хто ж ці люди, що сповіщають про “Християнський дім”?»

Більшість з нас, напевно, проїхали б повз цього об'явлення за секунду-другу і, не замислюючись, продовжили б свою подорож. Але Кента переповнювало відчуття, наче щойно сталося *щось* дуже важливе. Він зупинився і вийшов з машини, щоб спитати про знак. Незабаром він дізнався, що в селі живе невелика група християн – єдині християни з народу ялунка.

Кент зміг дізнатися про це загалом за допомогою жестів, бо незабаром зрозумів, що більшість жителів села не дуже добре розмовляють французькою. Вони говорили здебільшого мовою ялунка.

Всю дорогу до міста він не міг позбутися думки, що повинен повернутися в це маленьке село. Але як він зможе спілкуватися з мешканцями села? Саме ці міркування привели його до служіння *Pioneer Bible Translators* в цій місцевості. Там вже була команда людей, які вільно розмовляли близькоспорідненою мовою.

Двоє наших колег погодилися повернутися з Кентом, щоб допомогти йому поспілкуватися з представниками народу ялунка і пояснити свою цікавість до цього знаку. Якимось чином Бог закарбував у душі Кента думку: «Це переломний момент». Разом вони здійснили важку восьмигодинну чи дев'ятигодинну подорож назад до села, аби його відвідати.

Увесь цей час ми з Ребеккою залишалися в блаженному невіданні, живучи у Франції і вивчаючи французьку мову в рамках підготовки до служіння в Західній Африці. Ми роками молилися, щоб Бог приготував для нас групу недосягнутих людей. У Франції ми з радістю проводили час, катаючись на велосипедах від пекарні до пекарні, оглядаючи замки і вивчаючи французьку мову в перервах між споживанням шматочків сиру камамбер і шоколаду, що, безумовно, було найприємнішим завданням, яке ми коли-небудь виконували в ім'я Ісуса.

Тим часом у Західній Африці Кент і двоє моїх товаришів по команді вирушили разом подивитись, чи зможуть вони поспілкуватися з цією самотньою церквою серед народу ялунка. Спочатку вони звернулися до пастора в сусідньому містечку. Пастор відправив свого сина попереду них у село, аби повідомити церкву про те, що до них незабаром прибуде невелика група іноземців.

Повернувшись, цей молодий чоловік повідомив, що знайшов там крихітну церкву, члени якої щойно закінчили сорокаденний піст і молитву, під час яких просили Бога послати їм когось, хто допоможе їм євангелізувати свій народ ялунка. Дуже швидко стало зрозуміло, що відчуття Кента стосовно Божого бажання, аби вони були там, точно співвідносилось з постом і молитвою церкви про допомогу. Сам Бог організував усю цю ситуацію.

Коли місіонери зустрілися з членами церкви, всі були вражені тим, як Бог дає чудесну відповідь на молитви. Місіонери попросили місцеву церкву почати молитися за подружжя Грега і Ребекки Пруетт. Всі відчували Боже керівництво в цій ситуації, і всі просто *знали*, що Бог кличе нас туди поїхати, всі, крім нас. Тоді ми ще зовсім нічого не знали про всю цю неймовірну історію. Для нас вона розгорталася, як «духовна засідка», що змінить наше життя.

Наш лідер і наставник прилетів із Західної Африки до Франції, щоб зустрітися з нами на вокзалі в Парижі. Він посадив нас за бутерброди з шинкою на прохолодній лавці в парку і розповів нам новину, що Бог приготував для нас місце.

Я відчув себе приголомшеним. Це не входило в мої плани! Втім коли я згадую про це, я все ще не можу позбутися відчуття глибокого зворушення від безпрецедентної Божої благодаті. Декілька років ми палко молилися, аби Бог приготував місце, де ми б змогли служити Йому серед найменш досягнутих народів світу. Весь цей час ця самотня, маленька церква також зверталась до Бога, благаючи Його послати їм когось на допомогу. Вони не знали нас, але вони молилися за нас, підтримували нас і, врешті-решт, силою своїх молитов захопили наше життя, поки ми не оселилися серед них на дванадцять з половиною років. За всім цим стояв Бог, просто поза увагою, організовуючи усе це дійство, як режисер, що керує театральною виставою. Бог об'єднав так багато розрізаних сил, аби проєкт по перекладу Біблії на мову ялунка став можливим!

А якби Кент не був чутливим до керівництва Духа? А якби ми з Ребеккою не молилися роками про те, щоб Бог приготував нам шлях? А якби народ ялунка не постив і не молився про допомогу? Що б тоді було? Ми не знаємо. Однак ми знаємо, що коли всі ці люди *шукали* Бога, Він не ховався від нас. Він діяв у силі, аби привести усіх нас на Свій Божественно обраний шлях, у призначений Ним час.

Тепер народ ялунка має Біблію. У них є зачатки церковного руху в кількох селах. У них навіть є бачення, як простягнути руку допомоги навколишнім недосягнутим народам. Однак все це почалося з групи селян, які молилися, і з чоловіка на ім'я Кент, який їхав по дорозі з серцем, добре підготовленим почути Божий голос.

Саме про це ми поговоримо в наступних дев'яти розділах – про духовну підготовку. Як нам розвивати свої серця, аби мати це надзвичайне слухання? Щоб почути Бога, ми повинні спочатку наблизитись до Нього і ходити разом з Ним.

Ходити з Богом, щоб чути Його

Ходіння з Богом – це не випадковість. Подумайте про чоловіків і жінок з Біблії, які мали велику віру. Що допомогло їм стати пророками? У нас складається враження, що вони просто йшли собі, займаючись своїми справами, аж раптом *бац!* І Бог заговорив до них.

Бог: Ною!

Ной: Що? Хто це?

Бог: Це Господь.

Ной: Хто це?

Все сталося не так. Ной вже знав Бога. Історія говорить: «Ной був чоловік праведний і невинний у своїх поколіннях. Ной з Богом ходив» (Бут. 6:9).

Отже, як людина ходить з Богом?

У нас є й інші надихаючі приклади. Енох ходив з Богом (Бут. 5:24). Давид був людиною за Божим серцем (1 Сам. 13:14). Ісус Навин не залишав Божої присутності в наметі зборів (Вих. 33:11). Хлопчик Самуїл спав біля Божого ковчега (1 Сам. 3:3). Семен і Анна регулярно поклонялися в храмі (Лк. 2:27, 37). Ці люди не почули спочатку голос, а *потім* вже прийшли до Бога. Ні, спочатку вони наблизились до Бога, а вже потім почули Його голос: «Бог є світло... Коли ж ходимо в світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із одним» (1 Ів. 1:5, 7).

Ми маємо спілкування з Богом, коли ходимо у світлі з Ним.

Він не кричатиме до нас в переповненій кімнаті. Він не полюватиме на нас, не хапатиме і не намагатиметься насильно пояснити нам Свою волю. Ні, нам з вами потрібно виробити модель активного пошуку Бога в нашому повсякденному житті. Ми ніколи не знаємо, коли Бог покличе нас виконати Його план – як Кент, який їхав по тій самотній дорозі в Африці. Нам потрібно чекати на Господа у цілковитій готовності. Як пояснює Боже Слово: «Господь дивиться з неба на людських синів, щоб побачити, чи є там розумний, що Бога шукає» (Пс. 13:2). Він і досі оглядає землю.

Кожен з наступних дев'яти розділів розкриває важливий шлях до розвитку ваших стосунків з Богом:

Звичка	Розділ 4
Читання	Розділ 5
Слухняність	Розділ 6
Захоплення	Розділ 7
Сповідь	Розділ 8
Подяка	Розділ 9
Заступництво	Розділ 10
Перемога	Розділ 11
Радикальна молитва	Розділ 12

Майже всі вищезгадані аспекти ґрунтуються на молитві, якій Ісус навчав Своїх послідовників у Мт. 6:9-13.

Захоплення	«Отче наш, що єси на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє» (вірш 9).
Сповідь	«І прости нам довги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим» (вірш 12).
Заступництво	«Хліба нашого насущного дай нам сьогодні» (вірш 11).
Перемога над сатаною	«І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого» (вірш 13).
Радикальна молитва	«Нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі» (вірш 10).

Обробка ґрунту

Активний побожний спосіб життя обробляє ґрунт вашого серця. Пам'ятаєте притчу про сіяча? Фермер виходить і кидає насіння, яке падає на всі типи ґрунту. Ґрунт уособлює серця людей. Історія описує три види поганого ґрунту і лише один вид доброго ґрунту, який готовий прийняти Боже послання і принести вічний плід.

Ісус переконує Своїх послідовників, що послання цієї історії зосереджене на стані ґрунту. Якщо ви не підготуєте своє серце як родючий ґрунт, ви ризикуєте неправильно зрозуміти послання, яке Бог вам посилає, або взагалі не отримати жодного послання. У цьому уривку Ісус цитує Ісаю: «Почуєте слухом, – і не зрозумієте, дивитися будете оком, – і не побачите» (Мт. 13:14).

У процитованому тут уривку з Іс. 6:9-10 говориться, що серця людей стали «затужавілими». Слово «затужавіли» в перекладі означає «погладшали» або «потовстішали», що, на мою думку, є більш близьким до реальності.

Здається, ідея полягає в тому, що люди можуть жити настільки процвітаючим життям, що їхнє серце покривається затверділим шаром жиру. Ісус прагне, щоб люди були готові «почути вухами... зрозуміти серцем, і... навернутись», аби Він їх зцілив (Мт. 13:15).

Ісус закінчує притчу словами: «Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає» (Мт. 13:9). Він каже нам активно готувати ґрунт наших душ, щоб, коли Бог «розсипле» на нас Свої послання, наші серця були подібні до добре политого, розм'якшеного ґрунту, теплого і готового для проростання насіння. Незалежно від того, чи посилає Він нам Свої послання через написане Слово, проповідь, сни, видіння або через безпосереднє звернення до нас, ми маємо бути готові. Він керує посланнями, а ми керуємо своєю щоденною духовною діяльністю, яка підтримує ґрунт наших сердець у стані готовності.

Підготовка наших сердець може змінити все, як в історії на початку цього розділу.

Хто поставив той знак?

Хто взагалі поставив той знак «Християнський дім» біля дороги? Я дізнався про це лише через багато років.

У 1997 році ми молилися за обдарованого перекладача на мову ялунка, який би міг створити перший проєкт перекладеного Писання; бажано, щоб це був хтось розумний, добре освічений і доступний. Мій близький друг, пастор Пол, привів до нас молодого чоловіка на ім'я Данса, свого племінника.

Данса був настільки розумним, що значно прискорив увесь проєкт перекладу. Понад двадцять п'ять років Данса працював спочатку перекладачем, потім церковним організатором, а потім знов координатором перекладацького проєкту на сусідню мову. Він регулярно їздив на мото-

циклі у віддалені села, щоб проповідувати. Він ялунський місіонер.

Одного разу Данса розповів мені історію. За його словами, багато років тому, коли він був ще студентом, він приїхав додому в своє село, щоб відпочити від навчання. Він помітив, що водії таксі постійно зупиняються біля купки хатин, де жила його християнська родина, включаючи пастора Даніеля, шанованого літнього пастора в ялунка. Вони постійно зупинялися, щоб попросити води для своїх релігійних ритуалів очищення перед молитвою.

Дансі здавалося неприйнятним, що шанований пастор Даніель повинен витрачати свої дні на те, аби забезпечувати водою молитовні ритуали послідовників іншої релігії. Тому, турбуючись про пастора Даніеля, Данса вивісив табличку, на якій було написано простою французькою мовою: «Християнський дім».

Незважаючи на те, що цей молодий студент походив з родини, оточеної гнітючим релігійним впливом іншої світової релігії, він не піддався тиску. Він публічно відстоював свою віру і вивісив цю табличку, аби усі її бачили. Потім він повернувся до столиці, щоб продовжити навчання.

Бог підготував сцену для подальших подій, які розгорнуться, коли Кент побачить цей знак.

Данса не знав, що Бог використав його знак, аби перевернути мій світ догори дном і розпочати перекладацький проект, який згодом стане метою його власного життя. Він просто вирішив бути вірним. Ще до того, як я молився, ще до того, як молилася сільська церква, ще до того, як приїхав Кент, молодий студент поставив знак, з якого все почалося. Бог подивився на вірність Данси і почав діяти.

«Малих» проявів віри не існує, тому що навіть малі прояви віри притягують силу всемогутнього Бога.

Як може змінитися ваше життя, якщо ви підготуєте свою душу до слухання Бога?

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Подумайте про час, коли Бог перервав ваше повсякденне життя, щоб почати щось нове. Як це відбувалося?
2. Як, на вашу думку, могло б змінитися ваше життя, якби ви взяли за правило щодня читати Писання і молитися?
3. Що, на вашу думку, найважче в тому, щоб продовжувати щодня читати Писання і молитися?
4. Що допомогло вам залишатися послідовними у читанні Писання та молитві?
5. Як ви будете зміцнювати своє побожне життя на цьому тижні, аби краще чути Бога?

РОЗДІЛ 4

ЗВИЧКА

«Коли ви відхилитесь праворуч, чи підете ліворуч, то вуха твої будуть чути те слово, яке позад тебе казатиме: «Це та дорога, – простуйте ви нею».

Ісаї 30:21

Я СЕРДЖУСЯ і засмучуюсь, якщо хтось перекладає мій дезодорант. Не судіть мене, бо у мене є на те свої причини.

Я багато подорожую. Зазвичай мої подорожі проходять гладко, тому що у мене є певні звички. Я тримаю один набір дезодоранту і зубної пасти в дорожній сумці, а інший – на тумбочці у ванній кімнаті. Коли я збираюся в подорож, я просто кидаю свій дорожній набір у валізу. Тоді від мене не смердить, і всі у вигаші.

Але на початку кожного року моя система дає збій. Я їду з дружиною до Західної Африки, де вона «перевертає» мої встановлені системи. Вона твердо переконана, що ми повинні дотримуватись правил безпеки і пакувати всі наші рідини в окремий зіп-лок пакет. Ця крихітна маленька зміна підриває всю мою систему. Наступного разу я неодмінно вирушаю в подорож без дезодоранту чи зубної пасти, і від цього страждають усі.

І так відбувається роками. Чому я не можу просто свідомо згадати про проблему і виправити її? Тому що в моєму житті все тримається на підсвідомих звичках.

У вас також є звички

Ваше життя теж залежить від звичок. Пам'ятаєте, як ви, їдучи в машині, вчилися перелаштовуватися з однієї смуги на іншу? Перший раз було важко. «Перевір свою сліпу зону!» – кричав ваш батько. Потім: «Посигналь блимавкою!» – лунала інша сувора команда. «Не виляй, коли перевіряєш свою сліпу зону!»

Ви тоді пережили багато драматизму. Можливо, декому з нас знадобилося двадцять чи навіть п'ятдесят разів, аби «набити руку».

Втім коли ви востаннє думали про те, щоб перевірити свою сліпу зону або увімкнути сигнал повороту? Все це стало підсвідомою звичкою, вбудованою прямо в хімічні речовини вашого мозку. Вся ця серія дій відбувається бездоганно без жодної свідомої думки.

Насправді, ви можете проїхати велику відстань, навіть не замислюючись про це. Я знаю, тому що раз на місяць я сідаю в машину, маючи намір відвідати свого алерголога, щоб зробити черговий укол. Але іноді відбувається наступне. Я вже на роботі і сиджу перед комп'ютером. Однак я не пам'ятаю, як поїхав не туди, куди треба, як зайшов у свій офіс і як увімкнув комп'ютер. Коли я повертаю вниз по дорозі до свого офісу, хоча їду в цей час до алерголога по цій же дорозі, це запускає глибоко вкорінену серію звичок. Моя підсвідомість бере на себе відповідальність і виконує шаблон, який вона так добре знає. І ось я опиняюся не в тому місці, не в той час, не розуміючи, що сталося.

Це тільки мені здається, чи ви теж там були? Ми, люди, народжуємося з функцією «автоматичного пілота», що функціонує за підсвідомими шаблонами.

Духовне значення життєвих звичок

Вперше я почав замислюватись над духовним значенням таких звичок, коли читав популярну бізнес-книгу про звички. Автор стверджував, що «петлі звичок» формують більшу частину нашого життя:

«Звички, кажуть вчені, з'являються тому, що мозок постійно шукає способи заощадити зусилля. Залишений напризволяще, мозок намагатиметься перетворити майже будь-яку рутину на звичку, адже звички дозволяють нашому мозку частіше знижувати темп».¹⁰

Все, що ми робимо більше одного разу, може стати звичкою, особливо якщо мозок сприймає це за винагороду, наприклад, їсти чіпси, чистити зуби або молитися перед сном. Далі автор пояснює, що звички формуються, коли три елементи створюють цикл: (1) сигнал, (2) рутина і (3) винагорода. Ці петлі звичок можуть формуватися в будь-який момент дня, коли ми отримуємо відповідний «сигнал», наприклад, коли ми прокидаємося вранці, коли приходимо на роботу, коли повертаємося додому або коли лягаємо спати.

Я часто чую, як люди скаржаться на те, що вони ніколи не виявляли постійності у присвяченні часу молитві. З винуватою гримасою провини вони пояснюють, що просто заклопотані і забувають. Я сумніваюся, що свідоме намагання лише запам'ятати вирішить проблему. Щойно ви відчуєте стрес, ваша дисципліна порушиться.

Замість цього виберіть підказку, яка відбувається щодня, і на її основі сформууйте відповідну звичку. Створіть чіткий шаблон, який формує непробивний бастион читання Біблії і молитви, що викликається цим моментом дня.

Чи мали ви коли-небудь погану звичку, від якої, здавалося, неможливо позбутися? Хороші звички можуть стати такими ж сильними, як і погані.

Хоча ви не можете проводити час в молитві підсвідомо, *рішення* молитися може стати підсвідомою, вкоріненою звичкою. Що, якби молитва стала незмінною звичкою, вплетеною в тканину вашого дня?

Як почати

Почнемо з вибору певного часу доби. Для мене це ранок. Щоразу, коли я прокидаюся, це сигнал для моєї ранкової рутини. Досі я прокидався щоранку, тож ця річ є послідовною.

Як тільки я прокидаюся і мої ноги ступають на підлогу, я вже на шляху до своєї рутини. Я зважуюсь, варю каву для родини, а потім автоматично прямую до певного крісла у вітальні. Біля цього крісла я зібрав усе, що мені потрібно для молитви: Біблію, список молитовних прохань, ручку та окуляри для читання (мені вже за п'ятдесят).

На полиці позаду мене стоять Біблії на івриті та грецькій мові на випадок, якщо мій внутрішній «ботанік» візьме гору. Я тримаю телефон зарядженим на випадок, якщо мені знадобляться додатки для пошуку грецьких термінів чи слів на івриті, або мапи для пошуку місць, згаданих у Біблії. Усе це призначено для того, аби моє читання Писання було максимально продуктивним.

Почати роботу над формуванням звички було просто. Одного ранку я свідомо вирішив виконати усю цю рутину. Потім я повторив її наступного ранку. Потім я продовжував працювати над повторенням. Мені подобалось бути з Господом, знаходити час, щоб слухати Його. Мені подобалось зростати в особистій святості. Це було спокійно

і перетворююче. Я отримував Божий напрямок. Задоволення від Божої присутності зміцнювало мою звичку. Я не встиг озирнутися, як «потрапив на гачок». Мій розум вже створив петлю звички, яка тепер повторюється щодня.

Сигнал: Прокидаюся вранці.

Рутина: Читаю Слово Боже і молюся в одному і тому ж кріслі.

Нагорода: Внутрішній мир і слухання повелінь від Бога.

Одного разу дружина переставляла меблі. Ах! Нічого страшного, я просто взяв інший стілець, переставив всі свої речі і відновив порядок.

Але як зберегти цю звичку під час подорожей? У більшості готельних номерів є стілець. Коли я заходжу в номер, я ставлю свою сумку з комп'ютером поруч зі стільцем. Біблія, ручка і список молитовних прохань – усе це чекає в сумці. Бум! Я знову в справі зі своєю системою.

Чи не набридає мені щодня діяти за однією і тією ж схемою? Ні, не набридає. Це мій тип особистості. Але якщо й навіть так, не хвилюйтеся, адже у мене є другий можливий варіант, який я також можу підказати.

Замість того щоб молитися по моєму молитовному списку, я читаю в кріслі Біблію, а потім іду на пробіжку. Під час бігу я внутрішньо молюся, наче перебуваю на роботі. Я уявляю, як подумки переходжу з кабінету в кабінет, молюся за кожного зі своїх колег у тому порядку, в якому я зустрічаю їх у будівлі. Потім я подумки «оббігаю» увесь світ. Я біжу через Західну Африку, Північну Африку, Східну Африку, аж до Італії, через Україну, Кавказ, і так далі, молячись за людей, яких я знаю і на яких маю вплив у кожному з цих місць.

Я ніколи не «проходжу» шлях через увесь світ. Я проходжу половину шляху, а потім мій розум блукає. Раптом в моїй голові з'являється якась проблема, яка впливає на того, за кого я молюся. Поки мій розум блукає, а тіло біжить, Бог вкладає в мою голову хороші ідеї. Я отримую рішення проблем, ідеї для проповідей, цілі електронні листи. Я беру телефон і прошу Siri зробити мені нотатку, поки я обмірковую ідею.

Я створив кілька молитовних звичок на вибір, і коли я прокидаюся вранці, я активую одну з цих звичок. Я навіть можу розробити різні духовні звички для кожного з перехідних моментів мого дня.

Звички перехідного періоду

На початку 2020 року ми розпочали кампанію зі збору коштів для *Pioneer Bible Translators*. Ми поставили собі за мету зібрати 8 мільйонів доларів. На жаль, ми розпочали лише за кілька тижнів до того, як почалися карантинні обмеження через COVID-19.

Перший етап проходив повільно протягом усієї пандемії. Однак ми не здавалися. Одного разу я відвідав одного з наших спонсорів, щоб попросити його взяти участь у кампанії. Він погодився, але ще більше допоміг нам своєю історією.

У молоді роки йому потрібен був кредит, щоб розпочати свій бізнес. На тому ранньому етапі його блискучої кар'єри банк, швидше за все, не прихильно поставився б до його фінансового становища. Він розповів, що в неділю пішов до банку і сім разів обійшов навколо нього з молитвою.

І банк надав кредит.

Наступного тижня ми з Річем, директором з розвитку, який керував нашою кампанією, вирішили прогулятися

територією нашого Міжнародного центру служіння в Далласі. Ми зупинилися і помолилися на місці майбутнього розширення центру, про яке йшлося в кампанії. Ми запросили інших приєднатися до нас. Так народилася духовна звичка.

У ці дні, регулярно під час обіду, декілька з нас виходять на вулицю, ходять по території і моляться. Це приємна п'ятнадцятихвилинна прогулянка, яка розганяє кров і дає нам можливість провести час разом. Кампанія дійсно набрала обертів на третій тиждень наших прогулянок. Я не здивуюся, якщо ми продовжимо це робити і після закінчення кампанії.

Хороша духовна звичка повинна бути стійкою, давати життя і бути джерелом радості, а не викликати почуття провини, бути чимось, що ви б хотіли «мотивувати» до виконання. Формування духовних звичок не повинно здаватися непосильним завданням. Почніть з однієї хорошої звички. Повторюйте її, поки вона не вкорениться. Потім почніть іншу. Вам потрібен лише тригер для звички, наприклад, обідній час, пробудження або відхід до сну, тобто перехідні моменти вашого дня. Як сказав Джон Максвелл: «Ви не можете змінити своє життя, поки не зміните щось, що робите щодня».¹¹

Як звички визначають ваше життя?

Тож які звички ви формуєте в своєму житті?

Вам потрібна допомога? Деякі люди використовують плани читання в додатку *YouVersion* або *Bible Gateway*. Іншим подобається дивитися відео *Bible Project*. Я слухаю додаток *Lectio 365* для ранкових і вечірніх богослужінь. У мене є друг, який керує сайтом *JourneyEveryDay.com*. Просто спробуйте щось.

Ми говоримо про молитву як про духовну дисципліну, як про біг для тренування. Тому, коли ми чуємо, як проповідник цитує 1 Сол. 5:17: «Безперестанку моліться», нас одразу ж накриває хвиля втоми, ніби він сказав: «Безперестанку біжіть». Ми думаємо: «Пасторе, я знаю, що повинен молитися, але коли я приходжу додому з роботи, я такий виснажений. У мене немає енергії. У мене не дуже добре виходить. Я недостатньо дисциплінований. Я знаю, що повинен. Але коли я прокидаюся вранці, я такий зайнятий. У мене просто не вистачає часу». Ми реагуємо на молитву так само, як на біг.

А якщо ми помістимо цей текст в категорію їжі? Тоді все б виглядало так: «Брати і сестри, їжте безперестанку». Нарешті щось, що я вмю робити!

Молитва підтримує Тіло Христове, як і їжа. Ісус годує Свій народ і Свою Церкву *через молитву*.

Ми всі знаємо, що їжа стає для нас добре вкоріненою звичкою. Ми прокидаємося вранці, чуємо легке бурчання в шлунку і знаємо, що настав час снідати. Приблизно в середині дня ми відчуваємо легку порожнечу, коли годинник б'є полудень, і знаємо, що настав час обіду. Увечері ніхто не скаже нам: «О, до речі, є така річ, як вечеря, про яку я хочу тобі нагадати. Ти повинен мати дисципліну, щоб спробувати». Ні, ми відчуваємо бажання щовечора зануритися в смачну їжу. Харчування є моделлю підтримки життєдіяльності. Ми не їмо один раз в день. Ні! Ми їмо вранці, вдень та ввечері. Наші тіла потребують їжі. Зрештою, ми починаємо жадати її.

Не моріть себе духовним голодом! Читання Писання і молитва повинні бути у вашому щоденному розпорядку так само, як і їжа. Даниїл так і робив: «[Він] пішов до свого дому, – а вікна його в його горниці були відчинені навпроти Єрусалиму, і в три усталені порі на день він

падав на свої коліна, і молився та славив Бога, бо робив так і перед тим» (Дан. 6:11). Це закономірність.

Яка рутинна буде найпотужнішою для духовного зростання у вашому житті?

Знайдіть хвилинку і подивіться на таблицю в «Питаннях для обговорення» нижче. Проявіть творчість. Напишіть в таблиці декілька можливих звичок, які можна розвинути. Будуючи своє активне побожне життя, пам'ятайте, що духовні звички обробляють ґрунт вашого серця, готуючи вашу душу до слухання Бога.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

Витратьте трохи часу, щоб подумати про перехідні моменти вашого дня:

Перехідні моменти	Духовні звички
Просинання	
Шлях на роботу або до школи	
Прибуття на роботу або до школи	
Обідня перерва	
Шлях назад додому	
Прибуття додому	
Заведення будильника перед сном	

Переднічні процедури	
Лягання спати	

1. Яку найпершу, найбільш пріоритетну духовну звичку вам потрібно започаткувати?
2. В яку частину вашого дня вона буде найбільш природно вписуватися?
3. Якою може бути ваша друга або третя духовна звичка, яку ви могли б почати після цієї?
4. Коли вам найкраще читати Біблію, і де для вас буде найзручніше місце для цього?
5. Як, на вашу думку, формування духовних звичок у вашому дні може вплинути на те, як ви будете чути Бога?

РОЗДІЛ 5

ЧИТАННЯ

*«Сину людський, усі Мої слова, які говорю Я до тебе,
взьми в своє серце та слухай вухами своїми».*

Єзекіїля 3:10

КОЛИ Я БУВ МАЛЕНЬКИМ, я любив вечеряти з родиною. Мама готувала дуже смачну їжу. Ми розповідали історії, жартували, сміялися до сліз. Я дуже ціную ці спогади.

Це траплялося не щовечора, але часто мама робила найкращу річ з усіх можливих. Вона поверталася до мене і казала: «Грегу, принеси мені Біблію». Тоді я ще був маленьким. Я пам'ятаю свою матір як титана, що височіє наді мною. З моєю короткою концентрацією уваги в той час, посилати мене на пошуки чогось здавалося не більш надійним, ніж довірити собаці принести вам їжу з холодильника. Але я не пам'ятаю, щоб мені доводилося довго думати, де знайти мамину Біблію. У її житті теж були закономірності. Я міг бігти прямо до Біблії і миттєво повертатися назад.

Один вечір змінив мене назавжди. Мати не могла знати, що станеться. Вона щойно поділилася з сім'єю текстом з Писання: Іс. 40. Вона зосередилася на віршах 30 і 31 зі своєї старої Біблії. Того вечора ми запам'ятали: «І помучаться хлопці й потомляться, і юнаки... спіткнуться, а ті, хто надію складає на Господа, силу відновлять, крила

підіймуть, немов ті орли, будуть бігати – і не потомляться, будуть ходити – і не помучаться!» Цей вірш допоміг мені у багатьох складних ситуаціях.

У сьомому класі я розносив газети. Ви ж пам'ятаєте газети? Вони були схожі на інтернет, за винятком того, що люди згортали їх і кидали на галявину. Пам'ятаю, як я намагався провезти сотню газет на велосипеді через наш район. Я крутив педалі вгору і вниз до повного виснаження. Коли моя енергія згасала, я доїжджав до того місця, де навіть ще один оберт педалей здавався немислимим. Дивлячись на пагорб на холодному зимовому вітрі, я змахував краплі з очей – частково поту, частково сліз. І тоді мимоволі починали згадуватись слова.

«І помучаться хлопці й потомляться». Ця істина зачепила мене за живе. На той час я ледве крутив педалі, щоб утримати велосипед у вертикальному положенні. «А ті, хто надію складає на Господа...» Раптом у моєму серці зажеврїла крихітна іскра довіри, і моя душа почала прагнути довіряти Господу. Відчуття сили поколювало в м'язах моїх ніг. «...силу відновлять». Я підвівся на велосипеді, крутячи педалі ще сильніше, аж поки весь велосипед не нахилився з боку в бік від зусиль, які я докладав до цього. «Крила підіймуть, немов ті орли». Мимовільне сопіння супроводжувало мої зусилля, і незрозумілий приплив енергії наповнював мене.

Решту вірша я згадав на тлі будинків, що проносилися повз мене, розкидаючи газети направо і наліво. Якимось чином моя мама розсипала це добре насіння Божого Слова у моєму серці, і ці два вірші пустили глибоке коріння в моїй душі. Я почав пізнавати і відчувати Бога та Його силу.

Я ніколи не зможу віддячити мамі за дар її любові до Писання. Я бачив, як вона читала його вранці і пізно ввечері. Її десятки Біблій з часом ставали товстішими, бо сто-

рінки зморщувались від використання. Доки вона не поділилася зі мною Писанням, воно було для мене загадкою. Що може бути такого важливого в стародавніх словах? Але коли я відкрив для себе Біблію, то побачив не слова, а Автора, Який стояв за цими словами і чекав на мене. Він подбав про те, щоб я ніколи не залишився колишнім.

Читайте Біблію, аби пізнати Бога

Після того, як ви встановите у своєму житті закономірності того, коли і як відбуватиметься ваше духовне зростання (про це йшлося в розділі 4), зробіть читання Біблії своїм першочерговим пріоритетом. Це найголовніша частина підготовки вашого серця до надзвичайного слухання.

Але читання Писання, яке нам потрібне, не зосереджується на вивченні інформації про Біблію. Ми не наголошуємо на тому, щоб знати про Бога, а на тому, щоб пізнати Бога. Мій друг, Річ Шилі, допоміг мені зрозуміти важливість читання Писання, щоб пізнати його Автора.

Річ купив Біблію з широкими полями для записів і почав занотовувати там свої думки стосовно віршів, наче відповідав на електронні листи від Бога. Він розповів мені, що у нього завжди були проблеми з формуванням стійкої звички читати Писання, доки він його читав просто для отримання знань. Через певний час він відчув, що знає більшу частину того, що йому потрібно знати. Тож це стало для нього менш пріоритетним. Лише коли він побачив у читанні Писання можливість взаємодіяти з його Автором, він знову іще більше захопився читанням Біблії.

Це нагадує слова воскреслого Ісуса в книзі Об'явлення: «Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною» (Об. 3:20).

Коли я щоранку встаю з ліжка, щоб почати читати Писання, я відчуваю ледве вловимий, слабкий «стукіт», який перебуває поза межами мого фізичного чуття. Перший крок у читанні Біблії – це відчинити двері серця. Існує величезна різниця між читанням Біблії з відчиненими дверима і з зачиненими. З відкритим серцем читання може стати дорогоцінною бесідою. Інакше це буде просто читання. Ми самі вирішуємо, чи відкривати нам двері свого серця щодня.

Завтра вранці сядьте в крісло з Біблією. Зосередьтесь на тому, що воскреслий Ісус залишається завжди присутнім. Уявіть, як Він може виглядати, можливо, Він стоїть поряд над вами, терпляче дивлячись вниз, а можливо, Він сидить на сусідньому стільці. Або уявіть, що між вами є двері. Потім подумки вирішіть простягнути руку, повернути ручку і відчинити двері. Читаючи Слово, міцно тримайте в голові запевнення про присутність Ісуса, адже Він сказав, що буде поряд з вами. Ставте Йому запитання стосовно прочитаного. Чекайте, щоб почути, як Він використає прочитані вами слова в особливий спосіб, щоб допомогти вам змінитися.

Він буде використовувати Своє Слово:

«Нахиліть своє вухо, й до Мене прийдіть, послухайте, й житиме ваша душа... Бо як дощ чи то сніг сходить з неба... і родючою вчинить [землю]... так буде і Слово Моє, що виходить із уст Моїх: порожнім до Мене воно не вертається, але зробить, що Я пожадав» (Іс. 55:3, 10-11).

Слово Боже дає надійну, збагачуючу поживу для душі, без якої ми не можемо обійтися. Петро сказав:

«І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвиднятися, і світова зірниця засяє у ваших серцях, бо ви знаєте перше про те, що жодне пророцтво в Писанні від власного вияснення не залежить. Бо пророцтва ніколи не було з волі людської, а звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим» (2 Петр. 1:19-21).

Намагаючись слухати Бога і під керівництвом Святого Духа, ми можемо налаштувати наші вуха, щоб точно чути Божий голос, читаючи Біблію. Павло сказав: «Усе Писання Богом натхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» (2 Тим. 3:16-17). Ніщо з того, що Святий Дух відкриває сьогодні, ніколи не буде суперечити тому, що Святий Дух вже відкрив раніше.

Тому ми повинні ретельно перевіряти те, що, на нашу думку, Бог показує нам сьогодні. «Улюблені, – не кожному духові вірте, але випробуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих пророків багато з'явилося в світ» (1 Ів. 4:1). Найпростіший тест на розрізнення – порівняти те, що ви «чуєте» від Господа, з написаним Словом Божим. «Духа не вгашайте! Не гордуйте пророцтвами! Усе досліджуючи, тримайтеся доброго» (1 Сол. 5:19-21). Якщо те, що ви «чуєте», відповідає Біблії, то ваша впевненість може зрости. Якщо ж Біблія суперечить тому, що ви «чуєте», ви можете бути впевнені, що почули неправду.

Коли я вперше почав шукати здатність отримувати ясне керівництво від Божого Духа, я брав участь у студентському служінні з яскраво вираженими харизматичними нахилами. Одного разу під час поклоніння хтось

виголосив пророцтво: «Нам потрібно перестати замикати Бога в коробці», – сказав чоловік. Після того, як я трохи поміркував над його пророчими словами, я зрозумів, що Біблія була його «коробкою». Він мав на увазі, що сьогодні Бог відкриє нам речі, які будуть суперечити Біблії.

Мене так шокувало те, що всі підхопили цю ідею, що я перебив його вигуком: «Але ж Біблія – це єдине ясне одкровення, яке ми маємо від Бога! Це єдине, в чому ми можемо бути впевнені!» Усі в натовпі ловили кожне слово того чоловіка, тому мій вигук приголомшив усіх. Всі очі здивовано дивилися на мене. Мені було соромно за те, що я публічно втратив самовладання. Затягнулася довга пауза, поки всі ніяково переглядалися.

Лідер прославлення врятував момент, раптово вибухнувши несамовитим бреньканням по струнах. Він загравав запальний акустичний гімн поклоніння, щоб відновити втрачений настрій, спровокований моїм моментом з «Ісусом, Який перевертає столи в храмі». Всі вважали мене божевільним, але, озируючись назад, я стоячи аплодую своєму молодому, наївному «я» за цей спалах. Я радий, що фундаментальна тема протестантського християнського світогляду вилетіла прямо з моїх вуст.

Я вважаю, що це поняття є надійною основою для мого життя та лідерства. Ми не можемо відійти від Біблії, не зруйнувавши при цьому Тіло Христове. Я зрозумів, що коли людина починає викладати якесь богослов'я, яке, як вона каже, дозріло поза межами Біблії, гріх ховається поруч.

Коли ми прагнемо почути Бога без біблійного захисту, сатана незабаром схиляє нас до гріха. Павло пояснює: «Їхній кінець – то загибель, шлунок – їхній бог, а слава – в їхньому соромі... Вони думають тільки про земне» (Фил. 3:19). У надзвичайному слуханні одна з цілей полягає в

тому, щоб ніколи не суперечити Писанню. Щоденне занурення нашого життя в Писання захищає нас.

Наскільки Біблія цінна для вас?

Що для вас означає Біблія? Якби ви ніколи не бачили Біблію українською мовою, скільки б ви заплатили за неї? Чи обміняли б ви свою машину або будинок на неї? Я впевнений, що ви високо цінуєте Слово, але чи цінуєте ви його настільки, щоб приділяти йому півгодини щодня? Саме ця закономірність розкриває справжню цінність, яку ви надаєте Біблії.

Бог каже: «І покладете ви ці слова Мої на свої серця та на свої душі... І будете навчати про них синів своїх, говорячи про них, коли ти сидітимеш у домі своєму, і коли ходитимеш дорогою, і коли лежатимеш, і коли вставатимеш» (Повт. 11:18-19). Бог хоче, аби ми поклали Його Слово в основу свого життя.

Без регулярного застосування Писання у своєму житті практикувати надзвичайне слухання небезпечно. Ісус сказав: «Чи ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані Писання, ані Божої сили?» (Мр. 12:24). У цій книзі ми прагнемо пізнати як Писання, так і те, як Бог діє в силі навколо нас. Коли ми регулярно звертаємось до Біблії, ми можемо очікувати, що Слово Боже буде орати і готувати ґрунт наших сердець.

Ось ваша робота

Не минуло й двох-трьох тижнів мого життя серед народу ялунка, як Сайон, лідер ялунківської церкви, посадив мене, щоб пояснити мені моє служіння. «Тепер твоє завдання – спостерігати за тим, що ми робимо в церкві», – сказав Сайон, – «і давати нам знати, якщо ми робимо

щось, чого немає в Біблії». У ту мить я подумав, що мені дуже подобається моє служіння.

Далі пастор сказав мені: «Крім того, ти будеш перекладати кожну проповідь, поки не вивчиш мову». Оце мотивація! Два роки я працював повний робочий день над вивченням французької мови і проповідував на ній, а перекладач вже перекладав на мову ялунка.

А через наступні два роки я нарешті почав проповідувати в народі ялунка. Я переглянув мою посадову інструкцію.

«Послухайте», – сказав я, – «мене вчили в місіонерській школі, що проповідувати в церкві повинні місцеві жителі, а не іноземні місіонери».

Вони скептично подивилися на мене і запитали: «Яка користь від місіонера, якщо він нічого не робить?» Це зачепило мене за живе.

Після довгих перемовин ми домовились, що я проповідуватиму в неділю вранці, а вони візьмуть на себе інші три проповіді протягом тижня: в четвер увечері, в суботу ввечері та в неділю ввечері.

Коли ми з Ребеккою нарешті вивчили мову ялунка, ми почали працювати в команді з церквою над перекладом Біблії. Щонеділі я проповідував те, що ми переклали. В оточенні людей, які дотримуються Корану, ми вирішили почати з книги Буття, тому що всі вони чули історії з Корану про Адама, Ноя, Авраама, Ісака та Йосипа.

Якось у суботу, готуючись до проповіді, я зрозумів, що ми дійшли до історії про Ноя, який напився і лежав голим у своєму наметі. Я вирішив пропустити цю історію, поки не побачив, що весь наступний розділ містить родовід. Я вирішив пропустити і це, бо хто проповідує про родоводи?

Я подумав: «Грегу, ти ж перекладач Біблії. Ти ж не віриш, що в Біблії є тексти, які були натхненні Богом без жодної мети, чи не так? Усе Писання натхненне Богом.

Тобі потрібно з'ясувати, чому ці історії записані в Біблії, і проповідувати про це».

Я вийшов за двері і почав розповідати сусідам історію про голого Ноя. Вони одразу впізнали її: «Так, звичайно, це коли Ной прокляв свого сина, і той став темношкірим. Ось звідки походять африканці». Не знаю, чи вдалося мені втримати вираз здивування на обличчі. Я одразу зрозумів, що це була сатанинська брехня, яку Бог задумав виправити в цих розділах.

Наступного ранку я відчував себе дуже невпевненим, думаючи про те, що станеться під час проповіді. На богослужінні я почав читати історію Ноя та його синів у Бут. 9. Однак ця історія набула несподіваного повороту для церкви, коли я прочитав слова на мові ялунка «N bata Kanan danga», що означає «Проклятий будь Ханаан» (Бут. 9:25). Замість того, щоб проклинати Хама, сина, який зганьбив його, в тексті сказано, що Ной прокляв Ханаан, одного з синів Хама (онука Ноя). Нашадки Ханаану пізніше були завойовані Ізраїлем і не мали нічого спільного з Африкою. На цьому прокляття закінчилося.

Ми зазирали у родовід в Бут. 10:6 і побачили, що Куш, предок африканських народів, взагалі не причетний до прокляття. Куш був старшим братом Ханаана, і у нього були нащадки, які стали африканськими імператорами, деякі з них час від часу правили Єгиптом з верхів'я Нілу (2 Цар. 19:9). Це були предки народу ялунка.

Не встиг я все це пояснити, як один чоловік в церкві підскочив і сказав: «Зачекайте хвилинку! Якщо те, що ви говорите, правда, то це означає, що проклятий був Ханаан, а не Куш. Чи не означає це, що ми не перебуваємо під прокляттям Ноя?» Широко розплющивши очі від здивування, я відповів: «Так».

Я готувався виголосити наступну частину проповіді, як раптом інший чоловік схопився на ноги і закричав: «Це означає, що всі ми тут не прокляті! Так?»

Я вже почав сумніватися в ясності мого послання, коли третій хлопець підвівся і запитав: «То ви хочете сказати, що ми не прокляті Богом?» На моєму обличчі, мабуть, з'явилося здивування, і я безмовно кивнув головою.

Потім, прямо з першого ряду, почувся тихий голос, тремтячий від старості. Вже давно перебуваючи на пенсії, шанований пастор Даніель не встав, щоб заперечити, бо це зайняло б занадто багато часу. «Зачекайте хвилинку», – розмірковував він вголос. – «Якщо я вас правильно зрозумів, то ви хочете сказати, що Бог нас не прокляв». Я повернувся до нього, туди, де він сидів на спеціальному почесному місці в передній частині церкви, і вчетверте повторив підтвердження. «Так, це те, про що говорить Біблія».

Даніель подивився кудись у далечінь, а його думка блукала по всіх тих випадках, коли підвищена дитяча смертність у його селі забирала дітей у молодих родин. Він подумав про багато сотень родичів, яких він поховав, які страждали під нищівним тягарем хронічної малярії та холери. Тисячі сумних прикладів жорстокої бідності промайнули в його свідомості. Він і його батьки бачили роки голоду, настільки страшного, що люди готували їжу з термітників і дикого батату, щоб запобігти смерті. З засмученим виглядом він повернувся до мене, щоб поставити запитання: «Тоді як ви це поясните?»

До цього моменту все це справляло на них значний вплив. Кожного разу, коли дитина помирала від недодання або малярії, кожен голодний удар, все це зводилося до тягара Божого прокляття на Африці. Лише одна історія і один родовід з книги Буття змусили пастора Даніеля переглянути весь свій світогляд. Якщо вони не були про-

кляті Богом – якщо це може бути правдою – то, можливо, все не повинно було бути саме так. Можливо, Африка могла б піднятися. Можливо, ми дійсно могли б бурити свердловини, насаджувати сади і змінювати все на краще. Можливо, маленькі африканські діти не мусили б завжди страждати від голоду. Можливо, африканці зможуть вирватися з бідності під зливою Божого благословіння, а не прокляття.

У той момент я побачив, як люди в церкві почали змінювати свої погляди від фаталістичних до футуристичних. Вони становилися чоловіками та жінками з великим баченням. Тепер вони з тих людей, які дивляться з вершини пагорба на десятки акрів вперед і, широко жестикулюючи, кажуть: «Я думаю, що ми можемо засадити все це кеш'ю та обгородити парканом».

Слово Боже має силу, навіть у його дивній історії про голого чоловіка, що проклинає. Навіть у родоводах. Коли ялунки по-справжньому почали вивчати Біблію, вони зрозуміли, хто вони є насправді і Ким є Бог.

Перш ніж захоплюватися історією і при цьому упустити її суть, подумайте про себе. Культура, яка нас оточує, пропагує неправду, яка є не менш руйнівною. Який намір має Бог стосовно вас, вашої родини та вашої країни? Що таке сексуальність? Чому я повинен працювати? Ви ніколи не дізнаєтесь про це, поки не прочитаете Біблію.

«Не хлібом самим буде жити людина, але кожним словом, що походить із уст Божих» (Мт. 4:4). Без Слова не можна жити – принаймні, жити по-справжньому. Ви не зможете жити живим духовним життям, яке Бог задумав, якщо не підніметеся над брехнею світу, яка тримає людей на дні.

Відкрийте Слово і прочитайте його для себе!

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як ви думаєте, яким було б ваше життя без Писання, перекладеного вашою рідною мовою?
2. Що ви дізналися з Біблії, що змінило ваше життя?
3. Як, на вашу думку, щоденна звичка читати Біблію може ще більше змінити вас?
4. Як щоденна звичка читати Біблію допоможе вам почувати Бога або оцінити те, що ви чуєте?
5. У чому різниця між читанням Біблії для отримання знань і читанням Біблії для того, щоб пізнати її Автора?
6. Як ви особисто «відкриваєте двері» для спілкування з Ісусом, коли читаєте Біблію?
7. Як ви будете розвивати звичку читати Писання у своєму житті, починаючи з цього тижня?

РОЗДІЛ 6

СЛУХНЯНІСТЬ

*«Блаженні... ті, хто
слухає Божого Слова і його береже».*

Луки 11:28

МИ НЕ МАЛИ НАМІРУ виганяти бісів та хрестити людей, але це відбувається, коли люди читають Біблію, відкривають для себе її значення і слухаються її. Метод місії, який ми називаємо «Відкрий для себе Біблію», вивільняє таку силу.

Йшов 2018 рік. Чотирма роками раніше ми вже закінчили переклад всієї Біблії, але проєкт для нас ще не закінчився. *Pioneer Bible Translators* не зупиниться, поки не побачить мережу церков, які використовують перекладені Писання для зростання, зрілості та примноження, що є нелегким завданням серед людей, які дотримуються Корану. Тому ми з Ребеккою часто їздимо в Західну Африку, щоб допомогти у навчанні місцевих жителів ставати учнями, які, у свою чергу, навчають інших учнів. Ми сподіваємось, що великий рух послідовників Христа примножиться в регіоні ялунка, коли розпочнеться програма «Відкрий для себе Біблію» і групи людей будуть збиратися щотижня, щоб вивчати Біблію, перекладену на мову ялунка, і виконувати записане у ній.

Ми зібрали близько двадцяти п'яти людей з семи сіл, щоб попрактикувати з ними програму «Відкрий для себе

Біблію». Серед них були як християни в третьому поколінні, так і захоплені нові шукачі. Оскільки лише близько половини з них вміли читати, ми використовували пристрій на сонячних батареях від організації *Faith Comes By Hearing*,¹² щоб вони могли слухати аудіозапис Євангелії від Матвія, по одному розділу за раз. Я написав на дошці сім запитань. Після прослуховування кожного розділу один з присутніх вів групу в обговоренні семи питань:

1. Що вам сподобалося в цій історії?
2. Що вам не сподобалося, або що було важко зрозуміти в цій історії?
3. Що ми дізнаємося про людей з цієї історії?
4. Що ми дізнаємося про Бога з цієї історії?
5. Як зміниться ваше життя, якщо будете виконувати це навчання?
6. Як звати людину, з якою ви поділитесь цим навчанням?
7. Після нашого останнього заняття, як ви поділилися з кимось цією історією?

Я багато років проповідував про водне хрещення. Я написав декілька християнських трактатів на тему хрещення в народі ялунка і проповідував на їх основі, однак, на моє здивування, деякі з ключових людей, які відвідували нашу церкву, так і не вирішили охреститися. Здавалося, що їхня система вірувань була запечатана антипригарним тефлоновим покриттям, бо мої проповіді про хрещення просто зісковзували з них.

Пам'ятаю, одного разу я так захопився, намагаючись переконати людей охреститися, що проповідував частину своєї проповіді за дверима церкви. Кожна шия виверталася, намагаючись простежити за моїми жвакими рухами.

Раптом я побіг навколо церкви і продовжив проповідувати через вікно, і на кожному обличчі було видно наростаюче здивування. «Хрещення – це щось на кшталт дверей, через які ми входимо у віру», – сказав я. – «Навіщо намагатися увійти через вікно, коли Ісус вже ясно показав нам двері?»

Однак ніхто не був настільки вражений, щоб охреститися.

Коли ми дійшли до третього розділу від Матвія і поставили п'яте запитання з семи: «Як зміниться ваше життя, якщо виконувати це вчення?», я був вражений, почувши, як один з чоловіків сказав: «Я ніколи не був охрещений, а Іван Хреститель казав, що треба хреститися. Тому сьогодні, як тільки закінчиться заняття, ми всі підемо до річки, і я прийму хрещення». Я подумав: «Справді? Зараз? Після стількох років, все, що потрібно – це послухати розділ з Біблії і запитати у людини, як вона буде його виконувати?»

У перший день семінару три людини прийняли хрещення.

Я потай відчував себе роздратованим.

Але Біблія – це сила! З нею важко змагатися.

На другий день семінару ми дійшли до частини, де ставилося сьоме запитання: «Після нашого останнього заняття, як ви поділилися з кимось цією історією?» Один чоловік відповів: «Вчора ввечері я пішов додому в село і розповів все своїй дружині та родині. Я розповів їм про трьох людей, які охрестилися. І моя родина запитала: «Чому ти теж не охрестився?» А я відповів: «Я не знаю». Тож сьогодні, наприкінці заняття, ми всі підемо до річки, і я охрещуся».

«Невже лише це потрібно, щоб підштовхнути людину до дії?» – подумав я. – «Чи допомогло в цьому сьоме запитання з методу "Відкрий для себе Біблію"»?

До того, як цей чоловік вирішив піти за Ісусом, його гнітив демон. Я розповідаю історію про те, як Бог звільнив його, в 10-му розділі. Коли церква заступилася за нього, Бог миттєво звільнив його від злих духів. Він відвідував церкву. Він витримував години моїх ораторських зусиль, але так і не охрестився. Але тут він нарешті вирішив охреститися, просто слухаючи Біблію, відкриваючи для себе її значення в групових дискусіях і обговорюючи з групою та своєю родиною, як виконувати її вчення.

Так сталося, що приблизно за місяць до семінару, один з нових людей, які вчилися слідувати за Ісусом, також був пригнічений демоном. Зауважте, я не говорю про «одержимість бісами», як це називається в наших англійських перекладах. У грецькому Новому Завіті присутність і вплив демона не описується як «одержимість». Біблія зазвичай говорить, що людина «демонізована» або що вона «має демона».

Християни можуть перебувати під впливом демонів, особливо якщо вони свідомо граються з гріхом, але присутність Святого Духа в їхньому житті не дає їм стати «одержимими». Цей чоловік був одним з нових, енергійних євангелістів, але все ще боровся із залежністю від наркотиків. Одного разу він впав у спокусу, зловживав якоюсь речовиною і раптово втратив свідомість. Найстаріша церква ялунки послала за ним групу на машині, привезла його в рідне село і близько місяця молилася за нього та звільняла від впливу наркотиків і демонів.

Він теж зцілювався якраз до початку семінару. Біси залишили його в спокої. Він повернувся до здорового душевного стану.

Його велика родина була настільки вражена його звільненням від демонів, що відправила на семінар «Відкрий для себе Біблію» ще одного юнака, який перебував під демонічним гнітом, сподіваючись, що і з нього будуть

вигнані демони. Під час семінару він постійно підхоплювався і намагався вийти, але родичі повертали його назад.

Ось так, на мій подив, семінар перетворився на служіння визволення. Наприкінці кожного дня ми молилися і наказували демонам покинути його в ім'я Ісуса. У Західній Африці ми працюємо саме так.

Коли ми дійшли до Мт. 12:43-45, всі троє чоловіків, які страждали від демонів, уважно слухали. Це розділ, в якому Ісус пояснює, що коли нечистий дух виганяється, він повертається пізніше з сімома іншими духами, більш злими, ніж він сам, якщо життя людини залишається порожнім. Коли ми прослухали 12 главу Євангелії від Матвія і запитали, що ми дізнаємося про людей з цієї історії (питання номер три), перший чоловік, який раніше був одержимий демонами, почав розповідати все своє свідоцтво. Він розповів, як на нього напали демони, що він навіть не міг їсти та пити протягом дванадцяти днів. Він розповів про те, як церква виганяла бісів і як навіть його епілепсія з часом була взята під більший контроль.

Молодий чоловік, який страждав від впливу демонів, ловив кожне його слово. Наприкінці заняття ми помолилися за нього і вигнали бісів. Потім обидва колишніх біснуватих пішли до річки, щоб разом охреститися, щоб наповнити своє життя Ісусом і не дати духам повернутися. Я з трепетом спостерігав, як усі троє колишніх біснуватих чоловіків обговорювали, як їм разом дотримуватися Біблії.

Не соромлюся зізнатися, що на третій день семінару, коли ніхто не отримав звільнення від злих духів і не охрестився, я відчув деяке розчарування. Я очікував, що величезна духовна сила буде звільнятися просто під час слухання Писання. Втім, можливо, відбувалося більше перетворень, яких я не бачив?

Наприкінці семінару ми сказали тридцятьом учасникам: «А тепер їдьте у свої рідні села і робіть там те, що ми зробили тут».

Через тиждень нам зателефонували. Вони вже почали ділитися Біблією з групою в селі, де євангельська звістка ніколи не проголошувалася. Слово Боже має силу змінювати життя!

А як щодо вас? Чи стикалися ви з силою, яка приходить від відкриття того, що означає Слово Боже?

Особиста програма «Відкрий для себе Біблію»

Якщо ми хочемо навчитися чути Бога, ми повинні побудувати модель відкриття сенсу Біблії і навчитися їй підкорятися. Якщо ми щодня знаходитимемо щось одне, що можна змінити у своєму житті, то з роками ставатимемо більш схожими на Христа.

Якщо ж ми служитимемо Богу без постійної корекції з боку Його Слова, то поступово відхилимося від курсу, можливо, навіть на один градус. Подорож у трохи неправильному напрямку з часом призведе до того, що ми трагічно заблукаємо. Мойсей пояснював: «Приложіть свої серця до всіх тих слів, які я сьогодні чинив свідками проти вас, що ви накажете їх своїм синам, щоб додержували виконувати всі слова цього Закону. Бо це для вас не слово порожнє, – воно життя ваше» (Повт. 32:46-47).

Коли ви читаєте або слухаєте Біблію, спробуйте керуватися запитаннями, які ми використовуємо в програмі «Відкрий для себе Біблію»:¹³ «Що я дізнаюся про Бога? Що я буду робити по-іншому сьогодні на основі того, що я прочитав у Писанні сьогодні вранці? Чи був я вчора вірним, коли ділився тим, що дізнався з Писання? З ким я поділюся цим уривком і його навчанням сьогодні, коли буду займатися своїми справами?»

Виконання Божого Слова закладає важливий фундамент для здатності чути Бога та отримувати керівництво від Духа. Ісус сказав:

«Як хто любить Мене, той слово Моє берегтиме, і Отець Мій полюбить його, і Ми прийдемо до нього, і оселю закладемо в нього. Хто не любить Мене, той не береже Моїх слів... Утішитель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім'я Моє, Той навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я вам говорив» (Ів. 14:23-26).

Якщо Бог дав нам заповіді у Своєму Слові, а ми їх не виконуємо, Ісус каже, що ми Його не любимо. Натомість, якщо ми любимо Ісуса і слухаємося Його, Він обіцяє, що Святий Дух навчить нас усього.

Це має сенс. Якщо Бог вже дав вам одне послання, а ви не послухалися, навіщо Йому давати вам ще одне? Він все ще чекає на ваш послух, який ви винні Йому за перше послання!

У нас є ціла Біблія, сповнена Божого вчення, яке слід читати і дотримуватися. Ось чому читання Писання і послух йому готує наші серця до надзвичайного слухання. Ми вчимося слухатися те, що Бог вже відкрив нам у Біблії, а потім Він дає нам подальші вказівки.

Сталість духовного об'єкту

Чи помічали ви коли-небудь, що ми не дуже схильні слухатись Бога? Нещодавно, читаючи книгу Вихід, я звернув увагу, що Божий народ здатен на приголомшливу непокору.

Здавалося б, логічно припустити, що якщо люди стануть свідками великого Божого чуда, вони стануть більш слухняними; але Біблія малює зовсім іншу картину.

Ізраїльтяни в книзі Вихід стали свідками десяти кар, одних з найбільших чудес в історії. У Вих. 15:21 Божий народ співав про те, як Бог кинув єгипетське військо на дно моря. Однак вже через три вірша нижче читаємо, що народ «став... ремствувати на Мойсея», бо не мав що пити. Минув місяць, а ізраїльтяни продовжували стогнати і плакати: «Коли б ми були повмирили від Господньої руки в єгипетським краї!» (Вих. 16:3). «Ах, Єгипет!» – зітхали вони. – «Там ми сиділи над горшком м'яса і їли хліба досить!» Вони звинувачували чудодійний хмарний стовп, який вивів їх з Єгипту, мружилися, дивлячись на відблиски і мерехтливі хвилі спеки в пустелі, і плакали: «Ви вивели нас до цієї пустині, щоб поморити голодом увесь цей збір».

Уявіть собі Боже обурення! Адже Він щойно вчинив найбільші знамення і чудеса в історії людства. Десять кар поставили фараона на коліна. Червоне море розступилося і вивело Його народ з Єгипту та визволило з рабства. Армія однієї з найбільших наддержав стародавнього світу пішла на дно моря разом з усіма колісницями. І не минуло й місяця, як ізраїльтяни запитали: «А що Ти зробив для нас останнім часом?»

Як Бог стримував Свій гнів?

Ми маємо багато спільного з ними. Нам, як правило, бракує того, що я називаю «сталістю духовного об'єкту».

Ви коли-небудь гралися з немовлям і показували йому іграшку? Їхні маленькі оченята фокусуються на цій іграшці, як лазери. Потім ви ховаєте її за ковдру, і вона просто зникає. Дитина навіть не підозрює, що іграшка все ще існує. Для немовля вона перестає існувати, як тільки зникає з його поля зору.

Коли їм виповнюється близько шести місяців, вони починають розумнішати; вони розуміють, що те, що вони не бачать, ще не означає, що воно зникло з їхнього життя.

Для Бога ми схожі на немовлят, які забувають вчорашні чудеса і заповіді, як тільки вони зникають з нашого поля зору. Ми трясемо кулаком у небо, кажучи: «Так, Боже, а що Ти зробив для мене сьогодні?» Ті благословіння пройшли за туманною завісою короткого проміжку нашої уваги. Для всіх практичних цілей вони більше не існують.

Духовно нам потрібно розвиватися далі, ніж зрілість шестимісячного немовляти. Нам потрібна сталість духовного об'єкту. Бог дав Десять заповідей Мойсею близько 3500 років тому, і ці заповіді не змінюються. Бог залишається незмінним, а ми змінюємося щодня. Поки ми не почнемо зростати в довготривалому послуху, наші стосунки з вічним Богом залишатимуться напруженими.

Чи помічали ви, що наші церкви, здається, постійно переслідують наступну велику річ? Найбільші церкви щось винаходять, потім всі мегацеркви циклічно проповідують це нововведення зі своїх кафедр, як наступну велику новину. Тоді менші церкви намагаються з усіх сил наслідувати це. Але чи помітили ви, що в наступній великій новині ніколи не звучать слова: «Слухайтеся Ісуса»? Бо це недостатньо гламурно, щоб привернути нашу увагу, хоча від цього залежить так багато.

Наші церкви і пастори потребують, аби ми стали більш постійними, більш непохитними. Якщо Бог наказав це одного разу, нам не потрібно, щоб Він наказав це знову в більш розважальній формі. Прямо зараз знайдіть хвилинку, аби вирішити для себе, чи хочете ви присвятити себе благословенній простоті читання Біблії та послуху їй кожного дня.

Вічно міцне, безмежно цінне

Багато років тому в Західній Африці я мав честь презентувати моєму сусіду-християнину, пану Камарі, перший переклад Нового Завіту на його мову, який ми зробили. Невдовзі після цього він привів до мене на ганок молоду пару, щоб вилікувати опухле око жінки. Я засмутився, бо побачив, що той чоловік побив свою дружину; такі трагедії не є чимось незвичайним у цій частині світу.

Пан Камара м'яко пояснив чоловіку мою гнівну реакцію: «Час бити дружину минув».

Приголомшений чоловік заперечив: «Послухайте! Якщо більше не можна бити свою дружину, то як її утримати від поганих вчинків?»

Обвітрене обличчя пана Камари засяяло радістю, коли він пояснив: «Та річ, яка говорить нам не бити наших дружин, говорить і їм не робити поганих вчинків».

Ця «річ» – то Біблія на їхній мові. Коли пан Камара сказав: «Час бити дружину минув», він просто хотів сказати: «Царство Боже прийшло серед нас. Біблія на нашій мові відкрила нову еру в нашій історії: коли чоловіки люблять своїх дружин, коли батьки піклуються про своїх дітей, і коли Ісус є Царем». Я бачив, як Боже Слово на їхній рідній мові перетворювало їхні серця!

Ісус сказав: «Небо й земля проминуться, але не минуться слова Мої» (Мр. 13:31). Слово Боже довговічніше та цінніше за всю пишноту неба й землі!

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Опишіть моменти у вашому житті, коли здавалось, що вам бракувало «сталості духовного об'єкту». Як це вплинуло на вас?
2. Які заповіді Ісуса вам найважче виконувати? І чому?
3. Як непослух ускладнює надзвичайне слухання?
4. Як читання Біблії та послух їй відкривають двері до надзвичайного слухання?
5. Як ви плануєте застосовувати запитання з курсу «Відкрий для себе Біблію» у вашому особистому читанні Писання?

РОЗДІЛ 7

ЗАХОПЛЕННЯ

*«Свят, свят, свят Господь Саваот,
уся земля повна слави Його!»*

Ісаї 6:3

ХОДИТИ ПО СТЕЖКАХ після настання темряви в Африці мене лякає. Однак я намагаюся поводитись сміливо. Як техасець, я радше помру, ніж виглядатиму слабким. Тому я вдаю, що нічого не відбувається, сміливо крокую тінистою, частково порослою кущами стежкою, яка веде від мого будинку до церкви, а промінь мого ліхтарика нервово смикається від тіні до тіні, розвіюючи страхи. Я йду першим, а потім за мною йде Ребекка, і ми обидва наводимо ліхтарі, наче пістолети, на будь-який звук хрускоти гілок.

Наші тривоги небезпідставні. На цих самих стежках ховаються щурі розміром з невеликого собаку. Ми вбили не одну півтораметрову кобру, що плюється. Наскільки я знаю, ці змії, завдовжки з садовий шланг, все ще десь там повзають. Вони хитрі. Я ніколи не можу вчасно зарядити і націлити на них рушницю, щоб відправити їх у зміїний потойбічний світ.

Про павуків навіть не будемо говорити.

Щочетверга, щосуботи та щонеділі ввечері віруючі ялунки в Західній Африці проводять богослужіння. Останнім часом вони додали службу о 5:30 ранку щодня, тож

доводиться ходити до церкви, прикидаючись хоробрими в темряві.

Церковна будівля стоїть біля підніжжя пагорба. Це невелика споруда з обпаленої цегли з вивітреними дерев'яними лавками, відшліфованими до скляної гладкості роками, коли людські спini пересуваються вздовж них, щоб звільнити місце для наступного віруючого. Джерело світла завжди має освітлювати фасад церкви під час кожного нічного богослужіння; це невід'ємний обов'язок лідера, який керує поклонінням. Під час кожного богослужіння ті з нас, хто вміє читати, пильно світять ліхтариками на наші гімни або Біблії, а хмаринки комах наполегливо літають навколо кожного кола відблисків.

Пам'ятаю, одного вечора я був трохи розсіяний, коли йшов до церкви. Зайшовши всередину, я почав ритуал «сідання на лавку». Зі швидкістю підсвідомої думки я пильно посвітив ліхтариком позаду і під лавкою. Поглянув вгору і на бетонну підлогу вниз. І тільки після того, як я заспокоївся, що не притулився до таргана, який десь причаївся, або до величного павука, що розкинувся на стіні, я опустився на лавку. Натомість мої африканські колеги увійшли до церкви і стоїчно сіли на лавки без найменшого занепокоєння. Моя техаська душа заздрісно захоплювалася їхньою перевагою.

Однак того вечора ми усі були рівні. Ніхто з нас не мав і найменшого уявлення про те, що в першій частині богослужіння виникнуть проблеми. Ми не знали, що крізь нашу систему безпеки проникли невидимі загарбники.

Можливо, вам доведеться на мить перервати читання і зауглити «мурахи сіафу». Коли я набрав ці слова в рядку запитів Google, з'явилася зручна серія запропонованих поширених запитань: «Чи можуть мурахи сіафу їсти людей? Чи небезпечні мурахи сіафу? Який найнебезпечні-

ший мураха у світі?» Мені не потрібно було натискати на жодне з цих запитань. Я й так знав відповіді на ці питання.

Мурахи сіафу – одні з найдемократичніших африканських комах, які ставляться до кожної людини з великодушною рівністю. Вони блукають Західною Африкою зграями приблизно в один газільйон мурах, патрулюючи у пошуках білка, включаючи і вас, навіть якщо ви є громадянином США. Коли ви випадково потрапляєте у їхній рій, вони з легкістю ковзають по вашому тілу. Але вони не кусаються – ні, не одразу. Уся ця орда плекає лише одну терплячу амбіцію – дістатися до поясу вашої нижньої білизни.

Коли навколо вашої талії утворюється кворум мурах, одна безстрашна комаха подає сигнал. Я не зовсім розумію, як працює ця наука, але після того, як сурмить ця маленька мурашина сурма, кожна особина нападає з безмежною жорстокістю, виливаючи на вашу шкіру всю злобу, яку тільки можуть зібрати їхні маленькі злі душі. Так стається, що багато мурах не добігають до місця призначення, жалячи тіло практично в будь-якому несподіваному місці. Найбільші члени рою стандартно оснащені величезними клішнями, якими вони хватко чіпляються за будь-яку ділянку шкіри, до якої можуть дістатися.

Цієї безмісячної ночі величезна орда мурах сіафу, очевидно, вирішила мігрувати прямо через вхід до церкви. Мурахи пройшли абсолютно непоміченими під час вступної молитви і так аж до першого гімну. Саме тоді полетіла мурашина кислота.

Раптом мої очі широко розплющилися, а рука мимоволі опустилася до пояса. Однак пісня, яка тепер переривалася по всій будівлі неритмічними ударами по лопатках і шльопанням по штанинах, коли кожен прихожанин робив приголомшливе відкриття в один і той же момент, продовжувалася.

Такі випадки ніколи не доходили до рівня надзвичайної ситуації, яка б зупинила богослужіння. Зрештою, коли справа доходить до комах, ці віруючі є найбільш загартованими в боях – святими Божими людьми. Вони намагалися виглядати так, ніби всі безтурботно продовжували зосереджуватись на поклонінні, однак, їхні очі видавали інші, більш нагальні проблеми. Під час пісень і навіть під час проповіді раптовий, випадковий ляпас порушував мовчазну зосередженість Тіла Христового, коли мурахи сіафу, що спізнилися, оголошували про свої наміри вже після того, як основна маса загарбників була затиснута і прокручена між пальцями в тканині одягу кожного з присутніх.

Після богослужіння ми не могли припинити сміятися з того, що відбулось. На деякий час здавалось, що на всю церкву зійшов Святий Дух.

Вам складно поклонятися?

Вам складно поклонятися Богу? Мені особисто поклоніння дається важко. Як християни, ми вирушаємо до церкви з добрими намірами, але повсякденне життя може заважати. Ми хочемо пережити той святий, приголомшливий момент перебування у Божій присутності, але відволікаючі фактори нашого життя втручаються, як непрохані мурахи сіафу в церкві.

Проте люди, здається, приходять у світ зі схильністю до поклоніння. Вийдіть вночі на вулицю, подивіться на зоряне небо і зазирніть у своє серце. Що в ньому відбувається, коли ви дивитесь вгору і думаєте про Того, Хто створив усі ці зірки? Почуття благоговіння, яке вас охоплює, виникає не від того, що ви нахиляєте голову назад, коли дивитесь вгору. Почуття благоговіння є початком поклоніння. Подібні почуття благоговіння можуть слугу-

вати поясненням, чому практично в усіх людських культурах існує стійка віра в якесь божество.

Люди схильні вважати, що вони повинні поклонятися. Я бачив, як сільська родина приносила барана в жертву величезному дереву в лісі у Західній Африці. На рисовому полі в Індії місцеві жителі розповідали мені про поклоніння самотньому розлогу дереву біля дороги. На густо вкритому лісом схилі пагорба в Азії я спостерігав за групою чоловіків, які грали на інструментах і приносили в жертву курку перед деревом, щоб переконати бога спуститися і благословити їхнє село дощем. Вони розповіли мені, що їхні предки поклонялися цьому дереву вже понад чотириста років.

Залишені напризволяще, люди знаходять благоговійні пояснення красі творіння навколо себе, а потім поклоняються... чомусь. Вони знають, що щось невидиме заслуговує на те, щоб розділити момент благоговіння, коли вони роздумують над творінням.

Але так само, як нічні вогні міст затьмарюють пишність зірок, а людське населення розчищає густі джунглі, так і наше відчуття дива неухильно руйнується, коли ми оточуємо себе речами, створеними людьми. У нашому сучасному, поспішному і закритому світі ми ізолюємо себе від захоплюючого дива Бога та Його творіння, замінюючи поклоніння іншими захопленнями.

В інтернеті ми можемо перевтілюватися у все, що нам заманеться. Ми перекручуємо факти та події у власну фантазію про те, яким має бути світ. Ми поступово забуваємо важливу істину: ми не є Богом. Ми не контролюємо творіння. Ми не творимо себе та світ за власним образом і своєю подобою.

Поклоніння повертає нас до ясної картини того, ким ми є і Ким є Він.

Як ми можемо чути Бога, Якому ми не поклоняємось? Ми потребуємо поклоніння у нашому житті, аби нам бути в належному стані, щоб почути Божий голос.

Поклоніння означає вклоніння серця й тіла перед Богом у відповідь на те, Ким Він є і, що Він зробив. У Старому Завіті поклоніння часто проявлялося або в служінні Богу, або у вклонінні перед Ним до землі. Поклоніння включає в себе повне підпорядкування нашого життя Богу.

У Новому Завіті основне слово, що перекладається як «поклоніння», означає «схилятися в пошані». Основна ідея поклоніння полягає в тому, щоб висловити своє захоплення тим, наскільки Бог більший, вищий та могутніший за нас.

Не забувайте поклонятися

Ісус навчав, що молитва включає в себе поклоніння. Молитва, яку Ісус надав Своїм учням у Мт. 6:9-13, включає в себе поклоніння на самому початку зі словами «Нехай святиться Ім'я Твоє». Поклоніння часто може включати фізичний акт вклоніння перед Богом, водночас воно повинне включати і духовний акт підкорення серця Богу.

Ісус пояснив: «Але настає година, і тепер вона є, коли богомільці правдиві вклоняться будуть Отцеві в душі та в правді, бо Отець Собі прагне таких богомільців» (Ів. 4:23). Ми живемо в цей час; ми, хто слідує за Ісусом, маємо можливість зрости в таких поклоніннях, яких Бог завжди хотів.

Поклоніння не має бути виснажливим. Іноді ми у нашій релігійній ревності можемо помножити кількість запланованих заходів і годин, та очікувати від людей прояву надзвичайної активності. Здається, що треба молитися усю ніч і рано прокидатися, аби мати ще більше годин духовного часу. Але будьте обережні! Бог тісно пов'язує

поклоніння з відпочинком. Сам день поклоніння в Біблії називався суботою, днем відпочинку та оновленням перед наступним робочим тижнем (Вих. 20:8-11). Душа поклоняється у спокої.

Насправді, прояви справжнього поклоніння дають життя та відпочинок. Наближення до Бога, щоб почути Його, не вимагає надмірного рівня молитви і поклоніння. Ісус сказав: «Прийдіть до Мене, усі стурдовані та обтяжені, – і Я вас заспокою» (Мт. 11:28). Модель поклоніння, яка веде до надзвичайного слухання, включає в себе спокійний, життєдайний час у Божій присутності.

Яке поклоніння є правильним?

Хоча всі люди, схоже, запрограмовані на бажання поклонятися, ми не всі знаємо, як поклонятися правильно. Залишаючись наодинці з Богом, нам часто здається, що ми не знаємо, як саме поклонятися Богу в Дусі та істині.

Найкращим дороговказом в цьому є Писання. Я б не знав, що робити, якби не поклоніння, описане в книзі Об'явлення. Зображені там небесні істоти мають набагато більше досвіду в поклонінні, ніж ми. Тому я використовую деякі їхні слова. Чому б і вам не приєднатися до мене в цій формі поклоніння?

Знайдіть тихе місце. Якщо можете, станьте на коліна або ляжте на землю. Дозвольте своїм думкам вільно блукати та уявляти, наскільки величним та могутнім має бути Бог, Який створив землю. Промовте вголос ці слова:

«Свят, свят, свят Господь, Бог Вседержитель, що Він був, і що є, і що має прийти!» (Об. 4:8).

«Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все!» (Об. 4:11).

«Ти достойний узяти цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був заколений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей Богові з усякого племені, і язика, і народу, і люду. І Ти їх зробив для нашого Бога царями, і священниками, – і вони на землі царюватимуть!» (Об. 5:9-10).

«Достойний Агнець, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благословення!» (Об. 5:12).

«Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві – благословення, і честь, і слава, і сила на вічні віки!» (Об. 5:13).

«Амінь! Благословення, і слава, і мудрість, і хвала, і честь, і сила, і міць – нашому Богу на вічні віки! Амінь!» (Об. 7:12).

«Великі та дивні діла Твої, о Господи, Боже Вседержителю! Справедливі й правдиві дороги Твої, о Царю святих! Хто Тебе, Господи, не побоїться, та Ймення Твого не прославить? Бо один Ти святий, бо народи всі прийдуть та вклоняться перед Тобою, бо з'явилися суди Твої!» (Об. 15:3-4).

«Алілуя, бо запанував Господь, наш Бог Вседержитель! Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому, бо весілля Агнца настало, і жона Його себе приготувала! І їй дано було зодягнутися в чистий та світлий вісон» (Об. 19:6-8).

Коли я промовляю ці слова вголос до Бога, я не можу залишатися незворушним. Бог стає настільки великим у моїй свідомості, що заповнює всі мої думки. Усе земне відходить на задній план перед зростаючим усвідомленням присутності Творця всесвіту.

Я відчуваю готовність прийняти беззаперечне керівництво Святого Духа, незважаючи на раціональні заперечення, породжені невірним людським розумом. Це робить мою душу готовою до надзвичайного слухання, бо моя свідомість стає відкритою для присутності надзвичайного Бога.

Поклоніння стало одним з небагатьох моментів дня, коли я можу бути впевненим, що не грішу. Іноді я відчуваю себе настільки виснаженим роботою і життям, що мені здається, що неправильним буде усе, що б я не сказав. У такі моменти я згадую Пр. 10:19: «Не бракує гріха в багатомовності». А я говорю заради життя!

Коли я поклоняюся, я відчуваю полегшення, бо можу бути впевненим, що все сказане мною є правильним. Коли моя душа вигукує хвалу Богу, в цих словах немає гріха. Це найправильніші слова, які можна тільки сказати. Так і має бути, бо ж ангели цілу вічність вигукують слова поклоніння.

Тому хоча б раз на день я намагаюся долучитися до їхнього славослів'я, проголошуючи: «Боже, Ти великий. Я поклоняюся Тобі. Господи, я люблю Тебе. Господи, Ти створив зорі, Ти створив землю». Це найщиріший і найправдивіший момент мого життя.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чи намагалися ви коли-небудь встановити щоденний порядок поклоніння? Якщо так, то як це відбувалося?
2. Коли ви поклоняєтесь, які дії ви вважаєте по-справжньому сильними?
3. Які повсякденні життєві турботи зазвичай заважають вашому поклонінню?
4. Скільки часу ми повинні приділяти поклонінню, аби воно відповідало Божій славі і водночас вписувалось у графік сталого, спокійного життя?
5. Як, на вашу думку, щоденне поклоніння Богу може вплинути на вашу здатність Його чути?
6. Просто зараз перерахуйте речі, за які ви поклоняєтесь Богу. Використовуйте таке речення: «Я поклоняюся Тобі, Боже, тому що...»

РОЗДІЛ 8

СПОВІДЬ

*«Говорив Я – й не чули вони, та чинили лихе в Моїх очах,
і вибрали те, чого Я не жадав».*

Ісаї 66:4

КОЛИ Я БУВ маленькою дитиною, у нас була велика собака на прізвисько Джинджер. Цей пес став мені наче брат, якого в мене ніколи не було. Разом ми правили підземним світом, схожим на тунель, під вербовими арками жасминового живоплоту, що тягнувся по всій довжині нашого заднього паркану. Ми, як супергерої, бігали по всьому подвір'ї, брали участь у цілих світових війнах та протистояли інопланетним вторгненням, озброєні лише уявою та палицями. Ми були нерозлучні, і я дуже любив цього пса.

Одного разу, коли я був у другому класі, ми з Джинджер патрулювали околиці, і мій пес натрапив на особливо привабливий для нього запах. Він попрямував прямо до величезної купи собачих екскрементів, і зробив це з такою зосередженістю, яку зазвичай демонструють скрипалі, виступаючи на концерті.

Собака може зробити те, що людина ніколи не зробить. І тут, на мій жах, Джинджер почав наполегливо кататися в цих екскрементах, зосередившись на тому, аби рівномірно розмазати їх і якомога ретельніше втерти в шерсть. Коли він нарешті отак накатався, він енергійно підстрибнув і знову пішов поряд зі мною, втім наші стосунки змінилися.

Я все ще любив Джинджер, але відтоді ставився до собаки по-іншому. Ми більше не могли гратися з такою ж безтурботністю, як раніше. Мені більше не хотілося гладити її з такою ж ніжною любов'ю. Про спільні ігри раптом не могло бути й мови.

Джинджер не мав жодного уявлення, чому я так раптово віддалився від нього. Але за моїми людськими мірками, пес смердів. Я не міг асоціюватися з чимось настільки брудним, якою б великою не була моя любов до пса. Коли ми повернулися додому, мій тато героїчно врятував ситуацію за допомогою садового шланга.

Припиніть кататися в багні

Ми не почуємо Бога, доки не перестанемо борсатися в бруді. Бог хоче взаємодіяти з нами. Він любить нас, але Він просто не може зміщуватися з постійним безладом та нечестям, які ми вносимо у наше життя. Це відділяє нас від Нього. Тому ми потребуємо належного очищення.

Ми повинні навчитися не повертатися до смороду звичного гріха у нашому житті. Святе життя дає нам можливість ходити з Богом і практикувати надзвичайне слухання.

Як і в історії з моєю собакою, людина буде робити деякі речі, які Бог ніколи не зробить. Він повністю відокремлений від нас і нашої земної природи. Це і є значення слова «святий».¹⁴ Він просто не такий, як ми.

Бог ніколи не відчував спокуси вкрасти гроші, бо Він усе створив та володіє усім творінням. Він не бачить причини для брехні. Що Він отримає від цього? Він не переїдає. Він ніколи не міг би стати залежним від алкоголю. Він не може відчутти спокуси пристрасті до когось із людей, яких Він створив, хоч би якою прекрасною не була та спокуса.

Його природа настільки цілковито й абсолютно відмінна від природи Його творіння і перебуває поза нею, що Він не має жодної користі від гріха. Хіба Бог міг створити світ, якби Він не існував до цього світу і не жив би окремо від нього? Він тримається подалі від нечистоти, бруду та різного безладу.

Саме це ми маємо на увазі, коли говоримо, що Бог святий. Він відділений від гріха, від суто земних інтересів.

Це те, що нас так вразило в Ісусі, Сині Божому, коли Він народився в цьому брудному та гріховному світі. Бог залишив Своє відокремлення від нечестивих речей і приніс Свою святість у темне й бездуховне місце. Він прийшов на землю, аби прокласти нам шлях до життя з Ним на небі. Таким чином, Він проклав нам шлях до святості.

Для людей бути святими також означає відокремлення від усього низького, нечистого та гріховного. Проблема між Богом і нами виникає тоді, коли ми, освячені Кров'ю Ісуса, впадаємо в гріх.

Писання порівнює гріх із брудом: «Бо їм трапилося за правдивою приказкою: “Вертається пес до своєї блювотини”, та: “Помита свиня йде валятися в калюжу”» (2 Петр. 2:22). Що може приваблювати нас у бруді, аби ми продовжували до нього вертатися? Я згідний зі словами Павла: «Тож знаходжу закона, коли хочу робити добро, – що зло лежить у мені... Нещасна я людина! Хто мене визволить від тіла цієї смерті?» (Рим. 7:21, 24). Коротка відповідь: «Ісус».

Нечестивість заважає слухати

Незважаючи на те, що Ісус спасає нас, ми через нечисті сторони свого життя маємо обмежену здатність чути Бога і слухатись Його. Якби ми могли усунути гріх зі свого

життя, чи отримували б ми керівництво від Бога так само ясно, як Ісус? Можливо.

Коли ми намагаємось почути Божі настанови, наш гріх діє як статична перешкода на хвилях нашого духовного радіо, заглушаючи Божий голос. Гріх відволікає нас. Бог сказав Єремії: «Та вони не слухалися Мене, і вуха свого не схиляли, і показали себе твердошійними» (Єр. 7:26). Гріх і провина можуть стати причиною мовчання Бога.

Під час правління царя Саула настав час, коли нестабільний стиль його керівництва призвів до того, що він відчув провину прямо посеред битви. Коли Саул спробував звернутись до Бога, Бог «не відповів йому того дня» (1 Сам. 14:37). Коли цар Саул почав систематично грішити, Бог просто поклав слухавку: «І питався Саул Господа, та не відповів йому Господь ані в снах, ані урімом, ані пророками» (1 Сам. 28:6).

Бог сказав Єзекіїлю, що Він очікує, що народ вибере Його, а не гріх:

«Сину людський, ці мужі допустили своїх божків у своє серце, а спотикання провини своєї поклали перед обличчям своїм. *Чи ж можуть вони запитувати Мене?»* (Єз. 14:3).

Єзекіїль каже, що Бог не дозволить нам запитувати Його, якщо ми будемо себе забруднювати:

«Чи ви будете занечищуватися... і... ходити в розпусті за гидотами їхніми?... А ви хочете питати Мене, Ізраїлів доме? Як живий Я, говорить Господь Бог, – не дам Я вам відповіді» (Єз. 20:30-31).

Я не маю на увазі, що Бог перестає нас любити, коли ми знов і знов грішимо. Зовсім навпаки! Чому Бог сказав

Єзекіїлю, що Він відмовляється давати послання Своему народу, коли той загруз у гріху? Бог це зробив, аби «схопити тих з Ізраїлевого дому за їхнє серце» (Єз. 14:5). Думаю, Він мовчить для того, аби ми визначились, чого ми більше хочемо в житті – зосередитись на Його голосі чи впиватися своїми гріхами. У Своїй любові Бог завжди дозволяє нам вибирати.

Новий Завіт вчить, що нечестиве життя насправді означає відкидання Бога:

«Бо це воля Божа, – освячення ваше: щоб ви береглись від розпусти... Бо покликав нас Бог не на нечистість, але на освячення. Отож, хто оце відкидає, зневажає не людину, *а Бога*, що нам також дав Свого Духа Святого» (1 Сол. 4:3, 7-8).

Бог не відкидає нас, але коли ми наполегливо живемо в нечесті, ми знову і знову відкидаємо Його! Бог занадто сильно нас любить, щоб залишити нас не виправленими. Частиною виправлення є очікування, поки ми залишимо наші гріхи позаду, перш ніж Він заговорить з нами більш відкрито.

Як ми можемо зростати у святості, щоб очиститись від гріха, який обмежує наше слухання Бога? Ми всі можемо іноді сказати: «Нещасна я людина!» (Рим. 7:24). Як нам позбутися старих звичок і прихованих гріхів?

1. Сповідати гріх

Сповідь починає процес усунення відволікаючого шуму гріха, який заглушає Божественний шепіт. Слова, які зазвичай перекладаються як «сповідь» у Новому Завіті, мають коріння в ідеї «сказати те ж саме», що й хтось інший. Сповідувати гріх – це говорити те саме, що Бог говорить про гріх. Іван написав:

«Коли ж кажемо, що не маєм гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди! *Коли ж свої гріхи визнаємо*, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої. А як кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього неправдомовця, і слова Його нема в нас» (1 Ів. 1:8-10).

Згода з Богом щодо гріха – це перший крок до святості, яка відкриває канал спілкування між нами та Богом. В Псалмах також про це мовиться:

«Коли я мовчав, спорохнявіли кості мої в цілоденному зойку моєму... *Я відкрив Тобі гріх свій*, і не сховавав був провини своєї. Я сказав був: “Признаюся в проступках своїх перед Господом!” – і провину мого гріха Ти против» (Пс. 31:3, 5).

Ми можемо визнавати свої провини не тільки перед Богом, але й один перед одним. Яків каже: «Отже, признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах, і моліться один за одного, щоб вам уздоровитись» (Як. 5:16). Сповідь може допомогти нам подолати гріх і зростати у святості, незалежно від того, чи відбувається вона публічно, чи через партнера, якому ви підзвітні.

2. Умертвити гріх Духом

У Біблії ми бачимо різні аспекти того, як бути святими. У книзі Левит Бог каже: «*І ви будете освячуватися*, і будьте святі, бо Я – Господь, Бог ваш! І ви будете держати постанови Мої, і будете виконувати їх. Я – *Господь, що освячує вас*» (Лев. 20:7-8). Тож чи робимо ми себе святими, виконуючи всі Його заповіді? Чи Бог Сам робить нас святими? Цей уривок говорить і про те, і про інше.

Це питання сили волі чи Божого втручання? З мого досвіду, святість вимагає як моїх зусиль, так і великої Божої сили.

Апостол Павло вчить нас умирати гріху Духом: «Бо коли живете за тілом, то маєте вмерти, а коли духом умирате тілесні вчинки, то будете жити» (Рим. 8:13). Отже, це не тільки Святий Дух і не тільки наша сила волі. Він каже, що ви повинні умертвити свої гріхи, але ви робите це силою Духа у своєму житті. Коли ми потрапляємо в пастку гріха, ми можемо сказати вголос: «Я умертвляю цей гріх силою Духа».

3. Жити істиною

Ісус молився, аби ви і я стали святими, коли говорив: «Освяти Ти їх правдою! Твоє слово – то правда... А за них Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб освячені правдою стали й вони» (Ів. 17:17, 19). Правда про Його жертву і про те, ким ми є в Ньому, суттєво змінює наші звички.

Яку ж правду нам важливо знати, щоб стати святими? Ми повинні розуміти ідентичність, яку ми вже отримали. Ми повинні знати, ким ми є насправді, і що Ісус вже зробив нас святими, коли помер за нас.

«Знаючи те, що наш давній чоловік розіп'ятий із Ним, щоб знищилось тіло гріховне, щоб не бути нам більше рабами гріха, бо хто вмер, той звільнивсь від гріха» (Рим. 6:6-7).

Ми вже вільні від гріха. Автор Послання до євреїв каже: «Ми освячені жертвоприношенням тіла Ісуса Христа один раз... Бо жертвоприношенням одним вдосконалив Він тих, хто освячується» (Євр. 10:10, 14). Ми «освячені» *та* «освячуємося». Хоча ми відіграємо певну роль у

цьому процесі, ми не можемо зробити себе святими. Ісус вже зробив нас святими! Це істина, яка, за словами Ісуса, освячує нас.

Решта роботи полягає в тому, аби щомиті свідомо вирішувати, як не суперечити своїй справжній ідентичності. Ми повинні жити правдою про себе. Коли ми намагаємось подолати спокуси, ми повинні запитувати: «Чи я дійсно такий? Чи я батько, який зраджує матері своїх дітей? Чи я чоловік, який очолює організацію, а потім впадає в гріх і все руйнує? Чи я жінка, яка говорить про своїх друзів за їхніми спинами? Чи я матір, яка словесно ображає своїх дітей? Ні! Як я можу так суперечити правді про себе?»

Ми повинні вирішити по-справжньому стати тими людьми, якими Ісус вже створив нас Своїм Духом. Візьmemo на себе зобов'язання робити вибір, який узгоджується з нашою справжньою ідентичністю. Ця істина з'являється в нашому житті, як святість.

4. Сфокусувати і збалансувати фізичні бажання

Багато наших гріховних звичок і залежностей походять від того, що Біблія називає «тілом». Ісус бачить тіло і бачить проблему: «То дух, що оживлює, тіло ж не помагає нічого» (Ів. 6:63). Павло так описує нашу битву: «Думка-бо тілесна – ворожнеча на Бога, бо не кориться Законові Божому, та й не може. І ті, хто ходить за тілом, не можуть догодити Богові» (Рим. 8:7-8).

Що ж таке «тіло» насправді? Іноді Біблія використовує тіло, як богословську ідею, говорячи про «гріховну природу», про нашу вроджену, вкорінену схильність до гріха. Термін «тіло» також означає все, що пов'язане з людським тілом, у більш широкому сенсі.

Я звик думати про те, чого хоче наше фізичне тіло, про наші природні потяги. Моє тіло хоче їжі, пиття, краси, сексу, приємних відчуттів, збудження, комфорту, розваг, пестоців, втечі, фантазій, влади, відпочинку і навіть фізичних вправ. На відміну від гріховної природи, Сам Бог вклав ці природні «тілесні» бажання в наші тіла. Але вони повинні бути:

- 1) ретельно збалансовані, та
- 2) сфокусовані у правильному напрямку.

Коли ми дотримуємося цих двох умов, тілесні бажання не становлять жодної проблеми. Через них ми відчуваємо насолоду, комфорт і задоволення. Якщо ж вони зосереджені в неправильному напрямку, або коли виходять з рівноваги, ці бажання руйнують нас. Тоді ми залишаємо позаду ідею «тілесних потягів» і вступаємо на територію «гріховної природи».

Ви можете відчути спокусу сказати: «О, Грегу, ти не йдеш в ногу з часом! Ми стали більш витонченими. Ми виявили, що ці бажання зовсім не погані. Просто змирися з цим!» Втім якщо ви так зробите, то врешті-решт зрозумієте, що виведене з рівноваги тіло вб'є вас: «Бо коли живете за тілом, то маєте вмерти» (Рим. 8:13). Мені не потрібно доводити свою точку зору, тому що світ природи і так підтверджує задум Творця.

Спрага – це добре, і пити – це добре. Але якщо я зосереджуся на тому, щоб пити алкоголь, а не воду (зосереджуся в неправильному напрямку) і почну пити занадто багато (втрачу рівновагу), я пошкоджу свою печінку. Вийшовши з рівноваги і правильного фокусу, я можу стати алкоголіком. Моя тяга до алкоголю може зрештою вбити мене.

А як щодо їжі? Їжа – це добре. Але якщо я зосереджуся на неправильному способі харчування, я можу почати набирати вагу. Коли я харчуюся без балансу з рештою свого

життя, у мене з'являється надмірна вага. Тоді я не можу добре спати, бо хроплю вночі. Нестача сну призводить до нестачі енергії, а потім до меншої фізичної активності, переїдання, ожиріння і, врешті-решт, до інфаркту чи інсульту.

Тіло вбиває, коли виведене з рівноваги і коли неправильно сфокусоване.

А як щодо сексу? Якщо я зосереджую свій сексуальний апетит на дружині і ретельно врівноважую його так, щоб підтримувати та втішати її, мій шлюб стає солодшим з кожним днем. Втім якщо я запалюся бажанням до когось іншого, то врешті-решт зруйную свій шлюб, а моя дружина і діти будуть страждати.

Чи дивилися ви ті телесеріали про «реальні злочини», де, наприклад, дружина вбиває свого зрадливого, розпусного чоловіка? Ми з Ребеккою дивимося їх більше, ніж варто. Я можу помилятися, але підозрюю, що моя дружина могла б схвалити таке вбивство.

Тіло, виведене з рівноваги або сфокусоване в неправильному напрямку, вбиває.

Ось так життя заради фізичних бажань може призвести до залежності та смерті. Наша культура відстоює право потурати цим потягам, але рівень смертності та самогубств, пов'язаних з гріховними залежностями, вчить нас, що Бог має рацію. Святість вимагає належного зосередження та врівноваження фізичних потягів.

5. Задовольнятися Божими дарами

Ми перемагаємо фізичні бажання, насолоджуючись глибоким почуттям спокою та задоволення, яке отримуємо від Божих добрих, приємних і досконалих дарів. Павло говорив про це так:

«Навчився я бути *задоволеним* із того, що маю. Умію я й бути в упокоренні, умію бути й у достатку. Я привчився до всього й у всім: насититися й голод терпіти, мати достаток і бути в недостатчі. Я все можу в Тім, хто мене підкріплює, – в Ісусі Христі» (Фил. 4:11-13).

Павло далі пояснює: «Великий же зиск – то благочестя *із задоволенням*. Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести. А як маєм поживу та одяг, то ми *задоволені будьмо з того*» (1 Тим. 6:6-8).

Гріх змучує душу, а його наслідки виснажують нас емоційно. Тільки святість і свята діяльність справді дають нам відпочинок і ведуть до сталого життя. Ключ до святого життя – навчитися задовольнятися тим добром, яке ми вже маємо. Якщо я перебуваю в мирі з моїм теперішнім становищем в житті, то я не буду перевтомлюватися. Я не відчуватиму жаги до відпочинку, яка мене охоплює, коли я переповнюю своє життя шаленою діяльністю. Я не відчуватиму потреби лікувати свій стрес, якщо буду зважати на природні потреби мого тіла. Благочестива задоволеність відвертає від гріха.

Якщо я навчуся насолоджуватись дружиною, яку мені дав Бог, я не зруйную свій шлюб, жадаючи інших жінок. Якщо я буду цінувати своїх дітей такими, якими їх створив Бог, я не буду руйнувати свої стосунки з ними, вимагаючи, аби вони були схожими на когось іншого. Якщо я задоволений своїм будинком, своєю роботою і прекрасними та люблячими стосунками, які я плекаю в своїй родині та громаді, тоді я можу спокійно дивитися на гріх і зло, які підкрадаються до моїх дверей, щоб спокусити мене, і твердо сказати: «Ні, мені це не потрібно».

Я не кажу, що ми повинні задовольнятися злим станом цього занепаłego творіння! Сам Бог цього не терпить.

Однак ви можете любити те, що Бог вам дав, і в той же час ненавидіти зло, якому Бог протистоїть.

Трохи поекспериментуйте з благочестивим задоволенням. Спробуйте подивитися на свій дім і на свою сім'ю Божими очима. Уважно спостерігайте за членами своєї родини і думайте: «Подивіться на цих чудових людей, яких Бог привів у моє життя! Вони дивовижно створені. І мені цього достатньо».

Єдиний спосіб не зростати в святості – це відмовитись від докладання зусиль. У міру того, як ми зростатимемо в святості, гріхозна статика (нерухомість) відступить, і натомість почне зростати радикальна здатність чути Божий голос.

Бути мені схожими на Джинджер!

Мене турбує, наскільки моє духовне життя відповідає поведінці мого пса дитинства, Джинджера. Я думаю, що духовно я вийшов за межі собачої стадії, але іноді я все ж таки дивуюся.

Я пам'ятаю день, коли моя собака Джинджер стала набагато старшою. Ми з нею, як завжди, разом гуляли на нашому подвір'ї. Зазвичай вона трималася поруч зі мною, обожнюючи мене і взаємодіючи зі мною. Але в якийсь момент я помітив, що вона почала занадто зосереджено кружляти по нашій вулиці, переслідуючи якісь цікаві їй запахи. Вона не звертала особливої уваги на мене чи на моє місцезнаходження. Ми більше не гуляли разом. Я почав кликати її, аби нагадати, що вона повинна бути зі мною.

Дивно, але Джинджер, здавалося, почала вдавати, що не чує мене, і поступово відходила все далі і далі. У Джинджер траплялися епізоди бунту та «вибіркового слуху».

Коли вона пронюхувала свій шлях далі по вулиці, я кричав все голосніше і голосніше, але безрезультатно.

Я пам'ятаю, як дивився їй вслід і думав: «Моя собака тікає з дому... знову». Так, це іноді траплялося. Вона не була віддана мені на всі 100 відсотків.

Зрештою, мені завжди вдавалося затягнути собаку назад за паркан. Я невтомно бігав, розмахував руками і кричав. Я хапав її за нашийник і тягнув її назад до нашого будинку. Я відчиняв хвіртку і штовхав її назад у двір, відчайдушно блокуючи вихід однією ногою, а потім захоплював хвіртку, ледь не притискаючи їй ніс, коли вона намагалася втекти.

Чому собака тікала? Миска, з якої ми її годували, стояла на задньому дворі. У неї була ціла родина, яка її любила. Чому цього було недостатньо? Навіщо залишати свій дім, щоб просто щось рознюхувати і потрапити під машину? Я не міг у неї спитати.

Не думаю, що мені вже потрібно питати. Я і так бачу все це в собі.

Більшість днів я вірний Богу... але іноді я бунтую. Це не тому, що Бог не кличе мене за Собою. Просто я занадто захоплений ароматом великого світу, щоб покійно йти поруч з Ним.

Колись я думав, що якщо я буду працювати над покаванням досить довго, то з віком отримаю імунітет до смертельної привабливості тіла та гріха. Однак чим довше я живу, тим більше усвідомлюю, що на цій землі ця війна ніколи повністю не закінчиться.

Щоб по-справжньому ходити з Богом і чути Його голос, мені потрібно зберігати постійну пильність і щодня сповідувати свої гріхи.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як віддалення від Господа завадило вашій здатності молитися і чути Бога?
2. Як, на вашу думку, сповідь та усунення гріха зі свого життя може допомогти вам краще чути Бога?
3. Назвіть кілька найскладніших для вас бажань, які заважають вам зосередитися в правильному напрямку і зберігати рівновагу.
4. Що, на вашу думку, найбільше допомагає вам у подоланні цих труднощів?
5. В яких сферах вашого життя вам потрібно відчувати більше задоволення, щоб подолати спокусу?
6. Кому ви сповідуєте свої гріхи, щоб отримати зцілення, згідно зі сказаним в Як. 5:16?

РОЗДІЛ 9

ПОДЯКА

*«Дякуйте Господу, добрий-бо Він,
бо навіки Його милосердя!»*

Псалом 106:1

МЕНІ, МАБУТЬ, БУЛО чотири роки, коли я отримав свій перший важливий урок про вдячність. Мама привела мене до магазину корекційного взуття. У чоловіка за прилавком був неймовірний для дитини скарб – маленькі льодяники у баночці. Я *дуже* хотів одну з цих цукерок.

Але я впав у похмурий настрій. Мені не хотілося купувати взуття, призначене для випрямлення моєї ходи. Тоді вважалося, що ходу дитини може покращити взуття, яке поступово вирівнює її стопи. Лікар наказав моїй мамі вставити у моє взуття пару лікувальних цеглинок. Ви можете подумати, що тоді люди просто помилялися, але подивіться, як я ходжу сьогодні. У мене бездоганна хода.

Лікар побачив, що я зажурився. Щоб компенсувати те, що він «зіпсував» мені день, чоловік простягнув мені по-дружньому руку і запропонував загорнуту в обгортку цукерку. Гаряча слина миттєво зібралася у мене в роті перед цукристою, крихкою цукеркою. Я хотів годинами смакувати цей вишнево-солодкий, червоний і липкий шматочок «раю», аж до самої палички, на якій містився льодяник. Я жадібно схопив цукерку.

Мама лагідно підказала мені: «Грегу, не забудь подякувати». Мій кулак міцніше стиснувся навколо щойно отриманого призу. Мої похмурі очі підозріло сфокусувалися на чоловікові. Мені було не до подяк. Мама повторила свою інструкцію, але мої щелепи міцно стиснулись.

Пригнічена моєю поведінкою, мама старанно нагадувала мені: «Грегу, якщо ти не подякуєш цьому чоловіку, то не отримаєш цукерку». Мій упертий розум не міг і не хотів відповісти вдячністю – не в цей день. Я тримав обличчя, наче кремій, проти цього світу і похмуро відмовився висловити свою подяку цьому велетню за прилавок. Хто він такий, щоб красти мої цукерки?

На жаль, мушу повідомити, що ще до того, як я зрозумів, що мама ворухнулася, вона вміло конфіскувала цей льодяник і віддала його назад тому чоловіку. Незадоволений маминою вправністю, я бурчав, будучи приголомшеним несправедливістю цього світу. Мій настрій ставав дедалі похмурішим, коли я повертався до машини у своєму новому корегуючому взутті, що тупотіло, увесь час повторюючи в моїх думках, наскільки несправедливим стало це життя. «Вони були неправі, коли так зі мною вчинили», – бурмотів я собі під ніс.

Невдячність – це погано. Ми вчимо наших дітей вдячності, а не правам, тому що ніхто не може терпіти заціклену на собі людину. Озираючись назад, я розумію, якою я був дитиною. Хіба важко було зібрати докупи те крихітне слово «дякую»? Однак я збунтувався і в той момент не міг змусити себе сказати нічого доброго.

Бог заслуговує нашої подяки

Хіба Бог не заслуговує на нашу вдячність набагато більше, ніж будь-яка людина з цукеркою?

Що Бог дав мені сьогодні? Коли я прокинувся, подих життя пульсував у моїх легенях всю ніч, ритмічно підтримуючи мене живим, а я про це навіть не думав. Сонце без моєї допомоги неухильно сходило над моїм будинком та подвір'ям, підтримуючи життя наших рослин. У мене був міцний дах над головою. У мене навіть був кондиціонер. Зручне ліжко під моєю спиною ідеально сприяло чудовому сну. Моя голова лежала на гіпоалергенних подушках, турботливо придбаних моєю дружиною. Стельовий вентилятор обдував моє тіло прохолодним повітрям, ніби центральний кондиціонер був недостатньо комфортним.

Коли я вийшов зі спальні, всі члени моєї родини були здорові. Я міг рухати руками і ногами, не усвідомлюючи, як я це роблю. Я міг сприймати навколишній світ усіма п'ятьма органами чуття. Я не знаю, як працює моє відчуття смаку, але коли я клав їжу до рота під час сніданку, вона була казковою на смак! У мене була чиста вода, яку можна було пити, але я не потрудився її випити. Натомість я зварив цілий «горщик» кави – напою, що якимось чином пробуджує мене, хоча я й гадки не маю, як саме. І це лише фізичні благословіння.

Протягом усього дня я щомиті був оточений непроникним ангельським захистом. Той самий Святий Дух Божий, який ширяв над водами при створенні світу, повністю наповнив моє тіло, пропонуючи щомиті напрямок, навіть обіцяючи, що одного дня я буду вічно стояти під люблячим поглядом Отця, Який витирає кожную сльозу і зцілює кожен біль моєї душі. Я прокинувся цього дня, як і кожного іншого, знаючи, що одного дня буду вічно святкувати на небесах, і кожен день буде кращим за попередній. Того дня безкінечний, нескінченний час без жодних зусиль потече переді мною. Кожна мить буде минати, шар за шаром нагромаджуючи насолоду і славу, і так до нескінченності.

Як же я можу забути сказати смиренне «дякую» перед обличчям усього цього?

Втім замість того, щоб дякувати Богу за ці численні дари, ми часто гніваємось на Нього за багато речей, які ми хотіли, але не отримали. Або ж ми непокоїмося через дари, які Бог може приховати від нас в майбутньому. Іноді ми боїмося, що Бог може не захистити нас від майбутньої небезпеки. Уявіть Божі почуття, коли Він стикається з нашою потворною невдячністю. Він щодня обдаровує нас каскадом дарів, а ми їх просто жадібно хапаємо. Наскільки краще ми б орієнтувалися в житті, якби свідомо і регулярно дякували Богу за все, що Він постійно для нас робить?

Культивуючи життя вдячності

Бог бажає, аби ми розвивали спосіб життя, сповнений вдячності. Він хоче, аби наша подяка постійно лилася з наших вуст. Говорячи «дякую», ми ставимо наші серця в правильне, смиренне місце, щоб мати можливість почути Бога. Біблія регулярно закликає нас дякувати Богу:

- «В усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з *подякою*» (Фил. 4:6).
- «*Дякуючи завжди за все* Богові» (Еф. 5:20).
- «*Подяку складайте за все*, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:18).

Увесь Пс. 135 – це не що інше, як перелік чудес, які Бог зробив для Свого народу, як нагадування про те, що «навіки Його милосердя», і повторюваний заклик: «Дякуйте Господу».

Захоплення і подяка – схожі поняття. Вони підкреслюють дві різні, втім однаково необхідні практики.

Захоплення Богом або поклоніння Йому підкреслює те, Ким Він є: Його природу і характер, а також Його великі діла, які розкривають Його силу. Водночас *подяка* Богу підкреслює те, що Він зробив для кожного з нас окремо. Різницю між захопленням та подякою можна проілюструвати словами: «Я поклоняюся Тобі і *захоплююсь* Тобою, Господи, за те, Ким Ти є, і за Твої великі діла спасіння для всіх. Я також *дякую* Тобі сьогодні за доброту, яку Ти виявив особисто до мене, відповівши на мої молитви». Захоплення – це про те, Ким є Бог взагалі; а подяка – це про те, що Він зробив конкретно для нас. Подяка допомагає нам бути відкритими для слухання Бога. Люди, які чують Бога, як правило, є вдячними людьми.

У другому розділі книги Даниїла пророк попросив Бога розкрити сон вавилонського царя. Тієї ночі Даниїл побачив відповідь у видінні, і він одразу ж відповів із вдячністю: «Нехай буде благословенне Боже Ім'я відвіку й аж довіку... Він відкриває глибоке та сховане, знає те, що в темряві... *я дякую та славлю Тебе*» (Дан. 2:20, 22-23).

Життя Даниїла вчить нас, що Бог відкриває таємниці людям, які переповнені вдячністю. Якби Даниїл не дякував Богу, чи продовжилися б Його одкровення? Я не впевнений. Але Даниїл був дуже вдячною людиною. Фактично, Даниїл був кинутий до лев'ячого лігва саме через свою звичку бути вдячним: «В три усталені порі на день він падав на свої коліна, і молився та славив свого Бога» (Дан. 6:11). Зрештою, Даниїл почув від Бога про момент в історії, коли прийде Месія (Дан. 2:44 і 9:26). Даниїл подає нам приклад того, що вдячність відіграє важливу роль у надзвичайному слуханні.

Даниїл висловлював свою вдячність навіть у важкі часи. Загарбники зруйнували Єрусалим і забрали Дани-

їла у вигнання. Йому довелося вивчити нову мову і культуру, і незабаром він почав служити своїм поневолювачам у якості радника. За що саме він дякував Богу тричі на день? Однак він дякував Богу та отримував одкровення.

Чого ви хочете з того, що Бог вам ще не дав? Чи вмієте ви дякувати за те, що вже маєте?

Вчимося вдячності знову

Ми хотіли дітей. Коли ми з Ребеккою одружилися в 1989 році, ми просто знали, що у нас будуть діти. А хіба не всі знають? Якийсь час ми були задоволені життям молодії, безтурботної пари, але з наближенням нашого від'їзду на місію, невидимий емоційний тиск почав зростати. Ми відчували, що наш годинник «біжить», і що часу на народження дітей у безпечному, захищеному середовищі нашої рідної культури залишається все менше.

Звичайно, було б розумніше народжувати дітей в США, а не в Західній Африці! Бог вчинив би мудро, чи не так? В західноафриканській країні, де ми мали працювати, ми не мали надійного постачання крові, щоб допомогти у випадку ускладнень під час пологів. Ми обоє відчували тривогу з цього приводу.

Приблизно через три роки нашого шлюбу один лікар сказав нам, що ми ніколи не зможемо мати дітей. Після цього ми часто плакали. Це вплинуло на наші стосунки з Богом. І це стало випробуванням нашої здатності бути вдячними.

До 1993 року ми були підготовлені та навчені для місіонерської діяльності. Ми назбирали \$24 000 на рік на підтримку. Оскільки французька була державною мовою в країні, куди ми мали переїхати, ми спочатку поїхали до Франції, щоб вивчити французьку мову. Ми знали, що це буде наша остання можливість мати «безпечну» вагітність.

І, звичайно ж, під час перебування у Франції Ребекка завагітніла. Ми купили кілька тестів на вагітність. Всі вони були позитивними. Після того, що нам сказав лікар, ми хотіли бути абсолютно впевнені.

Я пам'ятаю, як ми жваво розповідали про нашу першу вагітність перед відеокамерою, записували новини, щоб надіслати їх нашим родинам на батьківщину. Я сумніваюся, що будь-який інший відзнятий нами матеріал може зрівнятися з тією запаморочливою радістю, яку ми відчували, знімаючи це оголошення про вагітність. Я не міг стримати свого захоплення.

Через тиждень або два ми з Ребеккою відвідали французьку лікарню, щоб зробити УЗД. Ми нервово чекали, щоб побачити серцебиття дитини, поки лікарка бризкала прозорим гелем на злегка набряклий животик Ребекки. Потім лікарка намастила спеціальний датчик, щоб дивовижним чином розкрити внутрішню частину утроби. Коли я не побачив того, що очікував побачити на зернистому зображенні, в мої думки закралися тривожні сумніви. На місці, де мала б бути дитина, з'явився темний простір в утробі матері. Ми не чули серцебиття. Ми не бачили крихітних ручок та ніжок, ніжно згорнутих у клубочок. Лише темряву.

Лікарка ультразвукової діагностики повернулася і промовила найбільш травматичний коментар, лише декілька слів, які ми з Ребеккою ніколи не зможемо забути: «Pas de bébé»*.

Я подумав: «Вона щойно сказала: “Дитини немає”?» Коли сльози розчарування тихо котилися по наших обличчях, до кімнати увійшов інший лікар і додав до нашого спустошення ще й свій прояв байдужості.

* «Без дитини» (франц.) – прим. ред.

«Нічого серйозного», – сказав він. – «Не хвилюйтеся про це».

Ніхто не попередив нас, що значний відсоток перших вагітностей закінчується викиднем. Вдячність Богу була найбільш віддаленою від усіх наших думок. Ми відчували себе травмованими.

Мої почуття ніколи не опускалися так низько і так швидко. На щастя, я ще не відправив відеозвернення нашим батькам. Приголомшений величезною прірвою між нашим піднесенням і гіркою реальністю, я ретельно стер нашу радісну відеокасету, щоб ніхто і ніколи її не побачив. У наступні дні ми пережили незмірне, немислиме горе і розчарування.

Ті перші роки служіння Ісусу були важкими. Мати Ребекки померла під час нашого перебування у Франції. Невдовзі після викидня у нас сталася позаматкова вагітність. Незабаром у батька Ребекки діагностували рак легенів. Життя майже довело нас до безнадії. Ми вже не сподівалися мати дітей до того часу, як вирушити до Західної Африки.

Ми переїхали в село, де не було жодних гарантій безпеки. Ми жили в маленькій халупі з бляшаним дахом, пересуватися можна було лише на велосипедах – жодної машини. Єдина сонячна панель забезпечувала нас електроенергією. Малярійні комарі утворювали хмари навколо нас. Люди часто говорили нам, що малярія під час вагітності наражає дитину на смертельну небезпеку. Гіршого часу для вагітності годі й шукати.

Тоді почуття вдячності не було характерним для нашого дому. Скоріше, ми відчували гнів на Бога. Коли ми стали місіонерами в Західній Африці, ми прийняли правду, що можемо померти, як і багато інших місіонерів. Але ми сподівалися, що Він нас захистить. Ми знали, що

Бог є Богом. Він створив нас, і, зрештою, тільки Він вирішує, коли ми повернемося до Нього.

Ось чому ми так гнівалися на Нього. Ми так відчайдушно хотіли, щоб Він зробив наше життя щасливим... а Він не був зобов'язаний цього робити.

Однак саме тоді, посеред першого року нашого щирого суворого сільського життя, Бог подарував нам нашу першу дитину. Ми повернулися до Штатів на чотири місяці, щоб народити її, але виростили її в селі.

Незабаром донька виросла в «повнопривідну» дівчинку, яку ми не могли втримати. Ми постійно слідували за нею. Варто було нам відвернутися хоча б на мить, як вона проскакувала крізь хвіртку, босоніж і в одному підгузку. Вона прибігала на сусідній схил і скочувалася вниз кам'янистою стежкою, що вела до села. Коли вона шкрябала підгузком по гострому камінню на крутому гравійному схилі, то залишала за собою слід із крихтих шматочків абсорбуючого білого матеріалу, за допомогою якого я відстежував її рухи і знаходив її. Вона навчилася опанувати навколишній світ.

Коли донька стала достатньо дорослою, щоб говорити, то провела екскурсію для групи приїжджих інтернів. Вони розповіли нам, що донька показала їм глибоку, зяючу (без дна), викопану в землі яму і тверезо попередила: «Це колодязь. Ти можеш померти. Це серйозно». Наша друга донька народилася такою ж витривалою і бігала зі своєю сестрою по савані.

Коли Ребекка завагітніла нашою третьою дитиною, стався найгірший сценарій. Вона захворіла на важку форму малярії, що до максимуму збільшило ймовірність повторного викидня. В той час я був у відрадженні за п'ять годин їзди, і мені довелося мчати через усю країну, щоб дістатися додому.

Я знайшов Ребекку у сильній лихоманці. Вона лежала на підлозі нашої спальні, забарикадувавши двері, притиснувши їх ногами, щоб наші дві маленькі доньки не вислизнули з-під її опіки. Моя дружина свята. Ні, я серйозно. Я думаю, що їй потрібно здійснити лише посмертне диво, і тоді це буде визнано офіційно. Наш син вижив і незабаром після цього народився ідеально сформованим.

Лікар сказав нам, що ми ніколи не зможемо мати дітей, але у нас є троє. Незважаючи на те, що нам не вистачало вдячності та довіри до Бога, Він довів, що Він гідний і того, і іншого. Він довів Свою вірність!

Всі троє наших дітей багато разів хворіли на малярію. Вони вирости всього в тридцяти кілометрах від кривавої війни. Ми могли чути артилерію з нашого будинку. Нам довелося евакуюватися. Ми часто уникали спалахів громадянських заворушень і насильства. Мало не з'їхали з дороги, маневруючи гірськими шляхами; це траплялося неодноразово.

Бог не повинен був зберігати наші життя, але Він це зробив. Він не мав жодних зобов'язань. Ніхто не може сказати Йому, що робити. Саме тому я ніколи не зможу достатньо подякувати Богу за те, що Він так люб'язно відповів на наші молитви про захист. Якщо я коли-небудь дозволю собі зупинитися на цьому, якщо я коли-небудь відкрию двері для повної міри емоцій, тоді від «гори» моєї вдячності я буду тремтіти.

Коли я думаю про те, наскільки дорогі мені мої дорослі діти, коли я думаю про те, як близько ми підходили до автомобільних аварій і хвороб, і все ж ми всі залишилися живі, я відчуваю себе приголомшеним. Сльози течуть з моїх очей. Солодкі емоції переповнюють моє серце від думки, що мої діти є в моєму житті сьогодні тільки тому, що Бог особисто, милостиво зволив дати їх нам і ретельно оберігав їх від будь-якої шкоди, незважаючи на

таку велику небезпеку. Я буквально тремчу, коли думаю про Його щедre провидіння.

Розширюйте межі своєї вдячності

Що Бог вам дав? Подумайте про це. Деякі очевидні відповіді можуть швидко прийти в голову. Але, можливо, якщо ви подумаете трохи довше, ви зможете почати розширювати коло благословінь, за які ви відчуваєте щирu вдячність. Можливо, ви зможете поступово розширювати межі своєї вдячності Богу.

Це те, чому я планую присвячувати трохи часу кожного дня. Можливо, я зможу розвинути свою здатність глибоко відчувати інтенсивність справжньої вдячності. І, можливо, як це відбувалося з Даниїлом, коли я буду щодня виливати Йому свою вдячність, Бог вирішить відкривати мені Свої таємниці.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чи відчували ви коли-небудь гнів на Бога замість подяки? Чому?
2. Як бажання того, чого у вас немає, заважає вам дякувати Богу за те, що ви маєте?
3. Як ви реагуєте на людей, які сприймають ваші дари і зусилля не з вдячністю, а з претензією?
4. Що Бог дав вам, за що ви відчуваєте найбільшу вдячність?

5. Якщо ви перебуваєте в групі, по черзі попрактикуйтеся в подяці, ідучи по колу і кажучи, за що ви вдячні. Скажіть: «Я дякую Богу за _____, тому що _____». (Якщо ви наодинці, складіть список речей, за які ви дякуєте Богу.)
6. Як, на вашу думку, ваша вдячність Богу може вплинути на те, як ви будете Його чути?

РОЗДІЛ 10

ЗАСТУПНИЦТВО

*«Бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить,
але Сам Дух заступається за нас
невимовними зітханнями».*

Римлян 8:26

У МОГО ЗАХІДНОАФРИКАНСЬКОГО ДРУГА були проблеми. Я не маю на увазі проблеми, на кшталт з'ясування, як транслювати Netflix на його смарт-телевізорі. У нього була епілепсія, яку лікували місцеві знахарі, поки він не зайшов так далеко під впливом демонів, що став несамовитою, неконтрольованою загрозою для оточуючих. За його власними словами, він не міг дивитися на людську шкіру без намагання її вкусити.

Він казав, що чаклуни села закрили йому горло. Двадцять днів він не міг проковтнути ні води, ні їжі. Всі навколо чекали, коли він нарешті перестане кричати і помре.

Тим часом у селі, де ми з Ребеккою виховували нашу сім'ю, ми щойно закінчили восьмитижневу серію проповідей про те, як Ісус дає нам силу молитися за хворих і виганяти демонів. Протягом багатьох років люди в церкві вірили, що вони знаходяться у владі «нічних людей», чаклунів, які вивчають сатанинські магичні техніки, що дають їхнім душам силу залишати тіла вночі і поглинати душі інших, викликаючи хронічні хвороби або смерть.

Наша серія проповідей навчала, що Ісус має владу і силу протистояти таким злим духовним силам.

Церква почала потужно молитися за хворих і мужньо виганяти демонів. У той час серед ялунків з нашого боку кордону існувало лише три маленькі церкви, які завзято служили. Коли люди з навколишніх сіл почули, що на території народу ялунка з'явилося нове джерело сили, вони почали приїжджати за багато кілометрів за допомогою до церкви.

Церква ревно постилася і молилася, покладаючи руки на хворих і благаючи Бога про зцілення. Бездітні пари у відчаї приходили до церкви і незабаром, після посту і молитви, отримували благословіння на народження першої дитини. Одна жінка з виснажливими головними болями приїхала з села, що знаходилося за сорок п'ять хвилин їзди від церкви. Вона вийшла з церкви сповнена радості.

Я пам'ятаю одного чоловіка, який подолав кілька годин їзди з абсолютно іншої культури, бо чув про могутнього знахаря в нашому селі. Коли він приїхав, люди в селі сказали йому, що справжню силу можна отримати лише в церкві. Я бачив, як один чоловік привіз хвору дитину на мотоциклі. Інший чоловік прийшов, бо хтось вкрав його корів.

Ці люди не завжди отримують вирішення своїх проблем, але християни ревно моляться, і Бог часто діє серед них з великою силою. Вони мають репутацію сильних заступників. Сусіди кажуть: «Коли християни моляться, Бог слухає».

Одного разу я виліз на верхівку свого виготовленого з обпаленої цегли та оштукатуреного цементом резервуару для води, щоб очистити його від водоростей та накипу. Коли я нагнувся всередину резервуару, відчищаючи накопичений бруд зі стінок, які утримують мою питну воду, я почув приглушений голос, що кликав мене ззовні. Я під-

вівся і висунув голову з бака, щоб побачити пастора церкви, який просив позичити мою машину.

«Я поїхав до сусіднього міста, щоб побачити друга, з яким я виріс», – пояснив пастор. – «Він лежав, і його мучили демони. Він не їв дванадцять днів. Коли я увійшов, він закричав: “Ісус Христос прийшов, щоб врятувати мене!” Можна позичити вашу машину? Я поїду за ним».

Звичайно, я погодився. Пастор поїхав з чотирма сильними чоловіками в сусіднє село, щоб забрати свого друга. На зворотному шляху вони тримали його, не даючи йому вибити вікно чи втекти з криком у кущі. Коли вони повернулися в наше село, вони витягли його з машини і поклали в стару хатину поруч з церквою.

Як тільки його поклали і помолилися за нього, він сказав: «Можете мене відпустити, зі мною все гаразд».

Християни заперечливо похитали головами. «Ні в якому разі».

Однак він наполягав: «Ні, серйозно, ви можете перестати мене тримати. Зі мною все гаразд».

Тоді пастор сказав: «Ну, якщо тобі справді краще, може, з'їси що-небудь?»

Коли я прийшов, щоб приєднатися до їхніх молитов, вони закидали величезною ложкою купи їжі в його широко відкритий рот, як у пташеняти. Я ніколи не бачив, щоб хтось так поглинав купу рису. Він сьорбав воду і посміхався, наче ніколи не пив нічого солодшого.

Тож, звісно, чоловік почав ходити до церкви. Поступово він відновив свої сили і почав вчитися слідувати за Ісусом. Але продовжував потребувати лікування від епілепсії, однак, залишався при здоровому глузді. Він зберіг свою духовну свободу від демонів.

Одного разу в неділю чоловіки церкви вирішили, що настав час відсвяткувати дивовижне одужання цього чо-

ловіка. Ми приїхали в його село, щоб полювати на мавп. У Західній Африці так прийнято.

Коли *Toyota Land Cruiser* підїхала до його хатини в рідному селі, і він вийшов з машини, навкруги запанувала тиша. Десятки людей сором'язливо оточили нас, щоб подивитися на нього, і перешіптувалися. Не один палець крадькома показував на нього, люди нахилилися один до одного, передаючи туди-сюди шоковані запитання. Востаннє, коли вони бачили його, він кричав, гарчав та огризався – майже мертвий від спраги і несповна розуму. Тепер все виглядало зовсім інакше. Він мав здоровий вигляд, і збирався на полювання.

Я бачив в їхніх очах одне питання: «Хто цей Ісус, про Якого говорять ці християни? Звідки у Нього така сила відповідати на молитви?»

Пізніше дружина цього чоловіка розповіла мені їхню історію: «Я почала слідувати за Ісусом, тому що Він зробив для мене чудо. Раніше я дуже хвилювалася і бігала по допомогу по всіх усядах. Але сьогодні, слава Богу! Ми не ходимо до ворожок, не поклоняємося ідолам і не приймаємо чарівних ліків. Нам достатньо Бога, і в наших серцях мир».

Моліться за інших

Бог відповідає на заступницьку молитву.

«Чи страждає хто з вас? Нехай моліться... Чи хворіє хто з вас? Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним хай помоляться, намастивши його оливою в Господнє Ім'я, і молитва віри вздоровить недужого, і Господь його підійме... Бо дуже могутня ревна молитва праведного» (Як. 5:13-16).

Бог хоче, аби ми стали людьми, які заступаються за інших. Люди повинні знати нас як праведників, відданих сильній молитві, до яких звертаються за духовною допомогою всі, хто їх оточує, як і в церкві в народі ялунка. Щоб це було так, нам потрібно почати молитися за інших навколо нас.

Коли хтось приходить до вашого офісу, чи йде він без молитви за нього? Коли хтось приходить до вас додому, чи повертається він без молитви за його потреби? Коли хтось довіряє вам, ви даєте лише пораду чи молитесь? Чи знають ваші діти, що вони можуть розраховувати на ваше ефективне заступництво у вирішенні їхніх життєвих проблем? Чи просять хворі люди вас про молитву?

Після поклоніння, сповіді та подяки Богу, ми нарешті переходимо до заступництва, піднімаючи потреби інших. Тут ми благаємо Бога, щоб Він зцілив хворого або дав нашим дітям кар'єру, хорошого чоловіка чи дружину і Божественну втіху. У заступництві ми кличемо до Бога, щоб Він благословив нас і тих, кого ми любимо.

Яскравим прикладом такого заступництва був Мойсей. «І сталося, коли Мойсей підіймав свої руки, то перемігав Ізраїль, а коли руки його опускались, то перемігав Амалік» (Вих. 17:11). Згодом потужне заступництво Мойсея знову зіграло вирішальну роль.

«І впав я перед Господнім лицем, як перше, сорок день і сорок ночей хліба не їв і води не пив, за ввесь ваш гріх, що згрішили ви, як чинили зло в очах Господа, щоб Його розгнівити... та вислухав Господь мене й цього разу. А на Аарона Господь дуже розгнівався був, щоб погубити його. І молився я того часу також за Аарона» (Повт. 9:18-20).

Хто у вашому житті потребує людини, подібної до Мойсея, яка б просила Бога виявити до них милість, а не гнів? Заступництво може привести до того, що Бог почує вас.

Одного разу, коли я проповідував в Оклахомі, я зустрів жінку, яка розповіла мені про своє молитовне життя. Вона жила християнським життям протягом десятиліть.

«У мене було чудове молитовне життя», – сказала вона мені. – «Бог говорив зі мною... і це не завжди було приємно. Перший раз, коли Він заговорив зі мною, це був докір. Але для того щоб Бог говорив з тобою, потрібно мати хороше молитовне життя. Однак тепер, коли я вже стара, мої думки блукають під час молитви».

Досвід цієї жінки здається схожим на мій власний. Я відчуваю, що коли я молюся, Бог говорить зі мною. І мій розум блукає. Вона влучно підняла проблему, яка утримує багатьох з нас від молитви. Ми не можемо молитися навіть кілька хвилин без того, щоб не втрутилися турботи і клопоти цього життя. Люди часто кажуть мені, що вони не вміють молитися, бо їхній розум подумки блукає.

Якщо ваш розум блукає, це не обов'язково означає, що ви погано молитесь. Це може означати, що Дух змушує ваш розум блукати, щоб показати вам, про що молитися. А може це не Дух. Ми можемо відволікатися на «клопоти віку цього» (Мт. 13:22), тому що сатана використовує це як хитрість, щоб утримати нас від молитви.

Існує рішення. Ми можемо навчитися молитися про те, що нас відволікає і турбує. Якщо ви молитесь про свої турботи, ви можете виявити, що вам насправді є про що молитися! Ви можете раптом виявити, що молитесь годину або більше, підносячи до Господа одну проблему за іншою. Годинна розмова з Богом про ваші проблеми може бути дуже потужною, тому що саме в цей час Бог починає відповідати, принаймні, з мого досвіду.

Якщо ви турбуєтесь про своїх дітей, роботу чи шлюб, то молитесь про це. Ми настільки неспокійні люди, що молитва про наші проблеми може тривати дуже довго.

Організуйте свої молитви

В контексті заступницької молитви я записую імена усіх членів моєї родини. Далі я копіюю і вставляю поряд з іменами уривок з Писання, та спрямовую до Бога свої молитви за кожну дитину і за дружину.

Я також молюся за себе і за Ребекку на основі Блаженств: «Господи, допоможи нам з Ребеккою бути вбогими духом, аби нам прийти до Царства Небесного. Допоможи нам з Ребеккою ставитись до інших лагідно, щоб ми успадкували землю. Благослови нас спрагою до правди і втамуй цю спрагу. Допоможи нам виявляти милосердя один до одного і до інших, хто його потребує, щоб Ти також виявив нам Своє милосердя. Зроби наші серця чистими, аби ми могли бачити Тебе щодня. Господи, допоможи нам будувати процвітаючі спільноти в мирі з Тобою, аби нам називатися Твоїми дітьми». Ось що я маю на увазі під «молитвою Писання» за свою сім'ю. Я буду свою молитву на словах Писання, змінених відповідно до обставин тих людей, за яких я молюся.

Але я не просто молюся за допомогою Писання, я також ретельно записую свої прохання стосовно кожної близької мені людини. Пам'ятайте, що важливіше те, що ви молитесь за когось, аніж те, що ви для нього робите, тому що Бог має безмежну силу, а ви – ні. Я просив Господа благословити кожну мою дитину ще до їхнього народження. Я просив Його дати мені дітей Царства Божого. І ось уже два десятиліття я молюся: «Боже, наближай моїх дітей до Себе і плекай їхні душі, поки вони не переповняться Твоїм Святим Духом». Я молюся, щоб кожен

з них глибоко пізнав Бога, і щоб вони росли здоровими, сильними та процвітаючими. Я прошу Бога допомогти їм вивчити мови, взяти на себе обов'язки по дому, вибрати роботу, яка підходить саме їм, і служити Йому, виконуючи своє призначення, дароване саме їм.

Будучи батьком, я завзято молюся за своїх дітей. Я роками молився за те, аби кожен з них вчився в школі на відмінно. Насправді, працюючи над написанням книги «Радикальна молитва», я хотів використати цю «молитву за відмінне навчання», як приклад конкретних молитов. Але ті, хто допомагав мені редагувати книгу, поставили під сумнів правомірність мого прикладу. Дехто сумнівався, що це був реалістичний, позитивний приклад молитви за своїх дітей. А якщо діти просто не можуть цього зробити?

Що ж, це правда, що мої діти не всі вчилися на відмінно, коли я тільки-но починав молитися за їхнє відмінне навчання. Саме тому я і почав так молитися. Як батько, я хотів, аби Бог щедро благословив їхню академічну працю.

І все ж я вилучив цей приклад з рукопису книги, але залишив його у своєму молитовному списку. Це було в 2013 році. Приблизно через чотири роки я побачив, що нереальне стало реальністю. Всі мої діти вже вчилися на відмінно. Така ситуація не тривала вічно, але певний час я безсумнівно бачив прояв великої Божої сили.

Заступницька молитва – це величезне благословіння як для мене, коли я молюся, так і для людей, яких я люблю і за яких молюся. Ви можете запитати, чи може будь-хто молитися про такі речі і бачити, як Бог їх виконує? Чи завжди це спрацьовує? Буду чесним: я не знаю. Однак, чому б вам не спробувати молитися за щось протягом чотирьох років і не дізнатися самим?

Заступницька молитва і надзвичайне слухання

Заступницька молитва відіграє життєво важливу роль у надзвичайному слуханні. Коли ви молитесь за людей, яких ви любите, і висловлюєте свої прохання за них, не дивуйтеся, якщо у вас почнуть з'являтися різні ідеї. Раптове бажання зателефонувати або написати комусь, за кого ви молитесь, може здивувати вас. Або, можливо, ви згадаєте про щось, що ви забули зробити для свого чоловіка чи дружини. Можливо, вам спаде на думку порада, яка, можливо, допоможе вашому сину або вашій дочці.

Все це я записую на зворотному боці мого молитовного списку. Іноді я роблю нотатки в телефоні. Я часто відчуваю, що ці думки є Божими повеліннями для мене, і Він показує мені, як бути хорошим чоловіком та батьком.

Чи почув би я таке керівництво від Бога, якби не молився за тих, кого люблю? Навряд чи. Надзвичайне слухання вимагає, аби ви молилися за людей, на яких ви справляєте вплив, щоб мати можливість отримувати від Бога настанови і допомогу. Благочестиві люди з часом пізнають, що заступницька молитва є першим кроком, який вони роблять перед усім іншим.

Крик уночі

Одного разу, коли я мирно спав рано-вранці під марлевою москітною сіткою у своєму сільському будинку, у мого близького друга і пастора Пола, який жив на пагорбі біля церкви, почалася внутрішня кровотеча, можливо, від виразки або від якоїсь паразитарної інфекції. В Африці ми рідко отримуємо чіткий діагноз.

Сестра Пола підбігла до вікна в задній частині мого будинку у несамовитій паніці. Вона почала гучно кликати

моє ім'я. Прокинувшись, я зрозумів, що її брат, напевно, при смерті, бо вона, побачивши мене, одразу побігла назад, вниз з пагорба.

Я побіг до будинку Пола, де він лежав на ліжку як мертвий. Одразу було видно, що в нього критичний стан. Потім мені показали докази, які переконали мене, що він втратив багато крові і йому залишилося жити дуже мало. Я вибіг на пагорб, стрибнув у наш автомобіль і помчав вниз по стежці, маючи намір доставити його в лікарню.

Коли я приїхав з машиною, ми зібралися навколо нього, нахилилися і почали смикати його за кінцівки, аби зрушити з місця. Раптом Пол прийшов до тями і з усієї сили застогнав: «Моліться за мене!» Всі завмерли та обмінялися приголомшеними поглядами. Чому ж ми самі до цього не додумалися?

Ми натиснули «на кнопку паузи» в моїй безладній рутині швидкої допомоги і зібрали всіх навколо, аби молитовно заступитися за нього. Ми ніжно поклали на Пола руки і благали Бога про милосердя. Наші голоси відлунювали в тиші нічного неба.

Вигляд Пола миттєво покращився. Безумовно, ми все одно поклали його в машину і повезли до лікарні. Приїхавши туди, ми присвятили ще більше часу для молитви за нього. Протягом усієї ночі він виглядав стабільно краще. Один з членів церкви залишився з ним тієї ночі до світанку, благаючи Бога зберегти йому життя.

Якщо у вас виникне думка, що одужання Пола можна пояснити перебуванням у лікарні, згадайте, що це була Африка 1990-х років. Йому дали два антациди і зробили укол вітаміну К, щоб допомогти згортанню крові. Лікарі навіть не поставили йому крапельницю, і не перелили кров, щоб заповнити втрачену. Я впевнений, що вони дійсно допомогли. Однак я на власні очі бачив, як йому

миттєво стало краще. Молитва праведних людей змінила ситуацію від неминучої смерті до неминучого одужання.

Тоді Пол одужав, однак, вже через декілька років подібна криза його вбила. Урок з цього досвіду полягає не в тому, що Бог завжди зцілює хворих, коли ми за них заступаємося. Ми б хотіли, аби це було так, але ми знаємо, що всі в цьому грішному світі рано чи пізно помруть, за винятком тих, хто застане Друге пришествя Ісуса.

Я хочу сказати, що приголомшливий приклад віри в Бога пастора Пола докорінно виправив мій хибний світогляд. Тієї ночі я зрозумів, що мені все ще потрібно вчитися іти спочатку до Бога, довіряти Творцю більше, ніж сучасній медицині.

Що робити, якщо ви опинилися в подібній ситуації? Перебуваючи у смертельній кризі, ви б зупинили людей, які везуть вас до лікарні, і вимагали б від них спочатку за вас помолитися?

Пастор Пол настільки глибоко засвоїв знання про Бога, що його інстинкт у передсмертних муках закликав до заступницької молитви. Я б попросив ліки. Я міг би кричати: «Відвезіть мене до лікаря!» Я й досі чую, як Пол, наче докір моїй американській ментальності, благає: «Моліться за мене!» Він дуже, *дуже* вірив, що Бог дієво відповідає на молитву. Заради молитви він би навіть міг ризикнути своїм життям. Колись і мені доведеться скласти свій останній іспит з віри. Сподіваюся, що здам його, як і пастор Пол.

Вічний скарб

Я й досі проходжу повз будинок Пола по дорозі до церкви, коли ми відвідуємо Західну Африку. Перед смертю Пол власноруч ретельно підготував кожну деталь з сирцевої цегли і сумлінно виготовив дах для своєї круглої хатини.

Солом'яний дах давно згнив. Одного року я проходив повз, і схожий на кошик плетений бамбуковий конус жердин, що підтримував солом'яний дах, розвалився і вперся в глинобитні стіни хати. Покрівельні матеріали з часом зникли зі стін, потроху стираючись на порошок під дією короїдів і термітів, що живилися ними. Оголені глинобитні стіни поступово зруйнувалися і перетворилися на ламані, вигнуті дуги з розплавлених рядів цегли, які все ще нагадують про коло будинку Пола.

Багато з того, що Пол побудував за своє життя, розсипалося на порошок. Але він залишив нам принаймні один вічний скарб. Його приклад закликає нас з вами сховати цю істину глибоко в наших серцях – *заступницька молитва є більш нагальною, ніж дія, тому що Бог має необмежену владу.*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. За кого, на вашу думку, ви повинні почати заступатися у своєму молитовному житті?
2. Чи пробували ви коли-небудь молитися за когось за допомогою Писання? Якщо так, то наскільки це допомогло?
3. У Біблії (Вих. 17:11) сказано, що поки Мойсей підніс руки (в молитві), ізраїльтяни перемагали. Як ви думаєте, як ваше заступництво впливає на життя людей?
4. Як ви будете стежити за тим, щоб не забувати систематично возносити в молитві всіх, хто знаходиться під вашим впливом та духовним керівництвом?
5. Як, на вашу думку, заступництво за людей, яких ви любите, допоможе вам почути Боже керівництво щодо цих людей?

РОЗДІЛ 11

ПЕРЕМОГА*

*«І сказав Господь сатані:
“Господь буде картати тебе, сатано...
Чи ж він не головешка, що виціліла від огню?”»
Захарія 3:2*

ВИСОКИЙ ЛИСИЙ ЧОЛОВІК у темних штанях і сорочці з довгими рукавами здавався відвідувачам готелю нічим не примітною людиною. Він не проявив жодного поспіху чи несамовитої поведінки у дні, що передували 1 жовтня 2017 року в Лас-Вегасі. Чоловік під'їхав до готелю на звичайному мінівені і попросив працівників готелю перенести його важкі валізи в номер.

Холодно і старанно підготувавшись у своєму номері на тридцять другому поверсі, Стівен Педдок безжально випустив понад 1100 набоїв у натовп людей, які мирно насолоджувались концертом. Він убив п'ятдесят вісім людей і залишив ще 422 з кривавими вогнепальними пораненнями.¹⁵ Понад чотириста інших були поранені в сліпій, панічній шттовханині, тікаючи від вбивчого граду пострілів. Вся ця стрілянина тривала всього десять хвилин, а потім він сам застрелився без жодних пояснень.

* Даний розділ є свідцтво автора про особисте розуміння та практику вигнання демонів, з чим не усі погодяться. – прим. ред.

Ви вірите в демонів?

Раніше я думав, що американці не вірять у демонів. Науковий світогляд вчить нас, що реальним є лише те, що ми можемо побачити і до чого можемо доторкнутися. Тому, коли трапляється щось незрозуміле, ми кажемо: «Це лише твоя уява» або «Має бути якесь раціональне пояснення». Ми так говоримо, аби ніхто не подумав, що ми божевільні.

Але це не те, у що ми насправді віримо: «Майже сім з десяти американців (68 відсотків) вірять, що ангели і демони діють у світі».¹⁶ Звичайно, ми віримо. Ми можемо підтвердити це, дивлячись на світ навколо нас.

Як ще можна пояснити стрілянину в Лас-Вегасі? Що раціонально пояснює епідемію публічних розстрілів у нашій культурі? Коли я вводжу в Google слово «школа», третя пропозиція у списку рекомендованих запитів – «стрілянина в школі». Як напад на дітей у школі став таким звичним явищем?

Раціональне, логічне пояснення полягає в тому, що сатана і його демони реальні, невимовно злі і діють в нашому житті, намагаючись знищити нас. Просто подивіться новини. Потрібно мати велику віру в науку, щоб не сприйняти біблійну ідею про те, що злі, невидимі сили в нашому сучасному світі докладають усіх зусиль, щоб заблокувати будь-яке джерело світла. Павло каже:

«Бо ми не маємо боротьби проти крові та тіла, але проти початків, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби» (Еф. 6:12).

Хто такі ці злі духовні сили і де вони знаходяться? Чи вірите ви, що демони існують? Якщо ви читали Біблію, то, напевно, на інтелектуальному рівні були переконані,

що вони можуть існувати. Але чи достатньо ви вірите в це, щоб боротися з ними у своєму повсякденному житті?

Ваші батьки говорили вам задовго до того, як ви прочитали Біблію: «Чудовиська не існують». Чому ми говоримо це нашим дітям? Чому б замість цього не навчити їх бути духовними воїнами? Нам потрібно навчитися боротися з демонами і перемагати їх.

Якщо ви все ще скептично ставитесь до цього, дозвольте мені запитати вас: «Чи було у вас коли-небудь таке, що ви прокидалися посеред ночі в страху, і не знали чому?» Я зустрічав багато людей, які мали такий досвід. Просте пояснення полягає в тому, що Біблія має рацію щодо невидимих сил.

Нечисті духи дійсно протистоять людям. Чи не хотіли б ви дізнатися, як вигнати цих демонів зі свого будинку, щоб більше ніколи не відчувати себе духовно безпорадними? З Божою допомогою до кінця цього розділу ви дізнаєтесь відповідь.

Звідки походять демони?

Я дійшов висновку, що Об. 12 вчить нас, що третина ангелів повстала проти Бога і була вигнана з небес: «І з'явилася інша ознака на небі, – ось змії червоноогняний, великий, що мав сім голів та десять рогів, а на його головах сім вінців. Його хвіст змів *третину зір* із Неба та й кинув додолу» (Об. 12:3-4). Дракон уособлює сатану, а зірки – ангелів. Духовна війна, яка ведеться на землі, почалася на небі.

Ці вже колишні ангели приєдналися до сатани у проти Бога:

«І сталась на небі війна: Михаїл та його Анголи вчинили зі змієм війну. І змії воював та його

анголи, та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. І скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений був він додолу, а з ним і його анголи були скинені» (Об. 12:7-9).

Тепер, сповнені гіркої ненависті, ці темні духи невпинно протистоять нам.

«Горе землі та морю, до вас-бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має... І змії розлютувався... і пішов воювати з [тими]... що вони бережуть Божі заповіді та мають свідоцтво Ісусове» (Об. 12:12, 17).

Вони хочуть зашкодити Богу, але не можуть, тому протистоять людям, намагаючись зашкодити Богу опосередковано, налаштувавши проти Нього Його дорогоцінних дітей. Якщо вони зможуть змусити людей, яких Бог створив, Його дорогоцінних дітей, страждати в пеклі разом з ними, цим вони можуть завдати Богу найбільшої шкоди. Вони сприймають це як найвищу нагороду для себе.

Однак пам'ятайте, вони не такі, як Бог. У них є межі. Біблія вчить у книзі Йова, що сатана не може зашкодити нам без Божого дозволу (Йов 1:6-12), а в Посланні до римлян ми дізнаємось, що Бог усе, навіть демонічний спротив, чинить на благо тим, хто Його любить (Рим. 8:28). Це робить сатану мимовільним «слугою» Бога. Він нескінченно намагається завдати нам болю. Він планує свої напади залякування, щоб знеохотити нас, щоб змусити нас боятися або звернути наші очі на нього. Але Бог використовує навіть найзліший напад для добра тих, хто Його любить.

Демони відвертають людей від Бога

Основна мета демонів залишається незмінною незалежно від того, в якій частині світу вони мешкають: заподіяти шкоду людям або відвести їх від Бога на вічну загибель.

Коли я служив у Західній Африці, мене приголомшило, наскільки послідовно Біблія пояснює демонічний досвід народу ялунка. Одного разу, коли ми ділилися Євангелією в одному селі, я зустрів чоловіка, який пояснив, що поки що не може слідувати за Ісусом. «Один дух полюбив мене», – сказав він, – «і пообіцяв допомогти мені побудувати будинок. Пізніше я зможу піти за Ісусом». Я часто пояснював: «Демон любить людей, як рибалка рибу. Він насаджує на гачок щось смачненьке, але це не з доброту».

Ще однієї темної ночі в далекому селі ми з місцевим євангелістом викладали Біблію невеликій групі людей. У кожного з присутніх був примірник книги Буття, яку ми з радістю читали разом. До того дня вони ніколи не бачили ніяких письмових пам'яток їхньою мовою. Євангелія ще ніколи не проголошувалася в цьому місці. Повз нас проходив якийсь дивний чоловік, який роздивлявся кожен вигин мого запиленого *Land Cruiser* і розмовляв сам з собою трьома різними голосами. Іноді його голос дзвенів пронизливим криком, а потім різко змінювався, знижуючись до цілком нормального голосу. Потім знову раптово перетворювався на низьке, гравійне бурмотіння.

Якийсь час я ігнорував його і продовжував викладати. Але коли він відійшов на кілька кроків, то раптом обернувся з простягнутою рукою, тицьнув пальцем у натовп, що зібрався, і вигукнув першу зрозумілу річ, яку я почув від нього: «Ви освічені? Ви думаєте, що вмієте читати? Я вам кажу, що ялунка – це маленька мова. Перестаньте намагатися навчитися її читати. Перестаньте намагатися

читати ті книжки». Люди збентежено опустили очі від цього вигуку і почали переглядатися один з одним. На мій подив, натовп розійшовся і незграбно пішов геть.

Демони зроблять все, що в межах їхньої значної, але обмеженої влади, щоб зупинити проповідь Слова Божого.

Мої друзі з народу ялунка розповідали мені багато історій про те, як вони бачили демонів і розмовляли з ними, і все це можна пояснити тим, що демони намагаються відвести людей від Бога. Якби ці зустрічі з духами були лише плодом їхньої уяви, як би їхні розповіді так чітко узгоджувалися з тим, що Біблія говорить про демонів? Ці демони реальні. Вони однаково активні по всьому світу і мають однакові цілі.

Демони намагаються відвернути нас від послуху Богу, щоб ми пішли за ними в пекло. Бог створив пекло для них, але їм не подобається ідея страждати в ньому на самоті.

Колись я думав, що в Західній Африці демони більш активні, ніж на Заході, але тепер я бачу, що вони просто мають різні стратегії для різних культур. В Африці, де люди вірять в них, вони з'являються відкрито, щоб налякати людей і змусити поклонятися їм. Але в Сполучених Штатах люди в них не дуже вірять, тому вони вміло ховаються. Навіщо демонам з'являтися перед атеїстом і доводити, що невидимі сили існують?

Не уся історія

На цьому шляху я дізнався, що це не вся історія. Одного року в церкві *Oak Hills* у моєму рідному місті Сан-Антоніо, штат Техас, Макс Лукадо попросив мене проповідувати з Ефесян 6 розділу і про духовну війну протягом семи хвилин в кінці однієї з його серій проповідей.

Коли я готував проповідь, мій шестирічний син забіг до мене і запитав: «Тату, а про що ти будеш проповідувати?»

Я пояснив, що готую проповідь про вигнання демонів. Він повернувся до мене з усією науковою витонченістю, на яку здатна шестирічна дитина, і прямо прокоментував: «Як на мене, це звучить трохи божевільно, тату». Він виділив слово «божевільно» для більшого акценту.

Я знову подивився на рукопис, ніби побачив його вперше. «Так, сину», – подумав я вголос, – «так воно і є». Перед самим богослужінням Макс просканував мій рукопис зі зростаючою стурбованістю на обличчі і сказав: «Тобі краще закінчити після цього молитвою».

Думаю, що для деяких слухачів ті сім хвилин здалися найдивнішими в історії кафедри *Oak Hills*. Протягом наступного тижня або двох люди застосовували моє вчення про те, як виганяти демонів зі своїх будинків. Одна людина згодом повідомила мені: «Ми страждали в нашому шлюбі і відчували себе пригніченими в нашому домі, але тепер все це зникло. Раніше ми думали, що втрачаємо розум». Я чув не одну таку історію.

Я не знаю, скільки людей застосували моє вчення – можливо, десятки, можливо, сотні, – але я уявляю собі спантеличених демонів, які відскакують на узбіччя біля християнських будинків по всьому місту. Роками пізніше люди продовжували звертатися до мене з питаннями на цю тему.

Я знаю багатьох американців, які пережили щось, чого вони не розуміють, але відмовляються говорити про це відкрито. Ось чому я тепер вірю, що демони так само активно діють у Сполучених Штатах. Дехто думає, що в їхньому будинку живуть привиди. Однак Біблія вчить набагато більше про демонів, і майже не згадує привидів.

Навіщо ж терпіти демонів, якщо ми можемо їх вигнати?

Найбільшої шкоди демони можуть завдати, коли вони звеличують таємний гріх у нашому житті. Приховуючи

гріхи в своєму серці, ми даємо їм дозвіл закріпитися в нашому житті. Коли демон націлений на нас, спокуса може вийти з-під контролю. Похоть перетворюється в залежність від порнографії, хвороба стає хронічним захворюванням, а конфлікт – запеклим суперництвом.

Не ігноруйте невидимі сили

Ми, американці, схильні вдавати, що демони нічого з нами не роблять. Пояснювати про невидимих демонів американцям звучить так само, як пояснювати про невидимі бактерії жителю села ялунка.

Одного разу я мудро сказав: «Ви хворі, тому що у вас бактеріальна інфекція». Вони почухали потилицю і запитали: «А що це таке?» Я відповідав у професорському стилі: «Бактерії – це живі організми, настільки малі, що ви їх не бачите». Тоді вони спитали: «Ну, якщо вони такі маленькі, як вони можуть мені зашкодити?»

Уявляю, як у цей момент розширились мої очі, набувши того маніакального вигляду, який з'являється, коли ви занадто серйозно описуєте небезпеку. Мої руки широко розмахували по кімнаті, вказуючи на невидимі загрози навколо. «Та їх мільйони!» – вигукнув я. – «Вони на кожній поверхні!» Зробивши маленький крок назад, жителі села дивилися на мене з тим лагідним виразом, який притаманний людям, що марять, і зауважували: «*E! Tubabune!*», що приблизно перекладається як «Бідолашний білий чоловіче, благослови своє серце».

Але я мав рацію. Невидима загроза під назвою «бактерії» справді існує. Ми, західні люди, віримо в це, хоча більшість з нас ніколи не бачили жодної бактерії.

Те ж саме можна сказати і про людей з народу ялунка, які спостерігали темний бік духовного світу. Вони кажуть, що бачили демонів. Ми могли б зважити на їхні слова.

У цій духовній війні ми трохи схожі на солдатів, які йдуть полем бою, де свистять і рикошетять кулі, бомби руйнують людські життя, але ми відмовляємося повністю вступити в бій з ворогом. Ми шоковано озираємося навколо і запитуємо: «Як молодіжний служитель потрапив у залежність від порнографії?» Або: «Як керівництво церкви опинилося в такому запеклому конфлікті, що розкололо церкву?» Духовні гранати вибухають навколо нас, руйнуючи життя, але ми не схильні чітко бачити зв'язок з духовною війною. Ніхто не може бути більш вразливим, ніж солдат на передовій, який не вірить у ворога.

Вигнання демонів

Павло навчає нас битві. Він каже:

«Через це візьміть повну Божу зброю, щоб могли ви *дати опір* дня злого, і, все виконавши, витримати» (Еф. 6:13).

Демони настільки ж реальні і присутні у вашому повсякденному світі, як і бактерії, і можуть бути такими ж смертельно небезпечними. Біблія вчить нас відстоювати свою позицію. В цьому вірші Павло має на увазі саме опір демонічним силам. Він каже: «Станьте проти демонів».

Наша перша реакція полягає в тому, що ми думаємо, що боремося проти них, коли ми молимося до Бога, і це важливо. Однак я дійшов висновку, що Павло має на увазі, що ми повинні робити більше, ніж просто молитися Богу *про* демонів. Говорити *про* когось – це не те саме, що діяти *проти* нього, чинити опір. Ми покликані безпосередньо протистояти їм.

Два інших біблійних автори використовують те саме слово, щоб навчити тієї самої ідеї:

1. Яків каже: «*Спротивляйтесь* дияволіві, – то й утече він від вас» (Як. 4:7).
2. Петро говорить: «Ваш супротивник – диявол – ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого. *Противтєсь* йому» (1 Петр. 5:8-9).

Одна з біблійних моделей «опору» демонам – наслідувати приклад Павла та Ісуса, наказавши їм піти геть. У Діях розповідається про молоду рабиню, яка грецькою мовою «мала духа пітона», що в нашому перекладі означає дух, який допомагав їй передбачати майбутнє. На неї впливав демон. Вона переслідувала Павла та його супутників кілька днів, вигукуючи про них влучні соціальні оголошення. Врешті-решт, Павлу це набридло, і він, «обернувшись, промовив до духа: “У Ім’я Ісуса Христа велю я тобі – вийди з неї!” І того часу той вийшов» (Дії 16:18).

По-перше, зверніть увагу, що в тексті не сказано: «А Павло, весь у мурашках і тремтячи від страху...» Ні, він був розлучений цим сатанинським впливом на життя невинної дівчини. У нас немає причин, більше ніж у Павла, відступати в страху перед демонами.

Також зверніть увагу, що демон вийшов *тільки тоді, коли Павло наказав йому піти*. Це модель, яку Павло та Ісус показують нам, як «протистояти» демонам. Він не схилився в молитві і не попросив Бога про допомогу. Не в той момент. Для цього не було часу. Замість цього він заявив про владу Ісуса і вигнав духа прямо з дівчини і подалі від свого служіння.

Деякі люди кажуть мені, що ми повинні молитися *замість* того, щоб виганяти демонів, бо Ісус колись сказав: «Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви» (Мр. 9:29). Однак, коли я читаю всю цю історію, я бачу, що контекст підтримує як молитву, так і вигнання демо-

нів. Ісус голосно наказує демону вийти. Ось так ми «чинимо опір» демонам. Ми не маємо жодних записів про те, що Він молився в той час, коли протистояв демону. Він молився заздалегідь, ще перед битвою. Ісус щойно спустився з гори, де Він молився. Я вважаю, що Він мав на увазі: «Цей вид може вийти тільки через потужний *спосіб життя* в молитві». Щоб виграти битву, нам потрібне активне духовне життя. Але демони виходять, коли ми виганяємо їх словесно у владі Ісуса.

Не зарезервовано лише для апостолів

Словесне вигнання демонів не є чимось зарезервованим лише для Дванадцяти апостолів. В Лк. 10 написано, що Ісус послав велику групу Своїх учнів звіщати Царство Боже. Ісус підтвердив, що Він дав Своїм послідовникам владу виганяти демонів в Його ім'я: «Ось Я владу вам дав наступати на змії та скорпіонів, і на всю силу ворожу, – і ніщо вам не зашкодить» (Лк. 10:19). Це були звичайні люди, які йшли за Ісусом, і вони наказували демонам вийти в ім'я Ісуса, ще до приходу Святого Духа! Наскільки ж сильнішими є ми, в чиїх тілах живе той самий Святий Дух, Який ширяв над водами при створенні світу?

Хтось може заперечити: «Те, що Ісус і Його послідовники робили це, ще не означає, що і ми зможемо». Я вірю словам Ісуса, що ті, хто Йому довіряє, зроблять все це і навіть більше: «Хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця» (Ів. 14:12). Ми теж віримо в Ісуса! Тому Бог дав нам владу наказувати демонам, щоб вони пішли геть.

Ісус робив це. Павло робив це. Учні Ісуса робили це. Демони продовжують діяти і сьогодні. Вигнання демонів – це лише одна з речей, які ми робимо в Царстві. Цар Ісус дав Своїм послідовникам приклад і владу «на-

ступати... на всю силу ворожу» (Лк. 10:19). Словесне вигнання демонів працює і сьогодні.

Духовні сили навколо нас можуть протистояти нам, і якщо ми не накажемо їм вийти, ми можемо дозволити їм блукати в нашому домі або на місці служіння. Нам потрібно наслідувати приклад Павла і наказати їм піти геть.

Чи робите ви це? Багато людей цього не роблять. Можливо, вони відчують себе «трохи божевільними», як сказав мій син.

Багато років тому у мене був конфлікт з деякими колегами. Я розсердився, але пробачив їх. Через декілька місяців я почав постійно згадувати про цей конфлікт. Я відчував все більшу гіркоту через це. Я молився майже щодня, але сама по собі молитва не прибирала гіркоти. Зрештою, я вигукнув до Бога: «Господи, покажи мені, чому це відбувається зі мною!»

Це було так, ніби Бог підняв завісу. Я усвідомив, що демон посилює це почуття образи. Тоді я сказав вголос: «Це ти зробив зі мною! Наказую тобі в ім'я Ісуса: залиш мене в спокої і йди туди, куди тебе пошле Ісус». Тягар гіркоти раптово знявся з мене, наче гнітюча вага. Я не кажу, що я був «одержимий» демонами. *Коли Дух Божий наповнює нас, демони не можуть володіти нами.* Але вони можуть спокушати нас і впливати на нас. Біблія говорить, що демони переслідують і вас. Ви можете з ними боротись!

Ведення духовної війни

Іноді, коли люди усвідомлюють реальність духовної війни, вони думають тільки про це.

Інші люди усвідомлюють духовну війну на деякий час і займаються нею протягом певного періоду життя, але потім втрачають її з поля зору.

Тому, намагаючись зберегти збалансований, сталий підхід, я порівняв духовну війну з заміною масла в моєму автомобілі. Я не зобов'язаний міняти масло в машині, якщо не хочу. І все буде гаразд... протягом тривалого часу. А потім двигун вибухне.

Духовна війна схожа на це. Ви можете довго не звертати на неї увагу... а потім ваше життя вибухає. Я регулярно використовую шість інструментів у духовній війні. Я практикую їх приблизно від одного до трьох разів на тиждень. Ось шість інструментів, які я використовую для ведення духовної війни:

1. ЗОДЯГНІТЬСЯ В БОЖУ ЗБРОЮ

Я регулярно молюся про Божу допомогу, щоб одягнути кожну частину Його броні, але це не виглядає як якийсь магічне заклинання. Натомість я люблю глибоко роздумувати над значенням кожного обладунку. Мене тішить те, що зброя, яка перемагає сатану, не є моторошною, магічною річчю, як ми бачимо у фільмах.

Ви, як і я, можливо, «почерпнули» багато сумнівних ідей про духовних істот з років перегляду страшних фільмів. Нам потрібно відучитися і ретельно стерти з пам'яті кожну деталь голлівудського «богослов'я» про невидимі сили. Як ви думаєте, хто придумав ці фільми? Це рекламний відділ диявола! Зброя, яка перемагає сатану – це не ладан і моторошні латинські заклинання, які ви бачите у фільмах. Вибуховою духовною силою, яка грубо відштовхує темряву, виявляється дотримання основ християнського життя.

Подумайте над цими словами:

«Через це візьміть повну Божу зброю, щоб могли ви дати опір дня злого, і, все виконавши, витримати. Отже, стійте, *підперезавши* стегна свої *прав-*

дою, і зодягнувшись у броню праведності, і взувши ноги в готовість Євангелії миру. А найбільш над усе візьміть щита віри, яким зможете погасити всі огненні стріли лукавого. Візьміть і шолома спасіння, і меча духовного, який є Слово Боже. Усякою молитвою й благанням кожного часу моліться духом, а для того пильнуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих» (Еф. 6:13-18).

Павло вчить нас захищати своє серце правдою. Покрийте своє серце праведним життям. Тренуйтеся наполегливо, щоб бігти з місця на місце з Доброю новиною, яка несе мир з Богом кожному, кого ви зустрічаєте. Блокуйте сатанинські спокуси вірою в Бога і вірним життям. Спростовуйте думки, які диявол вкладає у ваш розум, глибоко усвідомлюючи, що ви спасенні, і слухаючи свого Спасителя. Поглиблюйте свої знання Писання, щоб з допомогою Духа використовувати їх, аби зруйнувати твердині сатани в житті людей. Щодня захищайте спину своїх побратимів по зброї, покриваючи їх молитвою. Саме так ми воюємо Божою зброєю!

Сатана міг у вас стріляти. Якщо ви не були належним чином захищені, то отримали кілька ударів довгими, тонкими стрілами, що глибоко встромилися в груди і боки. Ви знаєте, де ці рани; це ті місця у вашому житті, які болять. Гріх завдає болю. Подумайте про ці рани. Потім подумайте про себе, і в покаянні обережно витягніть кожну стрілу зі свого тіла. Потім одягніть броню і подумайте про те, як Божа зброя захищає вашу вразливу душу.

2. МОЛІТЬСЯ: «ВИЗВОЛИ НАС ВІД ЛУКАВОГО»

Ісус вчив нас молитися, щоб Бог визволив нас від зла. Тому, за прикладом молитви, якої Ісус навчав Своїх учнів, я часто молюся: «Визволи нас від лукавого» (Мт. 6:13).

У грецькій мові це може означати як «визволи нас від лукавого», так і «визволи нас від зла» загалом. Тому я користуюся нагодою, щоб молитися і проти того, і проти іншого.

Біблія розповідає про злих людей, про злі думки, про злих духів і про злі події, наприклад, такі як катастрофи. Мої регулярні молитви за сім'ю включають в себе роздуми над словами Ісуса. Ми говоримо: «Господи, визволи нас від зла: від злих людей, злих думок, злих духів і злих подій».

3. ПРОСИТЬ У БОГА АНГЕЛІВ

Праця ангелів охоплює і турботу про нас: «Чи не всі вони духи служебні, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння впадкувати?» (Євр. 1:14). Для мене частиною духовної війни є прохання до Бога послати могутніх ангелів, які б охороняли мій дім та сім'ю.

Одного разу мені зателефонував друг із Західної Африки. Він сидів у хатині, тьмяно освітлений ліхтарем, і розмовляв з групою новонавернених. Він зателефонував мені зі свого мобільного, щоб поставити богословське запитання.

«Останні кілька ночей одна жінка бачила, як великий птах темного кольору сідав на дах її хатини і кричав низьким криком», – почав він. – «Ми всі знаємо, що це знак того, що сільські чаклуни націлилися на неї та її сім'ю, щоб з'їсти їхні душі. Чому я повинен навчити її з Біблії?»

Іноді мені здається, що я все ще навчаюся в семінарії, де періодично доводиться проходити богословські вікторини.

Серед іншого, я нагадав своєму другу, аби він помолвився за цю жінку, щоб Бог послав ангелів для захисту її будинку. Я шукав на своєму комп'ютері ключові місця з Писання і читав їх вголос по телефону:

«І звів я свої очі та й побачив, аж ось один чоловік, одягнений у льняну одіж, а стегна його оперезані золотом з Уфазу. А тіло його – як топаз, а обличчя його – як вид блискавки, а очі його – як огняне полум'я, а рамена його та ноги його – ніби блискуча мідь, а звук слів його – як гук натовпу... І почув я голос його слів. А як почув я голос його слів, то я зомлів, і припав своїм обличчям до землі»
(Дан. 10:5-6, 9).

«Так виглядають ангели», – пояснив я. Мені знадобилася хвилина, щоб усвідомити це. «Якби Бог послав одного з цих ангелів, щоб захистити вас і вашу сім'ю», – запитав я, – «чи були б чаклуни у вашому селі достатньо могутніми, щоб завдати вам шкоди?»

Одна гучна відповідь пролунала з натовпу віруючих, що тулилися разом у темряві тієї хатини: «Нізащо!»

Коли ми щовечора вкладали наших дітей спати в Західній Африці, ми часто молились: «Господи, розстав навколо нашого дому Твоїх ангелів». Одного вечора перед сном наша трирічна донька спробувала так само помолитись. Склавши разом свої крихітні пухкенькі рученята, вона промовила своїм чарівним голоском: «Господи, розкидай Своїх ангелів навколо цього будинку».

Після цієї молитви переді мною розігрувався цей уявний образ: ангели, що перекидаються в повітрі і приземляються вертикально, немов пляшки з водою, недбало підкинуті Божественною рукою. Я впевнений, що наш дім так чи інакше був добре захищений! І мої діти росли, знаючи, як захистити себе від зла. Це також допомогло їм, коли вони пішли вчитися до коледжу.

Просіть Бога, щоб Він послав вам ангелів, які б вас охороняли.

4. ОСВЯТІТЬ МІСЦЯ, ДЕ ВИ ЖИВЕТЕ І СЛУЖИТЕ

Іноді я ходжу по дому чи на роботі з простягнутими руками. «Господи», – кажу я, – «як скинія і храм були відокремлені для святих цілей, так і цей дім я присвячую Євангелії Ісуса, як місце поклоніння Тобі». Це нагадує вчення Ісуса для Його послідовників:

«Як до дому ж якого ви ввійдете, то найперше кажіть: «Мир дому цьому!» І коли син миру там буде, то спочине на ньому ваш мир, коли ж ні – до вас вернеться» (Лк. 10:5-6).

Ісус вірив у благословіння та освячення домівок, аби вони були місцями миру. Він заповідав Своїм учням робити це усюди, куди б вони не йшли; так само можемо робити і ми.¹⁷

Тому я запрошую вас регулярно освячувати свій дім, як місце миру, поклоніння та молитви.

5. ВИГАНЯЙТЕ ДЕМОНІВ

Кожного разу, коли я ходжу в молитві, присвячуючи свій будинок або офіс Богу, я також користуюся цією можливістю, щоб наказати демонам покинути його в ім'я Ісуса. Я не знаю, чи можуть демони чути, про що я думаю, тому я говорю вголос. Я вважаю за краще робити це, коли мої сусіди не бачать.

Чому б вам не закрити цю книгу і не спробувати? Скажіть: «В ім'я Ісуса, я наказую тобі вийти з цього будинку і піти туди, куди тебе пошле Ісус». Витратьте декілька хвилин на те, щоб потренуватися вимовляти ці слова вголос. Повторіть їх у себе вдома. Повторіть їх у своєму офісі. Звикайте виганяти демонів, яких ви не бачите. Це важливий інструмент у духовній війні.

6. ВІДВЕРНІТЬСЯ ВІД ЗЛА

Одного разу я дізнався від свого сусіда-християнина із Західної Африки про необхідність відвертатися від зла. Він розповів історію про те, як до нього звернулися за допомогою, щоб звільнити чоловіка, якого паралізували демони. Він сказав, що зміг звільнити людину, коли ніхто інший в селі не зміг, тому що «я не знаю їх, а вони не знають мене». Мій сусід казав: «Я не маю справи зі злими духами, а вони не мають справи зі мною».

Це дало мені зрозуміти, наскільки важливим є покавання в духовній війні. Я почав виганяти демонів, кажучи: «Забирайтеся з цього будинку в ім'я Ісуса. Я не маю нічого спільного з вами, а ви не маєте нічого спільного зі мною». Часто, коли я говорив це, в моїй голові виринав таємний гріх, який я носив у своєму житті. Ніби демони відповідали: «Але ти ж знаєш, що маєш цей гріх у своєму житті. Це червона доріжка, яку ти розгорнув для нас». Це нагадує мені, наскільки важливим є відвернення від зла.

Тоді я кажу: «Гаразд, з цієї миті я каюся в цьому гріху. Я більше не буду цього робити. Тож тепер я не маю нічого спільного з тобою, а ти не маєш нічого спільного зі мною. Забирайся геть в ім'я Ісуса». Люди часто називають це «відреченням» від зла у вашому житті. Я не хочу сказати, що ми повинні бути безгрішними, щоб виганяти демонів; але нам дійсно потрібно постійно каятися і відвертатися від наших гріхів, щоб бути в сильній духовній позиції.

Займіть позицію

Не бігайте по полю бою босоніж у спортивних шортах і футболці. Використовуйте всю зброю, яку Бог дає вам для битви! Спробуйте ці шість інструментів для ведення духовної війни:

1. Зодягніться в Божу зброю.
2. Моліться: «Визволи нас від лукавого» (від злих думок, злих людей, злих духів та злих подій).
3. Просіть Бога послати ангелів, аби вони охороняли ваш дім і сім'ю.
4. Освятіть ваш дім, як місце поклоніння і молитви.
5. Регулярно виганяйте демонів з вашого дому та місця роботи.
6. Відвертайтеся від зла у своєму житті.

Одна родина, яка мешкала неподалік від нашого офісу, готувалася до від'їзду за кордон. Однак у їхнього маленького сина почали постійно виникати проблеми з диханням, що змушувало батьків везти дитину в лікарню швидкої допомоги. Це налякало і їх, і нас. Ми почали усвідомлювати, що якщо такі епізоди продовжуватимуться, то ця родина не зможе виїхати за кордон.

Одного разу я замислився: «А що, якщо це духовна атака?» По дорозі додому я заскочив до цієї родини. Я сів у їхній вітальні і розповів їм про інструменти ведення духовної війни. Вони сказали, що спробують.

Наскільки я знаю, дитина більше ніколи не зверталася з цією проблемою в лікарню швидкої допомоги. І родина виїхала за кордон.

Не дозволяйте демонам вештатись навколо. Які демонічні напади ви ще терпите? Навіщо дозволяти їм перетворювати спокуси на залежність, конфлікти – на запеклі бійки, а хвороби – на смерть? Замість цього станьте «проти хитрощів диявольських» (Еф. 6:11) і проженіть їх в ім'я Ісуса. Уявіть, яким може стати ваше життя, коли їх не стане. Наскільки ясніше ви могли б чути Бога без них?

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. У що ви вірите про демонів?
2. Як, на вашу думку, невидимі духи можуть впливати на ваше життя прямо зараз?
3. Який досвід взаємодії з невидимими силами у вас був?
4. Як ви практикували ведення духовної війни в минулому?
5. Як, на вашу думку, вигнання демонів з вашого життя може вплинути на те, як ви чуєте Бога?
6. Як ви плануєте вести духовну війну у своєму житті? Як часто?

РАДИКАЛЬНА МОЛИТВА

*«Сину людський, дивися своїми очима й слухай своїми вухами,
і зверни своє серце на все, що я покажу тобі».*

Єзекіїля 40:4

ЧИ НАМАГАЛИСЯ ВИ коли-небудь зрозуміти, чого *насправді* хоче від вас Бог?

Схожий момент у мене був одного ранку в червні 2017 року. Мені потрібно було, аби Бог сказав мені, чи Він хоче, щоб місія *Pioneer Bible Translators* розпочала велику ініціативу з перекладу Біблії жестовими мовами світу для людей з вадами слуху.¹⁸

Будучи перекладачем Біблії, я був дуже здивований, коли дізнався, що на додаток до майже 7000 розмовних мов серед людей, які чують, близько 400 жестових мов також використовуються більш ніж 70 мільйонами глухих людей у світі.¹⁹ Хто б міг подумати? Я точно не знав.

Коли ми дізналися про це, то доклали певних зусиль, аби допомогти з перекладом жестової мови, втім до червня 2017 року ми ще не були повністю віддані цій справі. Я знав, що мені потрібно якось долучитися до цього процесу, і я бачив дві основні можливості. Я міг би зібрати гроші та відправити їх тим місіонерським організаціям, які вже використовували свої дари для роботи серед людей з вадами слуху. Або ж я міг би трансформувати нашу

організацію, щоб почати працювати над власними проектами перекладу Біблії жестовою мовою.

Перший варіант здавався безпечним і простим. Більшість людей, яких я запитував, вважали, що просто зібрати гроші для організацій-партнерів було б розумним рішенням. У такому разі ми, напевно, не зробили б багато, бо ми ніколи не займалися фандрейзингом. Втім цього було б достатньо, аби я почувався добре, ніби я *щось-таки* зробив.

Другий варіант докорінно перевернув би нашу добре «змащену» організаційну машину. Я почав відчувати переконання, що ми повинні обрати другий варіант, тому що тепер я зрозумів величезні масштаби роботи серед глухих. Наші партнери потребували *великої* допомоги, щоб виконати цю роботу. Символічного жесту було б недостатньо. Рух перекладу Біблії потребував більше людей та ресурсів, ефективно вкладених у переклади на мови жестів, щоб наздогнати рівень перекладів на розмовні мови.

Але який вибір був Божою волею? Мені дуже потрібно було *отримати розуміння* від Бога, що робити!

Я почав готуватися до збору коштів серед нашої спільноти інвесторів, публічно заявивши, що ми будемо набирати, навчати і відправляти місіонерів, щоб вони йшли до глухих по всьому світу. Я знав, що, зробивши таку заяву, ми вже не зможемо повернутися назад. Однак без Божої сили та Його благословіння я боявся, що це перетвориться на видовищну катастрофу поїзда, в якій я буду весь час бити на сполох.

Тож я сів за стіл і почав молитись. Почав я досить просто: «Боже, мені дійсно *потрібно* знати. Чи варто нам особисто брати участь у перекладі Біблії жестовою мовою?» А потім я прислухався. Я нахилив голову праворуч, а ліве вухо приклав догори, напружуючи всі свої відчуття – так,

ніби моє вухо мало почути відповідь. Спочатку я чув лише глибоку тишу.

Після того, як я повторив це питання декілька разів, я пережив один з найбільш унікальних досвідів у моєму молитовному житті. Бог без чутного ззовні голосу чітко закарбував у моїй свідомості думку про те, що Він очікує від нас участі в перекладі Біблії жестовими мовами. Він також чітко дав зрозуміти, що гнівається на Церкву за маргіналізацію та нехтування глухими.

Я почав свій час молитви, просто сидячи за робочим столом, а під кінець молитви я вже стояв на колінах, тремтячи від страху перед Божим гнівом. Це знову нагадало мені про те, що Бог сказав Єремії: «Хіба слово Моє не таке, як огонь, – говорить Господь, – і як молот, що скелю розлупує?» (Єр. 23:29). Так, воно було схоже на удар молотом. Ще й обпалювало.

Я починав свій шлях лідера так, ніби Ісус помер лише за людей, які чують. Однак цей досвід у червні 2017 року змусив мене повністю розкаятися в тому, що я ігнорував глухих. Я залишив позаду свої половинчасті заходи.

Але мене все ще мучило питання про те, що Бог показав мені. Чому Бог так розгнівався? Я не розумів.

Чому ж такий гнів?

Через декілька місяців до нашого офісу завітали співробітники «Місії для глухих».²⁰ Більшість з них були глухими. Нерішуче я розповів їм свою історію про те, як почув від Бога, що Він гнівається на Церкву за те, що вона ігнорує глухих. Це був ризик. Я не міг знати, як глухі люди відреагують на таку історію від людини, яка чує. Вони все життя були маргіналізовані людьми зі слухом. Я мало знав про культуру глухих і не знав, чи не образять їх мої слова.

Однак коли я розповів їм про свій досвід, в кімнаті відбулося помітне зрушення. У деяких з них на очах з'явилися сльози. У інших обличчя стали ще більш напруженими, ніж раніше. Нарешті, один чоловік сказав: «Я радий знати, що Бог гнівається за це. Я гнівався через це дуже довго».

Поговоривши з ними про їхню точку зору, я почав усвідомлювати, чому я не розумів Боже послання стосовно гніву. Частково воно було не для мене. Я не розумів, тому що не знав глухих людей. Але в той день, коли я спостерігав, як світилися їхні обличчя, коли вони молилися в нашій молитовній вежі, щось змінилося в мені. Я побачив, що ці люди – дорогоцінні Божі діти. Тому зрозуміло, чому Він гнівався. Бог дав нам послання життя, яким ми повинні ділитися з усіма та усюди, і не лише з тими, хто чує, а ми ще досі не були старанними у використанні мови жестів, аби навчати учнів. Ще ні!

Уявіть, що ви сказали своєму сину, що ваша дочка в небезпеці, і послали його рятувати її життя, а через декілька годин побачили, що він замість цього бавиться. Ви б не розсердились? Наша ситуація схожа. Ісус наказав Своїм послідовникам робити учнями *всі* народи, в тому числі і людей з вадами слуху. Але якби Бог розраховував на те, що я розповім про Ісуса глухим людям, то вони б точно не почули Євангелію за перші декілька десятиліть мого служіння.

Невдовзі після візиту наших друзів я приєднався до членів правління «Місії для глухих» і почав вкладати більше організаційної енергії *Pioneer Bible Translators* в рекрутування, навчання та відправлення глухих місіонерів до людей з вадами слуху.

Моліться за втілення Божих бажань

Моя історія ілюструє останню звичку, необхідну для формування в наших серцях надзвичайного слухання. Ми повинні навчитись молитися про речі, якими захоплюється Сам Бог. Інакше, чому ми повинні очікувати, що Він дасть нам конкретні настанови?

Якщо багато моїх молитов стосуватимуться мого власного комфорту, зручності та багатства, то може виявитись, що Бога мало цікавлять ці речі, і Він не може дати мені жодних вказівок щодо них. Він може подумати, що отримання ще більшого комфорту та ще більшої кількості грошей просто зруйнує моє духовне здоров'я. Бог може здаватися абсолютно мовчазним, тому що ми ще не поставили Йому жодного цікавого запитання.

Якщо ж ми молимося про те, щоб принести справедливість Божого Царства в наші міста та світ, ми можемо виявити, що нарешті привернули Його цілковиту зацікавленість. Богу є що сказати на цю тему. Молитва – це не про те, щоб отримати все, що ми хочемо. Це спосіб, яким Бог вивільняє Свою силу в нас, щоб отримати те, чого *Він* хоче.

Радикальна молитва – це не те саме, що молитва заступництва (принаймні, не в тому сенсі, в якому я використовую ці терміни). У заступництві ми молимося про речі, які *нас* глибоко хвилюють, і це правильно. Однак в надзвичайній молитві ми молимося про те, що глибоко хвилює *Бога*, наприклад, про просування Його Царства.

Яків у своєму посланні вчить, що заступницька молитва має силу частково тому, що *людина, яка молиться*, є праведною. Яків писав: «Бо дуже могутня ревна молитва праведного» (Як. 5:16). Наше заступництво за дорогі нам речі має обмежену силу, тому що наша праведність теж має межі. Натомість радикальна молитва приносить необ-

межену силу, тому що праведність Ісуса не має меж. Ісус обіцяв безмежну силу для такої молитви, тому я називаю її «радикальною молитвою».

Наприклад, Ісус обіцяв необмежену силу, коли ми молимося «в Його ім'я»:

«Поправді, поправді кажу вам: Хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця. І коли що просити ви будете в *Імення Моє*, те вчиню, щоб у Сині прославивсь Отець. Коли будете в Мене просити чого в *Моє Ймення*, то вчиню» (Ів. 14:12-14).

У Біблії імена мають значення, бо вони відображають характер людини. Ім'я Ісуса означає «спасіння». Коли ми звертаємось з проханнями, що відповідають Його характеру, імені та місії, Він виявляє безмірну силу. Молячись такими молитвами, ви повернете до себе запал Небесного Отця і почнете чути Його Святого Духа.

Ключ до радикальної молитви полягає в тому, щоб перестати молитися про наші стратегії і зробити молитву стратегією для виконання того, до чого нас направляє Бог. Коли ми вчимося організовувати все своє життя і служіння навколо молитов, на які Ісус обіцяє відповіді з безмежною силою, ми бачимо особливу Божу дію в нашому житті. Розгляньмо біблійні принципи радикальної молитви:

- Бог відповідає на молитву в ім'я Ісуса (Ів. 14:11-14).
- Бог відповідає на наполегливу молитву (Лк. 11:9-10).
- Бог відповідає на спільну групову молитву (Мт. 18:19).

- Бог відповідає на конкретні молитви, які зміцнюють нашу віру (Мт. 17:20).
- Бог відповідає на молитви віри та вірності (Мр. 11:24).

Коли ми покладемо ці принципи в основу свого життя і служіння, ми зможемо відчутти безмежну силу, яку обіцяв Ісус. Розгляньмо деякі кроки для реалізації цих принципів:

1. Просіть Бога показати вам, що Він хоче, аби ви зробили.
2. Прислухайтеся до Божого завдання.
3. Ведіть конкретні, стратегічні списки молитовних прохань за людей, на яких ви справляєте вплив, і за справу Божого Царства навколо вас, аби вам бути наполегливими в молитві.
4. Регулярно збирайте групу людей для спільної групової молитви.
5. Моліться з очікуванням. Тримайте під рукою ручку, щоб записувати ідеї та вказівки, які ви отримуете від Бога під час молитви.
6. Виконуйте отримані повеління.
7. Спостерігайте за надзвичайно потужними відповідями на молитву.

Але як слухати Боже завдання? Відповідь ви можете знайти у плані цієї книги. Спочатку зрозумійте, як Бог промовляв до Свого народу в Біблії (розділи 1 і 2); потім розвивайте серце, яке здатне слухати, розвиваючи активне благочестиве життя (розділи 3–12); а потім навчіться на власному досвіді розрізняти Божий голос (розділи 13 і 14).

Сформуйте біблійне бачення для групи

Деякі церкви та служіння не можуть застосовувати ці принципи, тому що не мають Божого керівництва для усієї групи.

Служіння, які не мають чітких, групових, Богом визначених цілей, не можуть потужно застосувати принципи радикальної молитви. Чому? Тому що група не знає, про що молитися.

Втім після проведення кропіткої роботи по визначенню цілей, орієнтованих на Царство Боже, вони можуть перетворити ці цілі на конкретні молитовні прохання.

Візьмемо приклад альянсу *illumiNations* у русі перекладачів Біблії. Це альянс одинадцяти великих організацій з перекладу Біблії, які об'єдналися навколо чотирьох цілей під загальною назвою «Цілі вседоступності».²¹ Альянс *illumiNations* передбачає, що до 2033 року всі люди матимуть доступ до Божого Слова.

- 95 відсотків матимуть доступ до повної Біблії (усіма мовами з кількістю носіїв понад 500 000).
- 99,96 відсотків матимуть доступ до Нового Завіту (усіма мовами понад 5 000 носіїв).
- 100 відсотків матимуть доступ принаймні до частини Писання.
- 100 найбільш стратегічних писемних мов світу будуть доступні у двох гарних перекладах.

Хоча робота, яка пішла на розробку цілей, напевно, здавалася складною, але подумайте про Божу силу, яка в результаті стала доступною для тих, хто брав участь у цій роботі. Вони можуть перетворити кожен мету на молитву: «Господи, будь ласка, допоможи альянсу *illumiNations* і Твоїй Церкві...

- до 2033 року перекласти усю Біблію всіма мовами, якими розмовляють понад 500 000 носіїв;
- до 2033 року перекласти Новий Завіт усіма життєздатними мовами, якими розмовляють понад 5 000 носіїв;
- до 2033 року перекласти двадцять п'ять розділів Писання на кожну життєздатну мову з кількістю носіїв менше 5 000; і
- забезпечити, щоб 100 найпоширеніших мов світу мали щонайменше два гарних переклади Біблії».

Цей альянс може відчутти необмежену силу, яку обіцяв Ісус, якщо ми молимося згідно з усіма принципами радикальної молитви, перерахованими раніше.

- Цілі відповідають імені і характеру Ісуса (Ів. 14:11-14).
- Чіткий перелік прохань підсилює наполегливу молитву (Лк. 11:9-10).
- Одинадцять організацій з перекладу Біблії збираються на спільну групову молитву (Мт. 18:19).
- Конкретні прохання зміцнюють нашу віру (Мт. 17:20).
- Прохання відображають дивовижну віру та вірність (Мр. 11:24).

Ісус обіцяв, що такі молитви перетворюють неможливе на неминуче. Сам Бог настільки захоплений такою молитвою, що почне промовляти до Тіла Христового, і люди почнуть відчувати надзвичайне слухання, коли Бог їх навчатиме.

А як щодо вашої церкви, малої групи або служіння? Чи маєте ви чітко сформульоване бачення, яке стосується

усієї групи? Чи перетворили ви це бачення на конкретні молитовні прохання?

Якщо у вас немає стратегічних цілей, почніть з їхнього формування. Почніть зі спільного читання Біблії та молитви про Боже керівництво. Уважно вивчіть життя Ісуса, щоб дізнатися про Його цінності. Потім озирніться навколо. Можливо, у вашій душі спалахне вогонь, коли ви побачите щось у світі, що, як вчить Писання, неодмінно має змінитися! Поговоріть про цей виклик у групі. Сформулюйте цілі, яких ви хочете досягти разом. Після того, як ви визначитеся з цілями, внесіть їх у список стратегічних молитовних прохань.

Складіть список стратегічних молитовних прохань

Мій досвід підказує мені, що ми не можемо вивільнити всю силу цих принципів радикальної молитви, не розробивши спочатку список стратегічних молитовних прохань. Коли Ісус навчав, що Бог відповідає на конкретну, наполегливу та спільну групову молитву, Він вказав на важливість мати систему. Система наполегливої молитви здається простою: просто продовжуйте молитися про одне й те саме.

Однак людям потрібна допомога, аби пам'ятати, про що ми всі повинні молитись. Хіба можна заохотити велику групу людей молитися про одне й те саме, знову і знову, не маючи при цьому списку молитовних прохань, який би всі могли бачити? Якщо ми не записуємо конкретні прохання, як ми взагалі побачимо, що Бог відповідає на наші молитви? Ми можемо не помітити, як Він діє, тому що забудемо, про що ми молилися.

Існує багато хороших систем. Якщо ви художник, можете намалювати або зробити молитовний колаж. Якщо

ви музикант, можете молитися під музику. Якщо ви займаєтесь спортом, можете включити молитву в свою програму тренувань.

Всі ці способи гарні для окремих людей. Втім є один фундаментальний метод, який здається обов'язковим, якщо ви хочете застосувати принципи радикальної молитви *в групі*, і це – молитовний список. В умовах, коли більшість людей вміють читати, це найпростіший спосіб об'єднати всіх навколо молитви про одні й ті самі стратегічні прохання.

Так, я знаю, що молитовні списки можуть бути нудними. Але вам не обов'язково промовляти увесь список щоранку. Ви можете творчо розділити його за днями тижня чи придумати інші способи, як урізноманітнити свою молитву. Список, який включає в себе прохання, що потрясають світ, необов'язково має бути нудним.

Спостереження за тим, як Бог потрясає світ, має нас захоплювати! Якщо вам не потрібен нудний список молитов, то не моліться про нудні речі.

Моліться конкретно

Перешкодою номер один, яка заважає групам вірно молитися згідно зі списком стратегічних молитовних прохань, є небажання молитися конкретно. Декому здається дивним мати список конкретних речей, про які потрібно молитися знову і знову. Ми до цього не звикли.

Зрозумійте, що коли ви вперше складете список стратегічних молитовних прохань, це не буде природно. Люди можуть сказати: «Ми що, ставимо Богу ультиматуми?» Конкретна молитва спочатку не буде приємним процесом, але якщо ви будете продовжувати, то врешті сформуєте культуру молитви, яка зміцнить віру кожного, хто бере в ній участь.

Плануючи і складаючи список, виберіть лише декілька прохань, які будуть настільки важливими, що всі члени вашої церкви або служіння будуть регулярно повторювати їх у молитві. Вибирайте ретельно! Запишіть їх у верхній частині сторінки під заголовком «Стратегічні молитовні прохання». Це те, заради чого ви просите у Бога силу.

Потім я рекомендую вам вставити вірш з Писання під основними проханнями, щоб допомогти вам подумати про те, що буде далі на сторінці:

«А Ісус їм у відповідь каже: “Майте віру Божу! По правді кажу вам: Як хто скаже горі цій: ‘Поруйся та й кинься до моря’, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як говорить, – то буде йому”» (Мр. 11:22-23).

Після прохань складіть список «гір», які стоять на вашому шляху. Це всі перешкоди, які, як здається, роблять виконання прохання неможливим. Якщо Бог дійсно промовив і дав вам місію, ви неминуче виявите, що у вас немає того, що вам потрібно для її виконання. Вам потрібні люди і гроші. Можливо, у вас немає необхідних умов. Вам бракуватиме необхідних навичок і знань.

Конкретно визначте, які перешкоди стоять на вашому шляху. Якщо вам потрібні 5 мільйонів доларів, щоб побудувати певний об'єкт, напишіть, наприклад: «Господи, будь ласка, дай нам 5 мільйонів доларів на нову будівлю до кінця року». Якщо ваша церква шукає нового пастора, напишіть: «Господи, будь ласка, пошли нам до грудня того пастора, який поведе нас у майбутнє, яке Ти для нас запланував». Якщо вам потрібна духовна єдність, напишіть: «Господи, будь ласка, допоможи нашій команді досягти цілковитої єдності». Якщо вам потрібно більше лідерів

малих груп, будьте конкретні: «Господи, будь ласка, дай нам до серпня наступного року сімох мудрих та розсудливих лідерів малих груп». Коли ви закінчите, це повинно виглядати приблизно так, як уривок зі списку стратегічних молитовних прохань *Pioneer Bible Translators*:

СТРАТЕГІЧНІ МОЛИТОВНІ ПРОХАННЯ

- Господи, допоможи нам і нашим партнерам побачити, як до 2050 року церкви разом із Писанням змінять кожну мовну спільноту на Землі.

«А Ісус їм у відповідь каже: “Майте віру Божу! Поправді кажу вам: Як хто скаже горі цій: ‘Порушся та й кинься до моря’, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як говорить, – то буде йому”» (Мр. 11:22-23).

ГОРИ

- Боже, будь ласка, збільш кількість наших проєктів зі 102 до щонайменше 130 до 2024 року.
- Будь ласка, допоможи нашій команді мати досконалу єдність і зростаюче етнічне розмаїття, аби світ міг повірити, що Ісус є для всіх.
- Боже, спонукай Твій народ дати 4,5 мільйона доларів на нашу наступну будівлю і 3 мільйони доларів на переклади жестовими мовами до 2024 року.

У всьому процесі радикальної молитви найменш природним здається моління про те, аби Бог перемістив гори та перешкоди. Я чув, як люди кажуть: «Мені просто незручно молитися про цифри». Не забувайте, що ціла книга Біблії називається «Числа», тому для Бога цифри не можуть бути бездуховними. Вони просто визначають, яку гору потрібно зрушити і наскільки вона велика.

Я чув, як люди заперечують: «Складається таке відчуття, наче ми наказуємо Богу». Можливо, дійсно так здається, однак, ми робимо лише те, що Бог сказав нам робити. Наявність текстів Писання у молитовному списку допомагає людям зрозуміти, чому ми молимося саме так. Ці гори стоять між нами і груповим баченням, дарованим Богом і заснованим на Біблії. Ми спрямовуємо всю нашу діяльність на досягнення цієї мети, відповідно до імені та характеру Ісуса, а ці перешкоди заважають нам.

Також зверніть увагу, що не кожна конкретна перешкода в прикладі є «числовою». Ви можете точно сказати, коли Бог дає вам «досконалу єдність». Ви також можете сказати, коли у вас її немає. Це конкретно, але це не число.

Багато років тому одна моя знайома церква проводила кампанію по збору 15 мільйонів доларів. Я був присутній на одній із зустрічей з формування бачення щодо цієї кампанії. Наприкінці зустрічі всі вишикувалися в чергу, щоб помолитись за кампанію. Молитви дійсно зворушили нас, коли кожен по черзі підходив до мікрофону. Однак я помітив, що постійно бракувало однієї речі – ніхто не молився за гроші. Напевно, всім здавалося, що молитися за гроші було б бездуховно. І все ж головною метою кампанії було зібрати необхідні ресурси для реалізації церковного бачення!

У служінні Богу настає час, коли ми повинні молитися особливо: «Боже, будь ласка, дай нам 15 мільйонів доларів». Тоді, коли Бог зрушить гори, кожен зросте у вірі.

Бог відповідає на радикальні молитви

Ісус сказав:

«Я вже більше не буду рабами вас звати, бо не відає раб, що пан його чинить. А вас назвав друзями Я, бо Я вам об'явив усе те, що почув від Мого Отця. Не ви Мене вибрали, але Я вибрав вас, і вас настановив, щоб ішли ви й приносили плід, і щоб плід ваш зостався, щоб дав вам Отець, *чого тільки попросите в Імення Моє*» (Ів. 15:15-16).

Ісус обіцяв, що коли ми відкриємо для себе справу Господа, Він обере нас для виконання цієї справи і допоможе нам навчитися її виконувати. Коли ми орієнтуємося на те, щоб приносити вічні плоди, які Бог обрав для нас, і коли ми вчимося взивати до Нього, Він беззаперечно обіцяє відповісти з необмеженою силою на наші молитви. Ось так поєднуються радикальна молитва і надзвичайне слухання – чути від Бога, що робити, і молитися до Бога про силу, аби це зробити.

Бог відповідь на такі молитви для будь-кого. Незалежно від того, хто ви, багатий чи бідний, духовний чи бездуховний, Бог почує вашу молитву і покаже вам, що Він хоче, аби ви робили.

Цим має користуватися ФБР

Одного року я покинув свій дім у Західній Африці, щоб на деякий час відновити зв'язок з церквами в США. Під час моєї відсутності в Африці банда злодіїв почала красти сонячні панелі. Вони вкрали панелі з лікарні. Вони вкрали панелі з будинку губернатора. Вони навіть мали нахабство пограбувати панелі прямо з поліцейської дільниці! Зникли всі сонячні панелі на багато кілометрів навколо.

І, звичайно, злодії врешті-решт дісталися до мого сільського будинку, де вони також поцупили мої панелі.

Члени церкви були розлучені. «Цим злодіям так просто не зійде з рук крадіжка сонячних панелей Ісуса!» – говорили вони. Тому члени церкви регулярно збиралися разом, щоб постити і молитися, аби зловити злодіїв.

Погляньмо на ситуацію. Хіба можна зловити злодіїв постом і молитвою? Якби це було можливо, хіба ФБР не реорганізувало б свою структуру, створивши спеціальних агентів, відповідальних за піст та молитву? Однак церква в народі ялунка довіряла Богу.

Однієї ночі члени церкви провели спеціальне молитовне зібрання, щоб завершити піст, присвячений викриттю злодіїв, який вони проводили того дня. Потім усі вийшли з церкви і почали розмовляти та сперечатися, як це роблять християни в усьому світі. І тут, у темряві проїжджої частини дороги, що проходила біля церкви, причаївся чоловік, який крадькома проходив повз них у тіні.

Один церковний лідер різко вказав на нього та оголосив: «Це він!» Усі відповіли: «Та годі тобі. Ти так кажеш тільки тому, що ми щойно закінчили спеціальний піст і молитву за впіймання злодіїв». Однак лідер продовжував показувати пальцем і наполягав на тому, що якимось чином він просто *знає*, що чоловік, який йде по дорозі в темряві, був саме тим злодієм, про якого вони щойно молились, аби його зловити.

Тоді члени церкви підійшли до того чоловіка і стали перед ним. Вони поставили йому декілька запитань і одразу помітили, що чоловік нервує. Зловивши його на очевидній брехні, члени церкви обшукали чоловіка і знайшли в кишені дроти та кусачки. Потім вони відвели його до сільського голови, який зв'язав його і продовжив допит.

Чоловік зізнався, що був членом банди крадіїв сонячних панелей. Він приїхав до села, щоб викрасти останні сонячні панелі в усьому регіоні, які належали церковному лідеру, що працював над перекладацьким проєктом. Злодій знав, що члени церкви будуть зайняті молитвою.

Тоді церква відвезла його до міста в поліцейський відділок. Незабаром з'ясувалося, що вкрадені панелі злодії продавали в місті за дві години їзди на південь. Члени церкви посадили офіцера поліції в таксі і разом з ним поїхали у вказане місто. Приїхавши туди, вони почали їздити по всьому місту, конфісковуючи крадені сонячні панелі.

Я втратив вісім панелей і отримав вісім панелей назад, і деякі з них були дійсно моїми!

Пастор у місті виступив на величезному зібранні і засвідчив, що з усіх панелей, які були вкрадені, отримали назад свої панелі тільки ті люди, які молилися в ім'я Ісуса. Таким чином, керівники всієї області дізналися, як Бог відповідає на наполегливу, єдину, групову молитву в ім'я Ісуса! Тепер у цій церкві більше ніхто нічого не краде.

Кілька років тому церква почала регулярно постити і молитися разом, аби Бог допоміг їм євангелізувати їхній народ. Зараз вони навчають людей слідувати за Ісусом у близько двадцяти селах, розташованих у двох країнах і в трьох різних мовних спільнотах. Ми молимося, аби вони заснували церкву в кожному великому селі ялунка, а потім розширювали свій вплив на навколишні групи людей.

Якщо Бог може використовувати Своїх молитовних, духовно сприйнятливих дітей, аби зробити все це серед людей, які слідують Корану в Західній Африці, то хіба є щось неможливим для Бога? Нічого. Для Бога немає абсолютно нічого неможливого!

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чи показав вам Бог місію, яку Він хоче, щоб ви виконали в найближчі роки? Якщо так, то як Він допоміг вам це зрозуміти?
2. Як, на вашу думку, молитва про прихід Божого Царства може допомогти вам почути Бога?
3. Що б ви включили до списку стратегічних молитовних прохань для вашої церкви чи служіння?
4. Які конкретні «гори» або перешкоди потрібно, щоб Бог усунув з вашого шляху, аби ви могли досягти поставлених цілей?

ЧАСТИНА 3

НАДЗВИЧАЙНЕ СЛУХАННЯ

ПРИНЦИПИ СЛУХАННЯ

«Покликуй до Мене – і тобі відповім,
і тобі розповім про велике».

Єремії 33:3

КОЛИ РЕБЕККА вчилася в старших класах, багато юнаків у християнському літньому таборі виявили бажання присвятити своє життя «постійному християнському служінню», в той час як дівчата обіцяли стати дружинами проповідників. Втім щось у цьому сценарії не влаштувало Ребекку. Хіба Бог не може привести жінку до повноцінного служіння?

Однак у яке б служіння для Ісуса вона могла б інвестувати своє життя? Ця молода дівчина хотіла віднайти сенс для *свого* власного життя, а не просто жити метою, яку вона начебто має отримати від свого майбутнього чоловіка-проповідника, якого ще не зустріла. Одного разу Ребекка наважилась на сміливий крок і запитала служителя на ім'я Марк Уорлі про те, що жінка, яка любить вивчати мови, може зробити зі своїм життям, щоб послужити Богу. Служитель відповів, що вона може перекладати Біблію разом з місією *Pioneer Bible Translators*.

Коли Ребекка дізналася, що жінки можуть вільно брати участь у перекладацькому служінні, вона поринула в роботу над перекладом Біблії, наче сокіл, що хапає здобич. Вона відчувала, що була народжена для життя з Бо-

жественною метою, і її не можна було від цього відмовити. Вона хотіла догодити Богу понад усе.

За це служіння Ребекка була готова заплатити високу особисту ціну. Вона була переконана, що ніколи не знайде такого чоловіка, який би добровільно зайнявся перекладом Біблії разом з нею і десятиліттями жив би у віддалених куточках світу. Ребекка дійшла висновку, що Бог покликав їхати її одну, без чоловіка. Вона провела літо, молячись про Боже провидіння і оплакуючи все те, що вона залишить позаду – чоловіка, дітей і сім'ю – слідуючи за Ісусом у це особливе майбутнє.

А потім вона зустріла мене.

Бог працював і в моєму серці. У дев'ятому класі я вирішив, що повинен стати місіонером. Вступаючи до коледжу, я розмірковував про те, що Бог міг би найкраще використати мої навички, якби я став інженером-будівельником, який займається будівництвом на місіонерських полях. У мене не було такого «лазерного» фокусу, як у Ребекки, доки я не почув, що серед мусульман на один мільйон людей припадає лише один євангельський благовісник. Я подумав: «Якби я був мусульманином, відкритим для слухання Євангелії у місті-мільйоннику в ісламському світі, які б у мене були шанси почути про Ісуса?» Це питання пронизало мою душу.

Я присвятив себе цьому великому «морю» потреб, плануючи ділитися любов'ю Ісуса з мусульманами через працю інженера-будівельника (що дало б мені можливість потрапити в країни, до яких інакше було б важко дістатися). Так Бог створив умови для моєї зустрічі з Ребеккою. Вибух, що стався в результаті, став великою романтикою мого життя.

Я зустрічав й інших дівчат, які, здавалося, були заінтриговані ідеєю місій, або, принаймні, відкриті до неї, але Ребекка залишалася непохитною, як Гібралтар, у своїй

рішучості не тільки поїхати на місію, але й стати перекладачем Біблії. Її непохитна відданість справі привернула мою увагу і врешті-решт переконала мене, що вона саме та дівчина, яка мені потрібна. Я захоплювався її непохитною завзятістю. Це змусило мене подумати, що у неї вистачить сили духу, щоб працювати зі мною в складних країнах протягом тривалого часу.

З величезними зусиллями мені ледве вдалося привернути її погляд, щоб переконати її піти зі мною на кілька побачень. Я майже одразу зацікавився тим, щоб провести з нею все своє життя. Ці блискучі блакитні очі і прагнення служити Господу полонили мене. Я хотів, щоб Ребекка стала моєю дружиною, завзятою, наполегливою і цілеспрямованою.

Але у нас виникла велика криза: гостра потреба почути Господа. Чи була Господня воля в тому, щоб ми продовжували наші стосунки? Ми повинні були знати. Від цього залежало все наше життя. Я стверджував, що ми повинні просто піти на це. Я думав, що все буде добре, тому що, зрештою, ми обидва були віддані місії, і цього має бути достатньо. Звісно, вона могла б трохи поступитися і зробити те, що я хотів.

Натомість Ребекка з твердим поглядом стверджувала, що вона ніколи не відмовиться від свого покликання від Господа заради якогось волохатого хлопця. Гарзд, можливо, я прикрасив останню частину, але її настрій дійсно був рішучим. Я ніколи не зустрічав такої рішучої жінки з характером. Це мене ще більше заінтригувало, і я сильно закохався.

Однак це не вирішило нашої проблеми. Ми разом відвідували різні місіонерські конференції, щоразу розігруючи одну й ту саму історію. Ми починали говорити про майбутнє, і Ребекка кидала мене. Тричі вона мене сильно підводила! Я чітко пам'ятаю один розрив морозного дня

на місіонерській конференції в Урбані 1987 року. Там я вперше зустрів Рондала Сміта, на той час президента організації *Pioneer Bible Translators*. Яка іронія! Я не знав, що через двадцять років стану його наступником на посаді президента тієї самої організації, до якої я тоді відмовився приєднатися.

У нас з Ребеккою була серйозна проблема. Я хотів працювати серед мусульман, а Ребекка не вірила, що переклад Біблії можна робити серед мусульман. У нас був друг, який працював у Північній Африці. Він писав листи додому, розповідаючи, як переїжджав з міста в місто, розповсюджував євангельські трактати і завжди був на крок попереду місцевої влади. Ребекка просто не могла зрозуміти, як можна робити переклад Біблії в таких умовах.

Я остаточно здався в 1988 році на навчальному заході під назвою *Pioneer Missions Institute* у Джоупліні, штат Міссурі, в *Ozark Christian College*. Ми з Ребеккою почали повторювати стару схему розставання, коли нарешті я передумав і вирішив, що приєднаюся до *Pioneer Bible Translators* разом з нею. Ми поїдемо туди, куди вона захоче, щоб перекладати Біблію. Я був би працівником з розвитку громади в її проєкті з перекладу Біблії. Я дуже сильно любив її.

Тоді ж ми познайомилися з одним із наших майбутніх наставників. Він приєднався до *Pioneer Bible Translators* і заснував нашу філію в Західній Африці в 1988 році. Ми були дуже раді, коли почули, що він займається перекладом Біблії серед мусульман – саме тим, чим ми обидва хотіли займатися. «Якщо він може це робити», – сказали ми, – «то і ми зможемо!» Я міг би ділитися любов'ю Христа з мусульманами, а Ребекка могла б перекладати Біблію!

У той момент ми нарешті побачили шлях, який Бог приготував для нас. «Якщо більше нічого не станеться», –

сказали ми, – «давай просто одружимося і підемо цим шляхом». Так Бог навчив мене п'яти принципам надзвичайного слухання.

1. Приєднуйтесь до того, що робить Бог.

Те, що ви чуєте від Бога, відповідає тому, що Він робить. Перший принцип надзвичайного слухання співпадає з тим, про що багато хто дізнався з книги Ріка Уоррена «Цілеспрямоване життя» (*The Purpose Driven Life*)*. І це не дивно, адже основою для сказаного в його книзі слугує вчення Ісуса в Євангелії від Івана. Якщо ви хочете навчитися чути Бога, ви повинні навчитися наслідувати приклад Ісуса і ці два вчення:

1. Припустіть, що Бог працює навколо вас.
2. Робіть тільки те, що бачите, що робить Бог.

Ісус викристалізував для нас першу частину цього принципу, коли сказав: «Отець Мій працює аж досі, – працюю і Я» (Ів. 5:17). Подивіться на світ навколо себе та будьте впевнені, що Бог завжди у Своїй справі. У вас є можливість співпрацювати з Ним.

Друге вчення ґрунтується на першому: «Поправді кажу вам: Син нічого робити не може Сам від Себе, тільки те, що Він бачить, що робить Отець; бо що робить Він, те так само й Син робить» (Ів. 5:19). Ісус робив тільки те, що Він бачив, що робив Бог Отець. Яким би стало ваше життя, якби ви могли бачити Бога в дії?

Я хочу, щоб у моєму житті була ця ефективність та сила. Я хочу бути настільки співзвучним керівництву Святого Духа, щоб, дивлячись на світ, бачити, що саме

* Доступно онлайн: *Цілеспрямоване життя* має понад 100 перекладів! – <https://rickwarren.org/uk/purpose-driven-life/>

робить Отець, а потім мати привілей і беззаперечну силу робити це разом з Ним. Одна людина не може зробити багато, але будь-яка людина плюс Бог – це вже непереможна команда.

Тож як ви можете побачити, що робить Отець? Це буде те, що може зробити тільки Він. Погляньте на своє життя, на те, як декілька факторів та безліч непов'язаних між собою людей у вашому житті об'єднуються в єдине ціле, аби піти одним напрямком по шляху, який міг організувати лише Бог заради Своїх цілей.

Візьмемо, наприклад, нас з Ребеккою. Вона хотіла бути перекладачем Біблії, а я хотів працювати серед мусульман, займаючись чимось пов'язаним з інженерією. Ми дивилися на навколишній світ, і там, у потрібний момент, з'явився наш майбутній наставник, який працював над перекладом Біблії серед мусульман – обидва наших прагнення в одному служінні. Крім того, він ще й копав колодязі, щоб задовольнити фізичні потреби людей у воді. Ми побачили, що Бог поєднав в одному місці всі три речі, які нас цікавили: переклад Біблії, прояв Христової любові до мусульман та інженерні проекти.

Це виглядало як стратегія, але *ми* її не розробляли. Це міг зробити тільки Бог! Ми подивилися на ситуацію і сказали: «Це виглядає так, ніби все сплановано ідеально, але не нами. Будемо вважати, що це Божа воля для нас, якщо тільки щось не доведе протилежне». На цій основі ми одружилися! І, як не дивно, все спрацювало. Ми переклали всю Біблію і з тих пір засновуємо церкви. І наш шлюб теж виявився чудовим.

Один з ключових принципів надзвичайного слухання – зберігати синхронність між вашим слухом і вашим баченням. Боже слово завжди буде відповідати тому, що ви бачите, що Він робить. Наслідуйте приклад Отця і робіть те, що робить Він!

2. Бог промовляє через мету вашого створення.

Те, що ви чуєте від Бога, відповідає вашому призначенню. Запитайте себе: «Для чого я створений? Для чого мене створив Бог?» Ви *для чогось* призначені. Припустіть, що у вас є мета вашого створення, і шукайте її, спираючись на Писання: «Бо ми – Його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували» (Еф. 2:10).

Слово, що перекладається як «твориво», пов'язане з англійським словом *poet* («поема»). Воно підкреслює глибоку істину, що Бог *створив* нас. Ми – Божа поема, Його шедевр. Ми не просто так з'явилися на світ. Він створив нас – наші здібності, наші обставини, наш досвід – і все це з Божественною метою.

Подумайте над ще одним альтернативним способом перекласти вірш:

«Бо ми – *Його* шедевр, створений в Ісусі, Божому Помазану, на добрі діла, які Бог приготував наперед, *аби ми в них перебували*» (Еф. 2:10).

Іноді може здаватися, що ваше життя вийшло з-під контролю. Ви можете відчувати себе непотрібними і кинути за течією в навколишньому світі. Однак Біблія вчить не про це! Ні, *ви* – Божа поема, створена для певної мети. Він створив вас з унікальними навичками та здібностями, щоб ви робили добрі справи у світі, і Він підготував ці добрі справи «наперед», ще до того, як ви були спасенні, чи ще до того, як був створений світ. Просто «раніше».

Бог приготував ці добрі справи для того, щоб ви «перебували в них». Він простягає перед вами добрі справи, як шлях, що з'єднує точки, накреслені заздалегідь. Хо-

чете Божого керівництва? Погляньте угору! Чи бачите ви ту добру справу, яку *ви унікально здатні виконати*? Ось вона! Це Божа воля для вашого життя.

Слухання Бога – це не гра в фастбол, де ви постійно замахуетесь і промахуетесь, а Бог подає м'ячі, посміхаючись над вашою невмілістю. Це більше схоже на маленьку лігу, в яку дехто з нас грав у дитинстві. Ми стоїмо з бейсбольною битою, ліниво поклавши її на плече, в той час як Бог підкидає м'яч перед нами, привабливо встановлюючи його на майданчику для гольфу. Потім Він показує на нього і каже: «Ось він, дитино, вибий його з парку». І ми повинні замахнутися з усієї сили і продовжувати бити, якщо навіть не влучили.

Ключове питання: «Для чого ви створені?» Подивіться перед собою. Яку добру справу ви бачите, яку тільки Бог міг приготувати для вас, для чого ви спеціально створені і сформовані, щоб виконати? Ви пильні? Ви шукаєте?

Бог не сказав, що покаже вам кінцевий пункт призначення, Він сказав лише те, що приготує перед вами справи, які ви зможете виконати. Він показує вам наступну роботу на шляху, але не те, куди Він вас зрештою приведе. Коли ви зробите перший крок, ви можете почати бачити другий. Після того, як ви зробите і його, Бог покаже вам наступний крок. Зрештою, ви зможете зазирнути ще далі, з'єднати всі точки і побачити, що ваша дорога дійсно була спланована і прокладена перед вами люблячим Творцем.

Коли ми з Ребеккою обирали наше служіння, це багато в чому ґрунтувалося на тому, як ми сприймали свої дари і здібності. Ребекка вважала, що створена для роботи над перекладами, а я думав, що створений для того, щоб ділитися любов'ю Христа з мусульманами. Потім ми підняли очі і побачили чоловіка, який робив і те, і інше, і просив про допомогу. Робота, яку Бог призначив нам, стала оче-

видною, але ми ніколи не могли здогадатися, куди вона нас зрештою приведе.

У діловому світі зазвичай застосовують схожу ідею – будувати кар’єру на своїх сильних сторонах. Маркус Бекінгем²² каже, що ви повинні використовувати свої сильні сторони. Він описує ваші сильні сторони як речі, які, коли ви їх робите, змушують вас відчувати себе сильними. Що ви зробили, що змусило вас відчувати себе сильними? Що вам здається легким, що не під силу іншим? Що наповнює вас пристрастю, енергією та мотивацією?

Ваша обдарованість є проявом керівництва від вашого Творця. У Біблії сказано:

«Є різниця між дарами... Дух же той Самий... А все оце чинить один і той Самий Дух, уділяючи кожному особно, як Він хоче» (1 Кор. 12:4, 11).

Сам Бог вибрав речі, які ви можете робити, і не має значення, чи бачить їх світ важливими, чи вони здаються вам незначними. Бог створив вас для того, що Він для вас приготував! Для чого ви створені?

3. Коли Бог говорить – дійте!

Слухання може здаватися пасивним, але це не так. Те, що ви чуєте від Бога, надихає до руху. Важко вести пасивну людину.

Я зустрів людей, які «паралізують» себе. Вони думають, що спочатку Бог повинен їм все розповісти, а потім вони вирішать, чи зробити крок віри, але не раніше, ніж Бог чітко покаже їм увесь шлях від початку до кінця!

Деякі люди кажуть, що Бог покликав їх на місіонерську ниву, але вони ніколи не діють відповідно до цього покликання. Вони просто «чекають на Господа». Я не

можу собі уявити, як їм взагалі потрапити на місіонерське поле, тому що вони не роблять ніяких конкретних дій, щоб рухатися в цьому напрямку.

У деяких людей складається враження, що все, що потрібно зробити, це сказати Богу «так», а далі Він Сам вирішить, чи направити вас на місіонерське служіння, чи дати вам посаду проповідника в церкві, і без жодних зусиль з вашого боку. Однак це не так. Служіння Богу вимагає дисциплінованої, ретельної, активної, розумної, наполегливої праці з вашого боку. Ви повинні робити те, щоб діяти згідно з тим, що Він вам показує. Зрештою, Він називає це «добримися ділами». І це дуже багато роботи!

Одного разу в коледжі в Сан-Антоніо я постукав у двері, щоб розповісти Євангелію. Двері відчинив хлопець і сказав: «О, привіт, ми теж християни! Ми були в Небрасці, і Господь покликав нас і сказав переїхати в Сан-Антоніо, штат Техас». Це мене вразило. Тут були люди, яких Бог покликав саме для того, щоб допомогти моєму рідному місту. Мене раптово охопило бажання співпрацювати з їхнім служінням.

«А що ви тут робите?» – запитав я.

«Все, що скаже нам Бог», – відповів він. Між нами запанувала тиша, поки я обдумував його відповідь, яка не давала мені ніякого змісту. Я спробував ще раз.

«Гаразд, але що це? Я маю на увазі, що ви робите?»

«Все, що Він скаже». Відсутність ясності продовжувалася.

Я зазирнув через його плече і побачив, що це цілий будинок, повний людей, які кружляють навколо, очевидно, не маючи ніякого напрямку. Замолоду я, можливо, робив поспішні висновки, але з його відповідей я зрозумів, що вони просто тинялися в цьому будинку.

Спонтанно, я внутрішньо подумав з неабияким сарказмом: «Слава Богу, що я прийшов сюди вчасно!»

Ясність напрямку безцінна! Що ви знаєте напевно про те, чого Бог хоче у вашому житті? Чи прояснив Він вам що-небудь? Якщо так, то це безцінна інформація. Навіть якщо ви не знаєте всього, сміливо дійте з тим, що знаєте. Зробіть щось! Легше вести того, хто рухається, ніж того, хто лежить.

Ви коли-небудь брали дитину за руку, щоб піти з нею в магазин за одягом, а вона зі сльозами на очах падала на підлогу? Ви не можете вести таку дитину. У вас залишаються варіанти: нести, тягнути або залишити її позаду; але так ви не зможете привести її взагалі нікуди. Не чиніть так з Богом!

З іншого боку, якщо дитина іде разом з вами, ви можете взяти її за руку і повести туди, куди потрібно. Так само, коли ми розуміємо Божий напрямок для нас, нам потрібно встати, взяти Бога за руку і рухатися!

4. Бог не приховує Свою волю.

Навіть якщо вам здається, що ви нічого не чуєте, Бог не приховає від вас Своєї волі. Коли вам потрібно прийняти рішення щодо Божого керівництва вашим життям, постіться і моліться. Проводьте час, слухаючи Бога в молитві. Читайте Біблію. Поміркуйте над тим, чого вас навчає життя Ісуса. Просіть Бога про керівництво. Старанно візьміть до уваги увесь процес, описаний у цій книзі. Ретельно зважте, чи не поведе ваше рішення ваше життя в небіблійному або нездоровому напрямку. Витратьте на це тиждень, вихідні, місяць або рік, залежно від серйозності вибору.

Однак ви не можете відкладати рішення назавжди! Можливо, ви не про все почувете конкретні вказівки від Господа. Коли обставини диктують вам необхідність діяти, зробіть все можливе, щоб сприйняти керівництво Духа,

а потім з упевненістю рухайтесь вперед. З мого досвіду, те, що ви вирішите, виявиться Божою волею – принаймні на цей момент вашого життя. Це ваша відповідальність – шукати, а Божа відповідальність – відкрити Себе вам.

Бог сказав Єремії: «І будете шукати Мене, і знайдете, коли шукатимете Мене всім своїм серцем» (Єр. 29:13). Після того, як ви провели духовну ретельну перевірку якогось рішення, сміливо дійте в тому напрямку, який здається вам найбільш правильним. Якщо ви помилилися, Бог дасть вам зрозуміти, що ви помилилися.

5. Бог промовляє до Тіла Христового.

Нам потрібно навчитися дозволяти Богу промовляти до всього Тіла Христового, замість того, щоб говорити, як окремі люди: «Бог сказав мені...» Те, що ми чуємо від Бога індивідуально, ніколи не повинно закривати двері для можливості того, що Дух поведе все Тіло Христове інакше, ніж ми очікуємо.

Не слід легковажно промовляти слова: «Бог сказав мені...» У певний момент в історії Ізраїлю люди неправдиво стверджували, що говорять слово Господнє. Тому Бог заборонив людям навіть стверджувати таке: «А пророка й священника та той народ, який скаже: “Господній тягар [Господнє пророцтво]”, – то Я мужа того й його дім покараю» (Єр. 23:34). Далі Бог пояснив:

«Отак скажете ви один одному й кожен до брата свого: “Що Господь відповів”, й “що Господь говорив?” А про “Господній тягар” не згадуйте більш, бо кожному слово його стане за тягара, і ви перекрутили б слова Бога Живого, Господа Саваота, нашого Бога» (Єр. 23:35-36).

Він просить їх припинити однозначно стверджувати, що вони знають, що говорить Бог, коли вони не впевнені в цьому. Неправдиві пророцтва завжди караються в Біблії. Тому будьте обережні, кажучи всім: «Бог сказав мені це» і «Бог сказав мені те».

Якщо ви часто говорите: «Бог сказав мені...», з певною мірою негнучкості, то іншим може бути важко з вами працювати. Той, хто вважає, що має постійний, незалежний та індивідуальний доступ до Божої волі, може не відчувати мотивації прислухатися до решти Тіла.

Це не схоже на те, як Церква Нового Завіту сприймала Божу волю. В Антіохійській церкві, наприклад, Павло не говорив: «Бог сказав мені йти на Кіпр». Ні, п'ятеро людей згадуються поіменно, які всі разом постануть і моляться, щоб зрозуміти Божий напрямок:

«В Антіохії, у тамошній Церкві були ці пророки та вчителі: Варнава й Семен, званий Нігер, і кіринеянин Луцій, і Манаїл... та ще Савл. Як служили ж вони Господеві та постили, прорік Святий Дух: “Відділіть Варнаву та Савла для Мене на справу, до якої покликав Я їх!”» (Дії 13:1-2).

Зверніть увагу, що Господь не сказав їм, куди йти. Він лише сказав, *кто* і *що*. Тоді вони прийшли до спільної думки, що їм слід направлятися на Кіпр. Бог залишив їм можливість відчутти провидіння Святого Духа, оскільки вони шукали Його та обговорювали Боже керівництво разом, усією церквою приймаючи керівництво Христа, як Глави церкви.

З мого досвіду, коли люди часто кажуть: «Бог сказав мені», не залишаючи місця для внеску решти Тіла Христового, це в кінцевому підсумку не спрацьовує. Закон Мойсея наказує Ізраїлю побивати камінням будь-кого, хто наважиться говорити від імені Бога, якщо його перед-

бачення не справдиться (див. Повт. 18:20-22). Я не кажу, що ми повинні зробити побиття людей камінням церковною практикою. Я кажу, що ми повинні бути обережними, коли говоримо про Боже провидіння, щоб не бути схожими на фальшивих пророків.

Коли я відчуваю керівництво Святого Духа, я просто кажу: «У моїх молитвах останнім часом Бог, здається, впливає на мене таким чином... Чи збігається це з тим, що ви відчуваєте, коли шукаєте Його волі?» Тоді для Бога стає можливим наставляти все Тіло разом. Як і у випадку з церквою в Антіохії, я бачу, що настанови, які Бог дає групі, як правило, кращі, ніж настанови, які я отримую індивідуально.

Іноді ми не почуваємося впевнено. Одного разу Павло так говорив про відчуття Божого провидіння: «І ось тепер, побуджений *Духом*, подаюся я в Єрусалим, не відаючи, що там трапитись має мені, тільки Дух Святий в кожному місті засвідчує, кажучи, що кайдани та муки чекають мене» (Дії 20:22-23). Лука пише, що віруючі в Тирі за настановою того ж Духа виступили проти ідеї Павла іти в Єрусалим: «Вони *через Духа* казали Павлові, щоб до Єрусалиму не йшов» (Дії 21:4). Хто чув найкраще? Певна плутанина є природною, оскільки невидимий Святий Дух діє серед недосконалих людей. Ось чому я вчуся бути обережним у своїх словах.

Слухання Бога – це не просто питання про шепіт голосу, який сприймається розумом. Це також має узгоджуватися з твердими біблійними принципами.

1. Приєднуйтеся до того, що робить Бог.
2. Бог промовляє через мету вашого створення.
3. Коли Бог говорить – дійте!
4. Бог не приховує Свою волю.
5. Бог промовляє до Тіла Христового.

Ці надзвичайні принципи слухання відвернуть нас від звичайних проблем, коли ми почнемо напружувати наші вуха, слухаючи Божий голос. Коли ми дозволяємо Богу керувати нашим життям і показувати нам Його волю, ми отримуємо можливість виконати своє призначення.

Більше, ніж ви можете попросити чи уявити

На початку цього розділу я описав, як Бог звів нас з Ребеккою разом для перекладу Біблії серед мусульман. Але це ще не все, що Бог мав на увазі.

Ми одружилися на останньому курсі коледжу. Потім ми поїхали до *Fuller Theological Seminary*, щоб підготуватися до служіння. Ми обрали *Fuller*, тому що там були спеціалізації по роботі серед мусульман, розвитку громад та перекладу Біблії – все, що нас цікавило. Одразу після закінчення навчання я полетів до Південної Каліфорнії і поширив у місті своє резюме, намагаючись знайти роботу. Наприкінці тижня мені зателефонували з консалтингової фірми, що займається цивільним будівництвом, і попросили приступити до роботи в понеділок. Ми зібралися і поїхали.

Одного разу, коли Ребекка робила домашнє завдання з перекладу Біблії, я зазирнув через її плече... і мене охопила цікавість. Я попросив її записати мене на один з її уроків, щоб я міг зрозуміти її роботу. Я не знаю, як сталося те, що відбулося далі. Я працював інженером по тридцять п'ять годин на тиждень і мав повне навантаження на аспірантурі, тому не можу багато чого пам'ятати, але одне йшло за одним. І коли я закінчив *Fuller Seminary*, я теж став перекладачем Біблії.

Я думав, що буду засновувати церкви, а виявилось, що я став перекладачем. Я завзято вивчаю мови. Люблю грецьку та іврит. Я став дійсно хорошим перекладачем

Біблії, і мені це подобається! Тепер все моє життя присвячене тому, щоб кожен і скрізь мав доступне для розуміння Писання.

Уявіть, що б я втратив, якби не зустрів Ребекку і не закохався в неї так сильно. Якби не вона, я б упустив свою основну мету, заради якої був створений.

Але наш Бог завжди у Своїй справі. Він знає, як привести нас до нашої мети. І ці ж принципи надзвичайного слухання допоможуть і вам стати на шлях пізнання свого призначення і Божого майбутнього для вас.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Яка ваша мета і як ви її виконуєте?
2. Яку працю Отця ви бачите у своєму житті, і як ви з Ним співпрацюєте?
3. Коли вам було важко зрозуміти, якою є Божа воля для вашого життя? Що ви робили для цього?
4. Як ми можемо говорити про те, як Бог веде нас індивідуально, і при цьому залишати можливість для Бога вести разом усю нашу громаду?
5. Який наступний крок Бог прояснив для вас у вашому житті?

ЧУЮЧИ ГОЛОСИ

*«Нахиліть своє вухо, й до Мене прийдіть,
послухайте, й житиме ваша душа!»*

Ісаї 55:3

МЕРІ ВІДЧУЛА заклик від Господа, що їхній бізнес має «подвоїтись». Її чоловік, Девід, висловився більш приземлено. «Мері самими нутрощами відчула мотивацію *подвоїтись*», – сказав він.

Девід і Мері вже давно отримували Божественні підказки про те, чого саме Бог хоче для їхнього бізнесу. Упродовж п'яти років вони говорили один одному: «У мене є внутрішнє відчуття, що ми повинні зробити це...» Але вони не були впевнені, що робити з тими ідеями, які, на їхню думку, приходили від Господа.

У вересні 2017 року Девід і Мері Хейзел запросили мене провести ретрит на тему радикальної молитви з працівниками їхнього бізнесу «Світ мого Отця».²³ Вони заснували цей бізнес з розробки навчальних програм для домашніх шкіл, коли повернулися з місії, щоб мати можливість фінансово підтримувати проєкти з перекладу Біблії за рахунок їхніх прибутків з бізнесу. Я з ентузіазмом чекав на молитовний ретрит з ними. Ми планували разом поговорити про те, як зробити молитву стратегією їхнього бізнесу і як сприяти зростанню культури молитви серед працівників.

Я розпочав ретрит з висвітлення принципів радикальної молитви (дивіться Розділ 12). Потім я розповів історію про те, як Бог діяв в силі в організації *Pioneer Bible Translators*, коли ми збиралися групами, щоб наполегливо молитися в ім'я Ісуса.

Мері не новачок у молитві та служінні. Вона збирає духовний контент для веб-сайту *Journey Every Day*.²⁴ Вона усе своє життя приділяє час читанню Біблії, щоб пізнати Бога та слухатися Його. Вона усе своє життя намагається обробляти ґрунт свого серця, крок за кроком, день за днем. Мері з головою поринула у справу, яка до вподоби Самому Богу – переклад Біблії. Вона є чудовим втіленням того, про що я говорю в цій книзі; вона підтримує належний стан свого серця, аби ходити з Богом та чути, що Він говорить.

Пізніше Мері пояснила, як Бог промовив до неї слово «подвоїти»:

«Мене дуже приголомшило, коли я прочитала електронний лист або пост у блозі, в якому йшлося про те, що молитва – це стратегія. Мені це сподобалося, і я зачепилася за цю думку: “Ось воно!” Потім, коли ви проводили ретрит, ви розповіли про зростання організації *Pioneer Bible Translators*, засноване на молитві – і щось всередині мене дуже загорілося.

Під час перерви я просто підійшла до Девіда і сказала: “Я хочу подвоїтися”. Ця думка поглинула мене, вона йшла із самого мого серця. Я подумала, що якщо ми подвоїмось, то все, що ми робимо для Царства Божого, може бути більш ефективним. Я хочу бути набагато ефективнішою, тому що в світі так багато потреб. Я просто хочу бачити, як Слово Боже виходить назовні.

Оскільки я відчула це так раптово, я називаю це фразою “Бог поклав мені на серце”. Це прагнення, дароване Богом. Я не відчувала, що це йде від мене. Я відчувала, що це йде від чогось глибоко всередині мене, наприклад, від Божого Духа або від мого духа. Це не було так, ніби я сіла і придумала це. Я не знаю, чому був заклик саме “подвоїтися” а не “потроїтися”. Мені здавалося, що я була одним цілим з Божим серцем, коли Він говорив мені це. Бог ділився зі мною Своїм серцем і тим, що Він хотів зробити через мене. І ми просто повинні були мати віру, щоб це зробити. Ця ідея повністю захопила мене. І я готова на все, щоб побачити це подвоєння».

Я думаю, що Мері і пророк Єремія однаково відчули слово Господнє: «Хіба слово Моє не таке, як огонь, – говорить Господь, – і як молот, що скелю розлупує?» (Єр. 23:29). Цей текст не випадково з’являється в цій книзі декілька разів.

На одній з перерв, якраз перед тим, як ми склали список стратегічних молитовних прохань для їхнього бізнесу, Мері сказала Девіду, що відчуває, як Бог закликає їх до подвоєння.

Коли я проводжу ретрит для такої групи, одна з його частин має найбільше практичне значення. Це та частина, коли ми встановлюємо мольберт і працюємо над першим проектом списку стратегічних молитовних прохань. Я пам’ятаю різкий запах маркерів на фліпчартах (магнітно-маркерних дошках) і людей, які пропонували ідеї, поки я записував їх на великому білому аркуші паперу. Присутні пожвавились, коли почались запитання на кшталт:

- Чи можемо ми зробити це питання більш конкретним?
- Як ми зможемо дізнатися, чи Бог відповів на нього?
- Скільки таких прохань ми приносимо до Бога?
- Чи повинні ми сказати, що саме ми шукаємо?
- До якого часу ми хочемо, щоб Бог це зробив?
- Чи справді це молитовне прохання Божого масштабу?
- Чи не виявиться воно настільки претензійним, що не відповідатиме характеру Бога?
- Якщо Бог відповість на нього, чи будемо ми готові?²⁵

Подібні питання лунали по кімнаті, поки ми не почали відчувати, що між нами розвивається консенсус. Всі ідеї, які Бог народжував у їхніх душах протягом попередніх п'яти років, вилилися на планшет. Весь персонал долучився до цього процесу.

Нарешті, ми дійшли до моменту, коли я відчув, що у Девіда, власника компанії, в голові сформувався список. Протягом наступних декількох тижнів він проводив час на самоті, молитовно відточуючи його.

Це одна з ключових духовних ролей лідера. Кожен бере участь, але хороший лідер синтезує ідеї групи в сильні слова, які стають баченням, що належить групі. Лідер визначає пріоритети та уточнює найкращі ідеї, а потім формулює слова, які описують майбутнє. Лідер вирішує, про що спільнота буде молитися на шляху до втілення цього бачення. Тому список стратегічних молитовних прохань повинен, у кінцевому підсумку, відображати духовне бачення лідера.

Але він також повинен належати і групі. Кожен повинен бачити свої відбитки пальців на кінцевому продукті. Лідер, який має бачення наодинці, молиться наодинці.

Коли ми закінчили, я відійшов, щоб ознайомитися зі списком, і здивувався одному особливо сміливому проханню: «Подвоїти вплив до 2020 року». Коли ми говоримо про бізнес, подвоєння впливу зазвичай починається з подвоєння клієнтської бази. Бог мав би подвоїти кількість клієнтів, щоб відповісти на цю молитву.

Принаймні, ми так думали.

У кожному молитовному русі, що зароджується, настає момент, коли Божий народ повинен обрати віру, а не сумніви. Потрібна велика довіра до Бога, щоб захопити весь ваш персонал молитися про щось сміливе, наприклад, про подвоєння за три роки! А якщо всі будуть молитися роками, а ви не подвоїтеся? Чи це вас не збентежить? Іноді ми відступаємо назад саме в цей момент. Ми здригаємося і замість цього робимо загальні молитовні прохання, такі як: «Боже, будь ласка, благослови наш вплив».

Команда могла б бути проти сміливих та конкретних молитовних прохань. Хтось у відділі маркетингу міг би занервувати. Бо на кого всі дивляться, коли моляться, щоб клієнтська база подвоїлася?

Іноді лідер повинен заспокоїти членів команди: «Ми молимося Богу, щоб Він чудесним чином подвоїв наш вплив. Це залежить не від вас, а від Нього». Цікаво, якими були ті перші молитовні зустрічі персоналу в 2017 році, коли люди почали говорити вголос: «Боже, вдвічі збільш наш вплив до 2020 року?»

Девід і Мері, а також співробітники «Світу мого Отця» дійсно почали молитися разом, щоб Бог задовольнив їхні прохання. Вони молилися конкретними, об'єднаними груповими молитвами, наполегливо підносячи до Господа саме те прохання, до якого Бог спонукав їх молитися. Десь у невидимих сферах почали рухатися «шестерні», духовний імпульс почав зміщуватися, і перші відповіді на

молитву спочатку були схожі на струмок, а потім полились потоком.

Однак їхня клієнтська база не подвоїлася. Насправді, протягом 2018 та 2019 років їхня клієнтура зменшувалася.

Але радикальні зміни таки почали відбуватися. Одного разу Девід схвильовано надіслав мені відео, на якому люди в Папуа-Новій Гвінеї несли матеріали навчальної програми «Світ мого Отця» у мішках, накинутих на лоб, долаючи швидку течію глибиною по стегно, щоб встигнути на шкільні збори на іншому березі річки. Його голос по телефону ставав дедалі виразнішим і жвавішим, коли він схвильовано розповідав мені про школи в Південній Африці та Ліберії, які використовують їхні навчальні матеріали.

Наступне, що я дізнався, це те, що Мері розробляла навчальну програму з англійської, як другої мови, на основі матеріалів їхньої домашньої школи, яку люди почали використовувати в Гондурасі. Девід їздив у країни Центральної Азії, де про Христа ще не знали, навчаючи людей, як розпочати бізнес, щоб служити в інших країнах.

Ми всі зрозуміли, що коли ми просили Бога подвоїти наш вплив, Він, можливо, не думав про вплив так, як ми. Ми всі хотіли отримувати більше грошей для більшого впливу на Царство Боже. Але Бог не виявив жодного інтересу до фінансових аспектів «впливу». Замість цього Він просто перетворив їхній бізнес на міжнародну місію, тому що Його ніщо не може зупинити.

Якщо ви дасте Богу ключі від вашого бізнесу і дійсно будете слухати Його настанови, не дивуйтеся, коли Він натисне на акселератор і понесе ваш бізнес по всьому світу!

Ось що Він говорив Мері: «Я приготував для тебе вдвічі більший духовний вплив, ніж ти могла собі уявити.

Попроси Мене подвоїти твій бізнес. Почекай і побачиш, що станеться!»

Це не обов'язково було фінансове подвоєння, але їхній духовний вплив поширився по всьому світу, починаючи з Північної Америки.

Розкрийте в собі Божу силу!

Молитва – це не спосіб отримати від Бога те, що ви хочете. Молитва – це те, як Бог вивільняє через вас Свою силу, щоб отримати те, чого хоче Він.

Досвід Девіда і Мері, коли Бог промовляв до них, часто трапляється і з іншими. В одному з опитувань, проведених *Pew Research Center*, задокументовано, що 28 відсотків дорослих американців сказали, що вони розмовляють з Богом і Бог розмовляє з ними.²⁶

Наша проблема не в тому, що ми не чуємо Божого голосу в своїй голові. Часто проблема в тому, що у нас в голові *занадто багато* голосів. Ми не знаємо, як точно визначити саме той голос, який є голосом Святого Духа. Ми не можемо достовірно відрізнити наш внутрішній монолог від Божого голосу.

Той факт, що ми маємо внутрішні голоси, не викликає сумнівів. Згідно з психологічним дослідницьким проектом про «внутрішнє мовлення», заснованим на тридцятирічних дослідженнях Університету Невади, люди відчують внутрішнє мовлення в середньому 23 відсотки часу. Деякі люди ніколи не повідомляли про внутрішнє мовлення, а деякі – завжди.²⁷

Люди також повідомляли про внутрішнє бачення та уявні образи. Іноді вони описували внутрішнє мовлення як таке, що «просто відбувається». Слова приходили в голову, але вони не відчували, що контролюють ці думки. Мати голоси в голові – це частина людського досвіду.

Навіщо нам сумніватися, що Бог може використовувати цей досвід, щоб передавати Свої власні послання в нашу свідомість? Бог, Який створив складний людський мозок, повинен також мати можливість промовляти слова і вкладати образи в нашу свідомість. Хіба не так пророки описували слухання слова Господнього? Іноді Бог говорив їм слова, а іноді показував образи. Пам'ятаєте всі ті приклади з Біблії, які ми згадували в Розділах 1 і 2?

Лука не згадує жодного чутного звуку, коли описує досвід отримання Семеном послань від Бога:

«І Святий Дух був на ньому. І від Духа Святого йому було звіщено смерті не бачити, перше ніж побачить Христа Господнього. І Дух у храм припровадив його» (Лк. 2:25-27).

Як Святий Дух відкрив цю інформацію Семену? Настільки докладно! Як Він привів його до храму? Таке конкретне місце! Чи почув Семен голос ззовні? Чи це було більш схоже на те, що Бог використовував «внутрішнє мовлення» Семена, щоб вкласти послання в його свідомість? Оскільки Лука використовує таке абстрактне слово, як «звіщено», я схиляюся до думки, що Семен відчув голос Божий у своєму розумі, те, що я називаю «надзвичайним слуханням».

Інші голоси

Наскільки було б легко, якби кожен голос у нашій голові був породжений або нашими власними думками, або Божественним посланням! Але це не єдині два фактори, які впливають на наші думки. Нас також оточують людські впливи з нашої родини та зі світу засобів масової інформації. Людські очікування можуть регулярно втручатися в наш розум. Деякі ідеї, які виникають у нас, можуть похо-

дити від нашого виховання або від впливу ЗМІ, що формуються у вигляді слів у нашому мозку.

Значна частина спокус – це демони, які плутають наші думки, впроваджуючи власні ідеї. Саме Ребекка вперше переконала мене в тому, що нам потрібно берегти себе від демонічних думок. У перші роки нашого знайомства вона вважала, що всі думки в її голові – її власні. Вона відчувала, що повинна бути вірною собі і серйозно ставитися до кожної ідеї у своєму внутрішньому монолозі.

Одного дня вона зловила себе на думці: «Я ненавиджу Грега». Пізніше, коли вона об'єктивно про це подумала, то відчула подив. «Звідки це взялося?» – запитала вона себе. – «У мене немає ненависті до чоловіка». Через деякий час вона відвідала навчальний захід у церкві і переконатася, що іноді демони вкладають своє послання в нашу свідомість. Пам'ятаючи ту ненависну фразу, що промайнула в її голові раніше, отримане вчення знайшло відгук.

Роками ця ідея, здавалося, надійно допомагала пояснити, що люди відчують під час спокуси. Сьогодні ми обидва вчимо, що нам потрібно застосовувати розрізнення до думок у нашій голові, щоб оцінити їхнє джерело. Сатана і його демони можуть пропонувати злі ідеї, але ми не повинні їх приймати.

Внутрішні впливи, які я відчуваю у своєму духовному житті, мають чотири основні джерела: (1) мої власні думки, (2) голос людських очікувань, (3) демонічні думки, і (4) Божий голос.

Розтізнання голосів

Здається, наша проблема не в тому, що ми не можемо почути Бога. Це не відсутність голосів. Наша проблема в тому, що ми маємо занадто багато впливів, безліч голосів, що проносяться в нашій голові, і не маємо достатньої

розрізнявальної здатності. Ми ще не достатньо попрацювали над тим, щоб перевірити голоси та ідентифікувати їх. Тож як ми можемо їх відрізнити? Почніть з усвідомлення впливу голосів на ваше життя. Ми пізнаємо дерево за його плодами. Іноді ви можете відчувати, що вас переповнює невпевненість у тому, що ви відповідаєте вимогам людей, які вас оточують. Ці думки можуть нагадувати вам когось із ваших знайомих, а можуть нагадувати тиск, який ви відчуваєте на собі з боку матері, батька, чи друзів.

- «Ого, ти так і залишишся такою товстою?»
- «Як ти можеш витримувати стільки пилюки на журнальному столику?»
- «Тобі справді треба підстригти газон».

Це лише голоси людських очікувань. Нешкідливі, правда? Але будьте обережні, коли намагаєтеся догодити людям! Апостол Павло казав: «Коли б догоджав я ще людям, я не був би рабом Христовим» (Гал. 1:10). Незабаром ви побачите, що велика частина служіння Христу включає в себе свідоме рішення не догоджати людям.

Іноді ми знаходимо ідеї, які звинувачують або спокушають. Я впевнений, що всі ми чули такі голоси, які переповнюють наш розум:

- «Не можу повірити, що вона тобі таке сказала!»
- «Ось що ти повинен був сказати у відповідь».
- «Як ти думаєш, що він насправді мав на увазі під тими гарними словами?»
- «Справжній християнин просто продовжував би постити».
- «Якщо тобі так добре, то це не може бути неправильно».
- «Ти ніколи не змінишся».

- «Бог не може по-справжньому любити таку людину, як ти».
- «Навіщо взагалі намагатися покаятися на цьому етапі?»
- «Тобі немає сенсу жити далі».

Це не ви. Тільки демони розділяють, спокушають, звинувачують і руйнують. Ніколи не слухайте цих голосів!

Знову ж таки, в інші моменти ми можемо відчутти ніжний поштовх або тихий голос. Божий голос веде нас до того, щоб ми приносили вічний плід. Його шепіт веде нас до почуття задоволення та миру, до життя, яке ми добре провадимо:

- «У твоєму житті достатньо краси. Тобі не потрібно шукати задоволення деінде».
- «Іди і скажи тій людині про Мою любов».
- «Щедро роздавай бідним».
- «Продай усе, що маєш, збери свою сім'ю і переїжджай в Азію».

Коли думки починають приходити у ваш розум і ви хочете дізнатися, які з них від Господа, наступна таблиця може вам допомогти:

ДЖЕРЕЛО ДУМОК	НАСЛІДОК
Ви	Нормальне життя в кращому випадку і плутанина в гіршому
Людські очікування	Хвилювання
Демони	Обвинувачення, спокуси, залежності, розбрат, загрози
Бог	Вічний плід, мир, задоволення, спокій

Подивіться на таблицю і запитайте себе: «Коли я діяв згідно з цією думкою, яким був результат?» Якщо ваші дії вносили сум'яття у ваше життя і спантеличували оточуючих вас людей, то імовірно ви діяли під впливом власних імпульсів і вражень – думок, що виникли в синапсах (з'єднаннях) вашого власного мозку. Можете бути впевнені, що ви дієте на основі людських ідей, а не послань від Бога.

Якщо ви прислухалися до думки в голові, яка привела вас до дії, що принесла вічний плід, то це був голос Божий. Ніхто інший не міг цього зробити. Голос Господа приведе вас до плідного, сталого життя, сповненого миру, задоволення та спокою. Голос Божий буде спонукати вас до виконання важких або навіть неможливих завдань, але в кінцевому підсумку вони будуть важкими в здоровому сенсі, як підняття ваги або пробіжка кілометра. Вони не будуть важкими в деструктивному сенсі, як ставати трудоголіком і страждати від вигорання. Він не закликатиме вас до шаленого темпу, який веде до невдачі. Він заспокоює Своїх овець керівництвом Свого жезла і посоха. Він не підганяє отару батогами.

Чи розпізнаєте ви відмінності в тональності та намірах кожного голосу? Ми вчимося розрізняти голоси в нашій голові так само, як розрізняємо голоси знайомих нам людей. Голоси різних людей звучать по-різному. Якщо голоси в наших внутрішніх думках дійсно походять з різних джерел, вони також будуть відрізнятися один від одного.

Ви навчитесь розпізнавати Божий голос так само, як вівця знає голос свого пастуха. Ісус сказав: «Вівці слідом за ним ідуть, бо знають голос його» (Ів. 10:4); і: «Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть» (Ів. 10:27). Якщо вівці це можуть, ми також.

Слухання

Все, що я написав до цього часу, підготувало нас до цього моменту і привело до нього. Тепер ми готові почати слухати Боже керівництво.

Виділіть у своєму розкладі час, щоб зробити довгу паузу і свідомо прислухатися до Божого керівництва. Зазвичай Бог не зупиняє вас посеред вашого метушливого дня, щоб сповільнити ваш темп настільки, аби Він міг дати вам відповідь. Буде корисно, якщо ви знайдете час, бажано вранці, щоб отримати Його настанови на день.

По-перше, заспокойтеся. Бог не буде говорити голосніше за нас. Він ввічливий. Бог зміцнить нас і дозволить нам почути Його під час тиші та відпочинку:

«Коли ви навернетесь та спочинете, то врятовані будете, сила вам буде в утишенні та в сподіванні. Та ви не хотіли, і казали: “О ні, бо на конях втечемо”, тому-то втікати ви будете» (Іс. 30:15-16).

Щодня нам потрібен час, коли ми можемо сповільнити свій темп, час тихого слухання, коли Бог вливає в наше життя відновлюючу силу та скеровує його. Свідомо відкривайте своє серце для Божого керівництва, кажучи: «Господи, Ти, що створив усю землю, Боже Ізраїлю, що відкрився Своему народу в Біблії, я слухаю Тебе, аби отримати керівництво і настанови. Зараз я буду мовчати. Будь ласка, об'яви мені Себе і поговори зі мною».

Пам'ятаєте, про що ми дізналися з перших розділів цієї книги і про приклади тих, хто ходив з Богом в Біблії? Щоб отримати Боже керівництво, потрібно більше часу, ніж стандартна п'ятнадцятихвилинна тиша. Іноді нам потрібно витратити від тридцяти хвилин до години або навіть більше, щоб отримати Боже керівництво. Мета над-

звичайного слухання полягає в тому, щоб прожити своє життя в безперервному циклі керівництва:

Моліться за повеління. Слухайте їх. Виконуйте їх. Потім моліться за нові повеління.

1. Приділяйте щонайменше тридцять хвилин на день, а часто й годину, зосередженій молитві за людей, на яких ви маєте вплив.
2. Моліться, тримаючи поруч ручку і папір, і записуйте ідеї, які приходять до вас, коли ви молитесь за інших. Це можуть бути вказівки, які ви отримуете від Бога.
3. Якщо ви відчуваєте, що постійно відволікаєтесь, моліться про те, що вас відволікає.
4. Попросіть у Бога повеління на день, запишіть їх і виконуйте.
5. Виконавши отримані Божі повеління, зробіть паузу, щоб отримати нові.

Протягом дня не забувайте запитувати Господа про ключові дії, які вам треба робити. Згадайте перші розділи цієї книги і те, як важливо було для Давида та інших великих Божих слуг запитувати Господа. Запитуйте, наприклад, перед тим, як натиснути кнопку «Відправити» на ключових листах. Ісус може врятувати вашу душу, і Він також може врятувати вашу роботу! Не публікуйте щось у соціальних мережах для своїх сотень підписників, не запитавши про це у Господа.

Наш розум глибоко залучений до надзвичайного слухання. Зрештою, Бог промовляє думки в наш *розум*. Нам потрібно навчитися співпрацювати з Ним у цьому процесі.

Коли я слухаю, я іноді відчуваю, як Святий Дух посилає нову думку до мого розуму. Коли Святий Дух передає мені Свої настанови, іноді мені потрібно почекати, поки мій розум сформує слова навколо ідей, які Бог дає мені. Коли я вчуся точніше формулювати ці слова, відповідно до ідеї, яку дає мені Дух, я починаю точніше чути голос Господа.

Один із ключових моментів – навчитися менше покладатися на власну творчість та імпульси і залишати місце для Самого Бога, аби Він панував над моїм розумом. Замість того, щоб вихоплювати у Нього кермо мого розуму і вести його туди, куди я хочу, я маю навчитися залишатися в гармонії з керівництвом Духа, аби мій розум вів Бог.

Мислення у Божій присутності

Багато моментів надзвичайного слухання в моєму житті трапляються, коли я заступаюся за тих, на кого маю вплив. Часто під час молитви, коли я починаю заступатися за якусь людину або проект, я «відключаюся» і думаю лише про проблеми, пов'язані з цією людиною або проектом. Я розмірковую над потребами та обмірковую можливі рішення. Я так можу сидіти у роздумах цілу годину, відведена для спілкування з Господом. Після цього я і далі продовжую думати, і в мене поступово починає формуватися сузір'я ідей.

У такі моменти роздумів я потрапляю під вплив Святого Духа. Я називаю це «мисленням у Божій присутності». З досвідом я навчився відрізняти, коли я відволікаюся, а коли отримую ідею від Господа.

Відволікання призводить до зневіри та відчуття, що мене переполюють деталі, а ідеї від Бога освітлюють мій розум надією і бажанням випробувати їх на практиці.

Вони викликають в мене реакцію: «О, це може все змінити!»

Я вірю, що Павло мав на увазі саме це, коли говорив: «Ми маємо розум Христів». Маючи розум Христа, ми відкриваємо двері для розуміння таємниць і настанов, які може нам відкрити тільки Бог. Павло писав:

«Усе-бо досліджує Дух, навіть Божі глибини. Хто-бо з людей знає речі людські, окрім людського духа, що в нім проживає? Так само не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого. А ми прийняли духа не світу, але Духа, що з Бога, щоб знати про речі, від Бога даровані нам, що й говоримо не вивченими словами людської мудрості, але вивченими від Духа Святого, порівнюючи духовне до духовного... Духовна ж людина судить усе, а її судити не може ніхто. Бо «хто розум Господній пізнав, який би його міг навчати?» А ми маємо розум Христів!» (1 Кор. 2:10-13, 15-16).

Я пам'ятаю, як багато років тому один доброзичливий друг палко молився за нас з Ребеккою, повторюючи знову і знову: «Господи, будь ласка, розіпни їхній розум». Коли після молитви спокійно прозвучало «Амінь», мені відчайдушно захотілося помолитися про спростування.

Я не знаю, чому деякі люди думають, що наш розум не є частиною надзвичайного слухання і християнського ходіння з Богом, але я не згоден. Павло вчить, що Дух навчає наш розум розуміти те, що відбувається в Божому розумі. Коли Дух діє в нас, Він дає нам «розум Христа». Якщо ми справді маємо розум Христа, тоді ми можемо під керівництвом Божого Духа знаходити дивовижні рішення проблем і створювати неймовірні нові проповіді

або нові організаційні структури – і все це натхненно розумом Христа.

Нам потрібні нові ідеї, щоб долати проблеми, які виникають під час служіння Богу. Звідки беруться ці ідеї? Вони можуть прийти від Бога, Який працює в нашому розумі. Можливо, ми не можемо подолати виклик, який стоїть перед нами, за допомогою якихось простих рішень. Іноді це вимагає розробки цілої бізнес-моделі або вирішення бюджетного питання.

Коли я стикаюся зі справжньою «головоломкою» в служінні, я часто беру час, щоб подумати і помолитися про це. Коли я молюся, я можу увійти в глибокий стан роздумів. Часто починають формуватися великі ідеї. Рішення проблем починають розвиватися в моїй голові. У такому слуханні Бога я іноді отримую не просто слова, а цілі систематизовані концепції. У моїй голові починають з'являтися цілі плани і засоби подолання труднощів. Викристалізуються цілі плани проповідей.

Одного ранку о четвертій годині я несподівано прокинувся з цілою електронною таблицею та супровідною гістограмою в голові. Я вискочив з ліжка і скрупульозно набрав усе це на комп'ютері – це лише одна з кількох електронних таблиць, які я отримав завдяки Божій допомозі за час своєї роботи керівником організації. Можливо, я не отримав прямого «слова Господнього». Можливо, це було більш схоже на «завантаження» ідей від Бога. А лідерство залежить від великих ідей. Хто може придумати більш потужні ідеї, ніж Творець всесвіту?

Однак я не поспішаю проголошувати свої ідеї як неспростовні пророцтва. Я обережно представляю їх і спостерігаю, як Тіло Христове розвиває ці ідеї ще далі, додаючи до них інші хороші думки. Це не означає, що я маю індивідуальний розум Христа. Павло каже, що «ми маємо розум Христів».

Різниця між мисленням у власному розумі і мисленням у розумі Христа значною мірою полягає у питанні підготовки та наміру. Також має значення, кому дістанеться слава за ідеї. Тому частина надзвичайного слухання включає в себе навчання «мисленню у Божій присутності».

Розпізнавання та підтвердження

Отримавши те, що ви сприймаєте як послання або ідею від Бога, вам потрібно правильно розпізнати їх джерело. Перевірте ідею, щоб переконатися, що вона повністю біблійна. Чи відповідає Писання цій ідеї, чи суперечить їй? Нам потрібно витратити час на занурення ідеї в Писання, щоб перевірити її джерело.

Багато хто «створив» Бога за власним образом і подобою і «чув» від Нього лише те, що хотіли почути їхні вуха. Багато хто проголошував пророчі слова «мир, мир», коли Бог проголошував знищення. У нас таке велике бажання комфорту, що наш розум іноді заважає почути послання, яке хоче сказати Бог. Ми можемо заважати Богу говорити так само легко, як перебити когось у розмові. Замість того, щоб слухати, ми з легкістю думаємо: «На мою думку, що Бог повинен сказати мені прямо зараз?»

Як ми можемо бути впевнені, що ми не просто щось вигадуємо? Або ще гірше, як ми можемо знати, що ми не слухаємо демонічного переривання або втручання? На це питання нам допомагає відповісти Мойсей:

«А коли ти скажеш у серці своєму: Як ми пізнаємо те слово, якого Господь не говорив? Що буде говорити той пророк Ім'ям Господа, і не станеться та річ, і не прийде, то це те слово, якого не сказав Господь. У зухвалості говорив його той пророк, і ти не будеш боятися його» (Повт. 18:21-22).

На початку ваших спроб почути Господа перевірте те, що, на вашу думку, ви чуєте, щоб побачити, чи приносить це духовний плід. Якщо Бог справді веде, то дії за цим керівництвом призведуть до вічного впливу, а не до розгубленості.

Не просто продовжуйте наполягати на певному шляху, а будьте об'єктивними та оцініть, чи працює отримане вами керівництво. Інакше ви ризикуєте уподібнитися до пророків, описаних Єремією: «Цих пророків Я не посилав, – вони побігли самі, Я їм не говорив, – та вони пророкують» (Єр. 23:21). Ключем до розпізнавання істинності послання є духовна користь, яка випливає з нього. Єремія сказав:

«Оце Я на тих, що сні неправдиві звіщають, – говорить Господь, – вони розповідають про них та впроваджують в блуд Мій народ своєю неправдою й глуфом своїм, хоч Я не посилав їх і їм не наказував, і вони помогти – не допоможуть народові цьому, говорить Господь» (Єр. 23:32).

Надзвичайне слухання зовсім не означає покладатися на свою уяву! Єзекіїль сказав: «Так говорить Господь Бог: Горе на пророків безумних, що ходять за своїм духом та за тим, чого не бачили» (Єз. 13:3). Запитайте себе: «Який кінцевий вплив має те, що я говорю? Чи спонукає це грішників до покаяння? Чи заохочує це Божий народ продовжувати служити Йому?» Якщо ні, будьте обережні, тому що Єзекіїль сказав: «Ви лжею заподіяли біль серцю праведного, хоч Я не зробив йому болю, і... ви зміцнюєте руки безбожного, щоб він не відвернувся від своєї злої дороги, щоб спасти його при житті» (Єз. 13:22).

Будь-які слова, які ви отримуєте від Бога, повинні наближати людей до Нього і до Його Слова.

Буде корисно, якщо інші підтвердять послання, яке, на вашу думку, ви отримали від Бога. Імовірно, ви не будете єдиною людиною у вашій групі, яка чутлива до Духа. Як і в Антіохійській церкві, краще, якщо декілька досвідчених послідовників Христа прийдуть до одного і того ж висновку стосовно ведення Святого Духа. Це підвищує рівень нашої впевненості в тому, що Дух промовляє до Тіла Христового так само, як Він це робив у книзі Дій.

Як тільки у вас з'явиться тверде відчуття, що ви правильно розпізнали те, що Бог повідомив вам, тоді дійте згідно з цим керівництвом і подивіться, що відбудеться далі. Якщо духовних плодів не буде, ви можете припустити, що помилилися. Але не беріть на себе занадто багато. Визнайте, якщо ви помиляєтесь. Дозвольте Божому керівництву впливати на вас з боку інших. Вчіться на своїх помилках, поки не зробите все правильно.

Коли ви досягнете певного успіху в служінні під керівництвом Святого Духа, згадайте цей досвід. Як Його голос звучав у вашій свідомості? Вивчайте голос Пастиря. З досвідом ви зможете навчитися більш послідовно отримувати Боже керівництво.

Я чув, як люди говорять про те, що знають, що вони діють згідно з Божою волею, бо мають «відчуття миру». Вони схильні оцінювати свої рішення на основі того, чи відчують вони цей «спокій», але я сумніваюся, що такий метод надійно вказує на те, чи діють вони згідно з Божою волею. Вавилонський цар Навуходоносор мав багато миру перед тим, як Бог змусив його їсти траву протягом семи років (Дан. 4:28-33). Пошуки «спокою» також можуть призвести до того, що ви станете надмірно схильні до ризику.

Я пам'ятаю, як один рік я вважав, що діяв згідно з Божими настановами, коли ми хотіли придбати землю і побудувати будинок. Я розпочав процес належної пере-

вірки, щоб укласти договір купівлі-продажу землі. Потім, перш ніж я зміг підписати контракт на землю, мені випала можливість безкоштовно побудувати стіни для майбутньої будівлі за межами ділянки, яку ми планували придбати. У виготовленні стін нам допомагали волонтери-старшокласники з *International Conference on Missions*. Я був упевнений, що ми зможемо викупити ділянку до початку конференції, тому сказав їм, щоб вони продовжували будувати стіни.

Однак я абсолютно помилився з вибором часу. Я ніколи не забуду, як під час цієї конференції спостерігав за роботою сотні підлітків, які завзято будували стіни для нашої будівлі. Мої очі «просканували» всі ці пиломатеріали і всіх цих працьовитих дітей. Все, про що я міг тоді думати, це те, як би я хотів закінчити процес купівлі цієї землі. Затримка поставила мене в незavidне становище: стіни були, але не було землі, на якій їх можна було б поставити. Дивлячись на ці стіни, я відчував вдячність, але не відчував спокою.

Зрештою, все вийшло. Але якби я наполягав на тому, щоб робити тільки ті дії, які дають мені мир, я б нічого з цього не зробив!

Коли я пишу це, я сиджу в тій будівлі на тій землі. Тепер у мене є мир, який «перевершує розуміння».

Дія часто пов'язана з ризиком. Озираючись на роки свого життя, я бачу, що якби я наполягав тільки на тому, щоб відчувати мир щоразу, коли розпізнавав Боже провидіння, я б ніколи не пішов на багато хороших, натхненних Богом ризиків.

Мати мир від Бога – це добре, коли ви можете його отримати, але це не повинно означати, що все, що змушує вас нервувати, дискваліфікує такий напрямок, як Боже керівництво для вас. Часто Божий план може здаватися вам ризикованим.

Шукайте численні підтвердження Божого послання. Дійте і будьте уважні до можливостей, чи відповідають вони тому, що ви сприймаєте як Боже послання. Регулярно прислухайтеся до подальшого вдосконалення послання. Коли воно «спрацює», запам'ятайте, що цей «голос» прозвучав у вашій свідомості. Моліться так, щоб досягти мети послання. Вчіться, спостерігаючи, на які молитви Бог відповідає, а на які – ні. Змінюйте своє розуміння на основі того, що Бог дійсно зробить у відповідь на ваші молитви. Розрізняйте голос вашого розуму, голос сатани і голос Бога. Для цього потрібен досвід.

Що для Бога занадто складно?

Давайте повернемося назад і закінчимо розповідь про «Світ мого Отця», місію, яка перетворилася на бізнес, що належить моїм друзям Девіду і Мері. Пам'ятаєте, як Бог подвоїв їхній духовний вплив, поширивши їхню роботу по всьому світу, і в той же час дозволив їхній клієнтській базі зменшитися в 2018 і 2019 роках?

На цьому Бог не закінчив історію.

Коли настав березень 2020 року, пандемія COVID-19 охопила весь світ. Усі Сполучені Штати Америки раптово опинилися в умовах локдауну. Школи на деякий час перейшли на онлайн-навчання.

І одразу ж по всій країні миттєво зросла зацікавленість у домашньому навчанні. Кількість потенційних клієнтів значно зросла. У 2020 році «Світ мого Отця» різко збільшив свою клієнтську базу, як і молилася група – подвоївши багато показників за один рік. Це здавалося неможливим, але з Богом можливо все. Бог бачив наближення пандемії!

Коли ми починаємо слухати Бога і молитися тими молитвами, на які Він обіцяє відповісти з необмеженою силою, все під Його керівництвом дійсно стає можливим.

Якщо Бог може працювати через пандемію, щоб відповісти на наші молитви, то що для Нього є надто важким? Для Нього немає нічого надто важкого!

І пам'ятайте, що вся ідея «подвоєння» почалася з того, що Мері Хейзел тихо культивувала своє серце духовними звичками. Вона щодня присвячувала час тиші та слуханню Божого керівництва для себе. Вона почула слово «подвоїтися» від Бога. Співробітники «Світу мого Отця» співпрацювали над створенням цього списку стратегічних молитовних прохань. Девід Хейзел керував процесом асиміляції та інтеграції списку. Весь персонал зібрався, щоб возносити наполегливу, об'єднану групову молитву. І Бог почув їхні молитви і вирішив покрити Себе славою.

Треба працювати! Ми повинні формувати звички, які відкривають двері для Бога, щоб Він промовляв у нашому житті. Ми повинні розвивати навички надзвичайного слухання. І, зрештою, ви можете це зробити.

Чому б не почати вже сьогодні?

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як ви відчуваєте голоси, що говорять у вашій голові?
2. Чи приходили ви коли-небудь до висновку, що думка, яка виникла у вашій голові, була вкладена туди демоном? Як ви це зрозуміли?
3. Чи доводилося вам коли-небудь чути в розумі думку, яку, як здавалося, промовляв Бог? Звідки ви це знаєте?
4. Як ви перевіряєте та оцінюєте свої думки?

5. Який у вас є досвід отримання снів або візуальних образів від Бога?
6. Який у вас є досвід «мислення у Божій присутності»?
7. Як ви запитуєте Господа у своєму житті? З приводу яких рішень?

ЕПІЛОГ

СЛАВА

*«Переможцеві сісти Я дам
на Моєму престолі зо Мною».*

Об'явлення 3:21

ЯКОСЬ У ДОЛИНІ Напа жив чоловік, який мав виноградник. На світанку він поспішив до міста, щоб купити продуктів і забрати групу найманих робітників для збору врожаю. Робочий день розпочався чудово: красиві, стиглі грона винограду почали нагромаджуватися, заповнюючи величезні білі діжки, стратегічно розміщені по всьому винограднику. Здавалося, що все йде добре.

О 9 ранку він побіг назад до міста, щоб купити щось у будівельному магазині, але побачив людей, які стояли без діла: безробітних, безцільних чоловіків та жінок, які просто тинялися без діла. Він одразу ж найняв їх на роботу і повів працювати на свій виноградник.

Через кілька годин, близько обіду, зламалося якесь обладнання, і йому довелося поспішати назад до міста, щоб купити потрібну запчастину. Там він знову побачив бездіяльних робітників, які просто тинялися без діла; він найняв і їх. А потім ще раз, через декілька годин, о третій годині дня, сталося те ж саме.

Коли наближався час закінчення робочого дня, йому довелося поспішати назад до міста у чергових справах, де він знову натрапив на ще одну групу людей, які просто

байдикували. Приголомшений, він вигукнув: «Чого тут стоїте цілий день безробітні?» (Мт. 20:6).

«Бо ніхто не найняв нас», – відповіли йому. І вони теж пішли на роботу у виноградник.

На цьому автопортреті Ісус зображує Себе як Того, Хто дуже любить виноград і бажає, аби кожен збирав врожай винограду. Він переходить від завдання до завдання з великими намірами, і Його дивують ті, хто ще не повністю зосереджений на вирощуванні винограду. Він запрошує до Себе у виноградник кожного, хто ще не зумів знайти мету в житті.

Чи захопила вас Його любов до вирощування вічного плоду? Коли ви підготуєте своє серце, щоб належним чином почути Ісуса, Він не залишить вас без мети. Як той чоловік з винограднику, Він неодмінно увійде у ваше життя і спонукатиме вас працювати, щоб допомогти вам виконати ваше призначення.

Мої працівники, сонце вже сідає, наближається кінець дня. Приготуйтеся!

Навчання царюванню

Надзвичайне слухання має *вічне* значення.

Біблія твердить, що одного дня ми будемо царювати на небі разом з Христом. А якщо наше життя – це лише досвід роботи, який приносить плоди, що дають нам право на царювання з Ісусом? Можливо, ми просто створюємо своє резюме!

Я завжди вважав, що в раю буде чудово, тому що це прекрасне місце, де будуть тільки такі люди, які поведуться добре. І це правда, що ми більше не матимемо тих потягів, які були властиві нашим грішним фізичним тілам. Для Божої природи не є типовим примушувати нас

поводитися добре. Натомість Він тренує і формує нас, аби ми стали такими, якими нам потрібно бути на небі.

Небеса будуть небесами, тому що Бог поставить відповідальними за задоволення кожної потреби найбільших лідерів-служителів за всю історію. Він поставить на відповідальні посади найбільш мультикультурних, смиренних та досвідчених лідерів усіх часів – кожного з них під беззаперечною владою і керівництвом воскреслого Ісуса. Оце небеса!

Мета цього життя і причина, чому нам важливо навчитися ходити з Богом і чути Його голос, полягає в тому, що Він може зробити нас такими, якими нам потрібно бути, і тоді небеса будуть такими, якими вони повинні бути. На карту поставлено більше, ніж ми можемо собі уявити!

Не існує коротких шляхів до відточування душі великого лідера-служителя. Бог вковує в нас характер, необхідний для царювання з Христом, допомагаючи нам терпляче переносити всі болючі періоди цього життя. Ми самі є скарбом, який Бог ліпить для Себе, щоб вічно насолоджуватися ним на небі.

Кожного разу, коли ми чуємо керівництво від Духа і слухаємося, ми з вами готуємося до царювання з Христом. Життя коротке, але ми можемо шукати вічності вже тут, на землі. Мудрі люди інвестують ці швидкоплинні моменти, щоб стати досвідченими в участі у вічності – поки вони ще можуть.

Розвиток надзвичайного слухання зараз готує нас до цього блискучого майбутнього. Для цього ми повинні мати вкорінену звичку бути слухняними Ісусу. Ми формуємо цю звичку тут, бо небеса не будуть місцем, де цьому можна навчитися; занадто багато поставлено на карту до цього моменту.

Земний досвід має вічну цінність. Якщо ми страждаємо тут деякий час, і якщо ці страждання створюють ще

більшу здатність робити небеса прекрасними, тоді воно того варте. Бог не марнує наш біль. Коли ми страждаємо і долаємо труднощі на землі, це слугує шляхом до духовного вдосконалення. Математика працює. Вісімдесят років праці приносять вісімдесят газильйонів років краси, благодаті та дива – мирного процвітання та царювання з Богом у Його присутності.

А як щодо вас?

Отже, а як щодо вас? Чи вчитеся ви ставати такими, якими вас хочуть бачити Небеса? Уважно подивіться на своє життєве резюме. Чи є у вас відповідний досвід роботи? Бог хоче найняти вас, аби ви царювали з Христом. Саме це має на увазі Ісус, коли говорить про нашу нагороду на небесах. Він нагороджує нас унікальним майбутнім, важливою роллю в тому, щоб зробити Небеса величними. Саме зараз час отримати практичний досвід у небесних справах.

Коли ви навчитеся чути настанови Ісуса і слухатися Його, ви будете готові. Не хвилюйтеся. Це залежить не тільки від вас. Ісус достатньо сильний, щоб підготувати вас.

Ви важливі. Ви важливі назавжди. Ви можете відмовлятися вірити в те, що можете бути покликані царювати з Христом. Ви можете відчути спокусу сказати: «Ні, ви помиляєтесь. Я ніщо. Я не великий. Я ніколи не зможу бути таким». Але зачекайте хвилинку! Згадайте суть притчі про виноград: «Будуть останні першими» (Мт. 20:16).

А якщо Ісус шукає саме таких людей, як ви, а не тих, кого прославляють у цьому світі? Це не надумано. А якщо прості служіння, такі як навчання дітей у недільній школі, розвивають саме ті навички та характер, які необхідні для піклування про людей на небесах? Для цієї ролі я обрав

би собі вчительку початкової недільної школи, а не знаменитість. Вона має терпіння Йова! Принаймні, я би знав, що час перекусу і час сну буде славним.

Так, ви в списку претендентів. Ви на цій співбесіді. Тож готуйтеся до цього дня!

Чекайте на повернення Ісуса

Чи можете ви собі уявити день Його повернення? Ви побачите воскреслого Ісуса у всій Його яскравій славі і впадете до Його ніг, приголомшені Його сяючим обличчям. Ви відчуєте шрами на Його пронизаній цвяхами руці, коли Він простягне руку, щоб заспокоїти вас ніжним, заспокійливим дотиком. «Не бійся», – тихо промовить Він зі сльозами на очах, сповнених милосердя. «Я Перший і Останній, і Живий. І був Я мертвий, а ось Я Живий на вічні віки. І маю ключі Я від смерті й від аду» (Об. 1:17-18).

Він пригорне вас до Себе і з любов'ю зітре сльози, що течуть по ваших щоках. Потім, у потрібний момент, Він відведе вас до вашого законного місця у новому творінні.

«Послухай, дитино Моя! Увесь цей час Я готував це місце для тебе, а тебе – для цього місця». Тоді ви і люди, яких ви любите, засяють, як зірки, на віки вічні. Кожен день, що минає, віддаляє вас на один день від смерті, а не наближає. І ви будете царювати вічно в досконалій гармонії з Самим Христом.

Так, воно того варте! Тож слухайте. Ходіть з Богом. Вчіться чути Його голос і слухатися.

І готуйтеся до слави!

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. До якої майбутньої ролі в небі вас готує ваше теперішнє життя?
2. Як, на вашу думку, учнівство в усіх мовах і культурах на землі підготує людей до царювання на небі?
3. Як служіння людям на землі готує вас до служіння на небі?
4. Тепер, коли ви прочитали всю книгу, що змінилося у вашому житті, коли ви застосовували прочитане?
5. Що Бог почав говорити вам?
6. Як ви відчуваєте, чому Бог навчає вас щодо вашого призначення?
7. Які перші кроки ви плануєте зробити, аби виконати це призначення?

ПОДЯКА

Щоб написати книгу, потрібне ціле село. Моє ім'я публікується на першій сторінці, але багато інших зробили свій внесок.

Моїм дивовижним колегам з *Pioneer Bible Translators*, розкиданих по всій землі. Дякую вам за те, що допомагаєте мені духовно зростати і даруєте мені спільноту, в якій я вчуся голосу Пастиря. Це найбільший привілей у моєму житті – прокидатися щодня з думкою про те, як послужити вам. Лідери повинні надихати послідовників, але в моєму випадку саме ви надихнули мене. Колись я сподіваюся навчитися бути таким лідером, якого заслуговує ваш жертвний спосіб життя у служінні Христу. Особлива подяка десяткам моїх товаришів по команді, які ретельно вивчали рукопис, додаючи численні нотатки, щоб розставити всі крапки над «і» в моїх ідеях.

Усьому народу ялунка і моїм ялунським братам та сестрам у Христі. Нехай Бог щедро благословить вас за те, що ви спонукали мене радикально переосмислити мій світ. Ви дали мені можливість навчитися чути Бога. Я цьому навчився, лише живучи далеко від дому. Дякую за те, що поділилися зі мною своєю дорогоцінною мовою і культурою. Дякую за те, що піклувалися про мене і мою сім'ю, поки ми жили по сусідству з вами.

Раді директорів *Pioneer Bible Translators*. Дякую за те, що дозволили мені інвестувати час у цей письмовий проєкт.

Моєму видавництву *Tyndale*. Щиро дякую вам, Саро Аткинсон і Крістіно Гаррісон, за те, що дали цій книжці шанс. Дякую також, Стіву Халлідей, за ваш редакторський хист і за те, що ви використали свій багатий досвід у сфері комунікацій, щоб зробити цю книгу набагато кращою. Свого часу я дивувався, як видавництво *Tyndale* постійно публікує праці таких хороших авторів. Тепер я розумію, що *Tyndale* робить авторів хорошими. Дякую вам за те, що ви інвестуєте час в потужне редагування, аби відточити мої навички. Ви всі феноменальні!

ПРИМІТКИ

1. *Merriam-Webster*, s.v. “extraordinary” and “hearing,” accessed August 30, 2022, <https://www.merriamwebster.com/dictionary/extraordinary> and <https://www.merriamwebster.com/dictionary/hearing>.
2. Див. текстову примітку до Ісаї 8:1 у NIV.
3. Моя дочка навчила мене стежити за цією темою в Біблії.
4. Для отримання додаткової інформації, відвідайте: <https://www.perspectives.org/>.
5. Щоб дізнатися більше про групи неохоплених людей у всьому світі, відвідайте: <https://joshuaproject.net/>.
6. William L. Holladay, ed., *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1988), 356.
7. 1 Самуїла 22:10; 1 Самуїла 23:2; 1 Самуїла 23:4; 1 Самуїла 30:8; 2 Самуїла 2:1; 2 Самуїла 5:19; 2 Самуїла 5:23; 1 Хронік 14:10; 1 Хронік 14:14.
8. See Simon Bartz, “Full Bible Translation Tops 700 Languages for First Time,” Bible Society, updated October 4, 2021, <https://www.biblesociety.org.uk/latest/news/fullbibletranslationtops700languagesforfirsttime/>.
9. Holladay, *Concise Hebrew and Aramaic Lexicon*, 254.
10. Charles Duhigg, *The Power of Habit: Why We Do What We Do in Life and Business* (New York: Random House, 2012), 17–18.
11. John C. Maxwell, *The 15 Invaluable Laws of Growth* (New York: Center Street, 2014), xiv.
12. Місія *Faith Comes By Hearing* в тому, щоб надати Слово Боже в аудіо- та відеоформаті групам людей по всьому світу, відвідайте: <https://www.faithcomesbyhearing.com/>.

13. Щоб дізнатися більше про рухи учнівства, прочитайте: Doug Lucas, *More Disciples: A Guide to Becoming and Multiplying Followers of Jesus* (Monument, CO: WIGTake Resources, 2019).
14. Єврейське слово, перекладене як «святий», означає «бути відокремленим» (Abridged ExtraordinaryHearing.indd 243 11/14/2022 9:00:07 AM BrownDriverBriggs HebrewEnglish lexicon of the Old Testament). Грецьке означає те саме: «речі, виділені для Божої мети» (Analytical Lexicon of the Greek New Testament).
15. “Gunman Opens Fire on Las Vegas Concert Crowd, Wounding Hundreds and Killing 58,” History.com, updated September 28, 2021, <https://www.history.com/thisdayinhistory/2017lasvegasshooting>. See also Jennifer Medina, “A New Report on the Las Vegas Gunman Was Released. Here Are Some Takeaways,” *The New York Times*, January 19, 2018, <https://www.nytimes.com/2018/01/19/us/lasvegasattackshootingpaddock.html>.
16. “US Religious Landscape Survey: Religious Beliefs and Practices,” Pew Research Center, June 1, 2008, <https://www.pewresearch.org/religion/2008/06/01/usreligiousslandscapeurveyreligiousbeliefsandpractices/>.
17. Біблія також згадує про освячення дому у Повторенні Закону 20:5.
18. Щоб побачити, як виглядає Святе Письмо мовою жестів, відвідайте: <https://deaf.bible/>.
19. Див.: See <https://deaf.pioneerbible.org/>. See also David L. Thomas, “Bible Translators Add 400 Sign Languages to ToDo List,” *Christianity Today*, January 3, 2022, <https://www.christianitytoday.com/news/2022/january/deafbibletranslation4002033illuminationspioneer.html>.
20. Дізнайтеся більше про це служіння: <https://www.deafmissions.com/>.
21. Дізнайтеся більше про цю спільну роботу: <https://illuminations.bible/>.

22. Author of *The One Thing You Need to Know: . . . About Great Managing, Great Leading, and Sustained Individual Success* (London: Simon and Schuster, 2005).
23. Відвідайте: <https://www.mfwbooks.com>.
24. Ознайомтеся з планом читання Біблії *Journey: Life Transforming Conversations with God* at <https://www.journeyeveryday.com/>.
25. Смілива молитва просила б подвоїтися кожні п'ять років, 14 відсотків щорічного зростання. Зазвичай молитва про підвищення на 7-10 відсотків на рік є здоровою довгостроковою ціллю.
26. “When Americans Say They Believe in God, What Do They Mean?” Pew Research Center, Religion and Public Life, April 25, 2018, <https://www.pewresearch.org/religion/2018/04/25/whenamericanssaytheybelieveingodwhattotheymean/>.
27. Russell T. Hurlburt, Christopher L. Heavey, and Jason M. Kelsey, “Toward a Phenomenology of Inner Speaking,” *Consciousness and Cognition* 22, no. 4, (2013): 1477–94, <http://dx.doi.org/10.1016/j.concog.2013.10.003>.

ПРО АВТОРА

ГРЕГ ПРУЕТТ служить президентом організації *Pioneer Bible Translators*, що базується в Далласі, штат Техас, з січня 2007 року. До цього Грег разом з дружиною Ребеккою і трьома дітьми більше дванадцяти років жив у Західній Африці, де вони завершили переклад всієї Біблії на мову ялунка і ділилися Христовою любов'ю з людьми, які традиційно дотримуються Корану. Під час регулярних візитів до Західної Африки Грег і Ребекка продовжують співпрацювати з церквою ялунка, щоб разом вчитися примножувати учнів і засновувати церкви в кожному селі і серед навколишніх недосягнутих груп населення. Грег має ступінь інженера-будівельника Техаського університету A&M, а також ступінь магістра і доктора філософії *Fuller Theological Seminary*.

МОЛИТИСЯ НЕ БІЛЬШЕ,
А ІНАКШЕ!

ISBN 978-617-503-257-2

Радикальна молитва вчить нас молитися такими молитвами, на які Ісус обіцяв відповідати. Випробуйте на собі силу радикальної молитви, і ви побачите прояви безмежної Божої слави в своєму житті.

Перекладачі Біблії

України

Організація «Перекладачі Біблії України» є мостом між церквою і народами, які не мають Біблії. Наша команда складається з перекладачів Біблії, євангелістів, вчителів грамотності, засновників церков та інших фахівців. Всі ми працюємо для того, щоб побачити життя людей, перетворені Словом Божим, в кожному народі.

Ми шукаємо нових місіонерів, які готові відповісти на потреби народів, що не мають Біблії. Служіння організації «Перекладачі Біблії України» стартувало в квітні 2014 року. За цей час ми почали в Україні проєкт по роботі з ромським (циганським) народом. Наші співробітники працюють над перекладом Святого Письма на 5 ромських діалектів. Зараз надруковані книги Луки, Дії святих апостолів та Йони. Готуються до друку Моя перша Біблія, Буття та Рут. Наразі продовжується робота по перекладу декількох книг із Старого і Нового Заповітів та іншої літератури.

Крім того в співпраці з церквами та іншими організаціями, ми реалізуємо гуманітарні, медичні і освітні проєкти для ромів та українців.

Ми віримо, що **СЛОВО БОЖЕ МОВОЮ СЕРЦЯ ЗМІНЮЄ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ З УСІХ НАРОДІВ.**

Релігійне видання

Грег Пруетт

НАДЗВИЧАЙНЕ СЛУХАННЯ
Готуючи душу почути Бога

Виконавчий редактор	<i>Роман Дячук</i>
Літературний редактор	<i>Ірина Дячук</i>
Богословський редактор	<i>Василь Новаковець</i>
Технічний редактор	<i>Оксана Крищук</i>
Обкладинка	<i>Андрій Смолянюк</i>

Формат 62x88/16. Ум.-друк. арк. 16,2
Наклад 1000 прим. Зам. № 67

Видано та надруковано:
Місійна книжкова фабрика «Християнське життя»
вул. В. Стуса, 3, м. Луцьк, 43023, Україна. Тел.: (0332) 71-08-74
Свідоцтво Держкомінформу ДК № 529 від 12.07.2001 р.